

De morbis oculorum.

DE NATVRA OCVLORVM.
CAPVT PRIMVM.

Vratio circa oculos uaria est & diuersa. Nam & ipsa particula, oculus inquam nō simplex est, sed compositio nem sortitus est ad suam essentiam cōstituendam, tunicis nimirum & humoribus, insuperq; palpebris ornatus.

Natura enim neruos à cerebro ad oculorum regiones descendentes, uisuos uidelicet, & partem duarum membranarum cerebrum complectentium, quæ cum ipsis neruis excurrit, augens & uelut dilatans, tunicis oculorum originem essentia largita est, ut quæ omnium intimam tunicam retiformem appellatā, ex neruo uisuo construxit. Aciniformem uero tunicā huic præpositam, ex tenui membrana produxit. Similis est enim acino uux, & figura, & colore, & rotundiore foramine pforata est iuxta pupillā. At uero tunica quæ ambabus his forinsecus prætenditur corniformis uocabata, ex crassa membrana originē habet. Quæ uero his omnibus foris obducta est, alba illa quæ agnatam appellamus, ex pellicula forinsecus ossi capitis circumscrita quæ circumossalis & circumcualis appellatur generationē habet, ex propaginibus corporum oculo circumscitorū. Cæteri humores in oculo tres sunt: Intimus omnium est qui in cavitare retiformis tunice continetur, uitriformis dictus: similis est. n. & colore, & subtantia uitro fuso. Exterius autem ab hoc situs est ad finem retiformis tunice humor glacialis siue crystallinus, qui etiam discoformis & lentiformis appellatur, simili

S E R M O

lis est enim colore quidem glaciæ, figura uero lenti, aut disco. Forinsecus autem circumfusus est, ouatus siue ouiformis humor: similis est enim colore & substantia, humori albo ac tenui in ouis. Omnium igitur intimus humor uitriformis, ad hoc ut glaciale alar construetus est, qui uero forinsecus ipsi circumfusus est ouiformis, ad hoc ut hunc humeret factus est, & ad hoc ut ipsum à solis splendore iniuria affici non permittat. Palpebras porrò constituit tunica agnata: ex his autem singula è naturali statu emota, oculum ægrotare faciunt.

Quot & quæ affectiones circa singulas oculi partes fiunt. Cap. II.

Quæ propriæ dicuntur lippitudines, & chæmoses, & perturbationes, & tumores, & suffusiones ex plaga, & pterygia, affectiones sunt tunicæ agnatæ. Eadè etiã ulceratur, & carbunculo infestatur, & cancrasam affectionem habet. At lippitudo dura & lippitudo sicca, communes affectiones sunt palpebrarum, & ipsius oculi. Cæterum circa externam palpebrarum superficiem, pustule aquosæ, melicerides & steatomata. Verum ex his quæ circa internam palpebrarum consistunt, est densitas, aspretudines, sycoses, grandines, calculi, concretio, cõclusio. Et lagophthalmi appellantur quibus superna palpebra reuulsa est ut oculum contegere non possit. Entropii uero quibus inferna palpebra euerfa est. Sed & mutilationes & corrosiones, & ulcerationes in palpebris consistunt. Circa palpebræ uero extremitatē fit trichiasis, hoc est, pili pugnantes, & desuuium pilorum, quod madarosis & ptilosis dicitur. Fit & morbus pedicularis, ac porrigo, & paruus instar ordei abscessus. Sed & Milphosis, id est, pilorum nuditas, affectio est extremitatis palpebræ. Rubicunda enim his est palpebræ ala, colore miltum, hoc est, miniũ referens, unde etiã Miltosis uiniũ appellatur. At uero anguli afficiuntur quidè etiam in Ægilopis, sed non soli. Caruncula autem naturalis

turalis supra iustum modum incrementum, & eiusdē decrementum, solum angulorum affectiones sunt. Porro circa tunicam corniformem, cōsistit caligo, nūbecula, argemon, epicauma, cœloma, bothriū, ruptio, prolapsio, unguis, pus, pustulæ, carbunculi, canceratæ affectiones. At circa aciniformem tunicam sunt prolapsio, myocephala, staphylomata, pupillæ dilatatio, quæ mydriasis & platycoria appellatur, tabes, confusio, pupillæ distractiones. Suffusio uero circa ipsum foramen aciniformis siue uniformis tunicæ cōsistit, hoc est, iuxta pupillam. Sed & ouiformis humor amplior seipso factus, aut crassior, exactum uisum impedit. Quin & imminutus idem humorem crystallinū refectat. Quæ uero glauceo appellatur, siccitas est uisus humoris crystallini. Obscuratio autem obturatio est nerui uisus, ut omnino non uideat, qui sic affectus est, pura tamen apparente pupilla. Lætos etiam oculos habent, citra hoc ut aliquid mali appareat circa oculos qui nyctilopes appellantur. Totorum uero oculorum manifesta læsio est, quæ expressio uocatur. Est autem prominentia oculi uelut extra positi Cæterum curationis tractationē à simplicioribus, & superficialibus morbis in oculis incipiendam putamus.

Perturbationis oculorum curatio. Cap. III.

Perturbationes oculorum à fumo factas, & ardore aut puluere, aut alio consimili, facile curabis, si iusseris egrum à lædente causa discedere, uelut sole aut fumo aut alio simili: deinde oculos lauare, primum aqua tepida dulci, postea etiam frigida. Iubendus est etiam splendorem auerfari, & oculos claudere. Ex his enim sedatur malum nulla alia re adhibita, sed solum indigentiore uictu. Si uero ex ardore obortæ sunt perturbationes, ampliore potu utendum est. Si enim somnus successerit profundior, etiam lippitudo formidatæ concoquetur, quare neque à balneis abstinendū est.

ff 4 Verum

S E R M O

Verum diæta exquisitiore utendum. Perseuerante ue
ro affectione quiescere oportet, & palpebras illinere
collyrii ex croco, aut rosis, & maxime collyrio Nili
ex rosis. Granas autem, & glutinationes noctu circa
oculos fiètes expurgat, & probe iuuat posca aquosissi
ma, & ipsa aqua per se frigida affusa. Et aliquod ex sic
cis delachrymatiuis appellatis, præsertim quod cro
ceum procatalepticum, hoc est, præoccupatiuum, siue
perseueratiuum, appellatur.

Inflammationis oculorum superficialis cura
ratio. Cap. IIII.

Quod si inflàmatio superficialis fiat in tunica agna
ta, & dolor uehementis nõ adsit, repulsoria in ipsis adhi
benda sunt collyria, ita ut uehementiam mordacitatis
ipsorum, per oui ammixtionem mitigemus. Plerunq;
enim tenuis oui liquor cum collyriis Monohemeris,
hoc est, diariis appellatis, sufficit ad curãdas superficia
les & incipientes lippitudines, citra magnã inflamma
tionem, & uehementem dolorem. Sæpe enim ita in
flammationes mitigauit, ut homo ad uesperã balneo
usus sit, & postridie collyrio nardino ad restitutionem
in integrũ, & corroborationem se illeuerit. Ammiscetur
autem ad collyriũ nardinum circa primam illitio
nem, minimum quiddam ex repulsoriis, circa secun
dã adhuc minus. In quibus igitur collyriis dominan
tur adstringentia, plurimum liquorem oui, esse oportet,
modicum uero collyrii. In quibus autem præualēt
concoctoria, uelut est nardinum, ea crassius adhibenda
sunt. Fomentum adhibendum est his per spongiã, si
moderatus est dolor, semel aut bis: Si uehementior, me
lius est uel quinque uicibus eo uti, animaduersione ta
men habita ad oculi qui curatur sensus subtilitatē aut
hebetudinem. Quicunq; enim oculi secundũ naturam
uenas amplas habent, & sanguine plenas, itemq; qui
glauci sunt, omnino nõ ferunt collyriorũ adstrictionē.

Quare

Quare aquosiora in his collyria adhibere oportet.

De inflammatione ob plenitudinē, & chemosis oculorum. Cap. V.

Si plenitudo in toto corpore subiecta est, & inflammatio in oculis magna fit, & dolor uehemens adest, non amplius sufficit collyriorū usus ad talem affectionem. Vario itaq; opus habemus in his medicationis ductu. Et oportet prima ac maxima auxilia adhibere. Quorum etiam Hippocrates in aphorismis meminit, ubi ait dolores oculorū soluit meri potus, aut balneū aut fomentum, aut medicamentum purgatorium, aut uenæ sectio. At non eidem homini omnia auxilia hæc adhiberi iubet. Sed alii uenæ sectionem, alii purgatorium pharmacum: alii fomentum, alii balneum, alii uini potum. Itaq; à balneo initium faciamus.

De balneis. Cap. VI.

Balneum conuenit his quibus inflammatio tumida in oculis est. Est autem tumor mole quidem laxus sed ad tactum frigidior, & colore albus, & qui influit fluxus minus mordax est, & minus calidus. Immo neq; chemosis in ipso oculo subrubra est, neq; distenta. Hæc autem affectio magis in senili ætate contingit & plerunq; hyemis tempore, & magis sceminis pinguibus: Et ut compendio dicam, omnibus frigidum ac pituitosum cerebrum habentibus, inflammatio tumida contingit. Quum itaq; omnia relata signa uideris, confidenter balneum assumito: adeo enim ægrum leuat, ut alio auxilio non habeat opus. Oportet autē magis in aere moram trahere, & oculos plurimū foūere sicciore fomento per spongas multum expressas. Quod ubi feceris, palam percipies tumorem in calido aere disparuisse, & interim ægros penitus ab affectione liberatos. Si uero quid ad perfectam curationem defuerit, nardinum collyrium in balneum ituro instillato. At si moderatus apparuerit dolor, etiam

ff s crassius

S E R M O

crassius collyrium adhibebis, præcales factum uidelicet in cote, ita ut loto, uelut dictum est, & è balneo egresso humiditatem diligenter per spongiam detergeas, & sic idem collyrium illinas, obseruans ne quid ex ipso in oculum præterlabatur. Solet enim magnum dæmonum excitare. Quare neque sudantibus illinendum est. Fit enim in balneo humorum diffusio, & præterlapsum collyrium mordacitate quadam inducta, materias facile ad oculum trahit, & duplicat inflammationes. Si uero relata affectio durabilior fiat, & fluxionis essentia, ad frigiditatem magis ducatur, tum smegmata capitis in balneo adhibenda sunt, & pulueres insperfiles post balneum. Et primum quidem simplicibus uti oportebit. Si uero causa perseverarit, etiam ad composita transendum est, quorum sylua talis est. Bacca lauri, nistrum uino extinctum, sampuchus, fex uini usta, & similia. Puluisculi uero mulieribus præsertim consueti adhibendi sunt, qualis sunt ex iride, & apii semine, & cupressi pilulis, & ungentis siccis appellatis. Oportet autem non immodice calida esse, neque acria quæ adhibentur, sed leniter calida, & habere, adstrictionem ammixtam. Horum uero compositiones iam relatæ sunt in præcedenti sermone. Smegmata igitur in balneo iniicere oportet scincipiti, pilis prius inter se dispersatis, quo auxilium corpus contingat, præcipiendumque ut in balneo os claudant, quo calido aere uehementer per nares attracto, subiectam materiam citius transmittent. Post balneum autem deterfis capillis, puluisculi inspergantur, uelut dictum est. Et de balneis quidem hæcenus. Consequenter etiam de uini potu.

De uini potu.

Cap. VII.

Vinum attenuat, & in crassatos humores transmittit. Et sæpe per accidens aliquod horum euacuatiorem facit. Cõuenit autem esse uinum colore fuluum, & substantia tenuis, & non uetus, neque uehementer ad-

strin-

stringens. Dan dum est autem uinum his maxime qui ipsi adfueri sunt, & qui siccam ac frigidam intemperie magis prædominantem habent. Videtur enim societatem quandam ad balneum habere uinum ipsum. Quum igitur euacuatione ac transmutatione humorum opus fuerit, balneum assumendum est. Quum autem transmutatione, & renutritione, ac humectatione & calefactione, moderataque euacuatione, uino opus habemus: miscere igitur uinum oportet aqua calida non multa. Sit etiam meracius quam pro consueta temperatura. Sit & aqua quæ adicitur purissima, & fumi ac odoris exors non ualde feruida, quo etiam seipsa tenuior euadat, & sufficiat ad amplioris uini temperaturam. Sit & poculum in quo exhibetur amplius, & conetur æger oculos inter potandum aperire. Sic enim exoluta obstructione, & multa naturali ac saluberrima lachryma in fluente, à dolore liberabitur. Statim enim laxantur palpebræ, & seipsis magis mobiles fiunt ac leuiores. Illud uero considerare oportet, an ne caput hominis facile lædatur. Taliu enim caput facile læditur ex uini potu. Cæterum ad reliquias affectionis oculi, collyrio uti oportet primum leni ac dulci instillato, ad accessoria perturbatione curandam. Et ubi oculi in quieto statu fuerint, & à feruore inflammationis liberati tunc repulforium collyrium adhibeatur. quale est quod Hermolaus appellatur, & consimilia sententia appellata. Dum enim rubor adest, & inflammatio, adstringentibus collyriis uti non oportet. Conclusis enim per adstrictionem materiae reliquis, dolorem maiorem faciunt. Et de uini potu hæctenus. Dicendum & de uenæ sectione.

De uenæ sectione. Cap. VIII.

Adhibenda est uenæ sectio, si nihil ex sæpe relatis impediens, in dolore oculorum, in his quibus multa oculorum dissentio est, & multus rubor, & ad contactum resolutus, & ardor, & lachryma multa ac calida, & chemosis

iuxta

S E R M O

iuxta corniformem & agnatam tunicam, ut à uehemē
 ti inflāmatione palpebrę euertatur, ut uix oculos ope
 riant, & subrubra apparet tunica agnata & maiori tu
 more prædita est, & totū corpus sanguine repletū. Se
 canda est autem potius superna in cubito uena, hume
 ralis appellata, faciendāq; est maior sectio ad hoc ut
 crassior sanguis euacuetur, ueloxq; animi deliquium
 succedat, quo dolor eximatur, & inflāmationis fer
 uor extinguatur. Euacuato autē toto corpore, colly
 riis & reliqua curatione, reliquæ affectionis percurē
 tur. Utendum est autē collyris, qualia sunt cygnaria, &
 Libiana, ita ut aquosiora calida instillemus. Fomenta
 in his nō ualde adhibēda sunt, sed per spōgiā ex aqua
 tepida leniter deterfio fiat. Alimenta danda sunt lenia,
 facilia cōcoctu, & ad digerendū, uentri cōmoda, urinā
 cientia, nihil acre & salium habentia aut crassi humo
 ris, aut ægre cōcoctibile. Post inflāmationis depulsionē,
 nardinum aquosius instillandum est usq; ad perfectam
 sanitatem. Et uenę quidem sectionis hæctenus mentio
 facta sit. Transeundum est hinc ad purgationem.

De purgatione.

Cap. IX.

Si neque ætas, neque anni tempus, neque stomachi
 in primis debilitas, aut alterius cuiusdam uisceris, ne
 que aliud quoddam maximum impedimentum fue
 rit, purgatio assumēda est, in his quibus tenuis & mul
 ta lachryma defertur, aut salua, aut acris, aut frigida. Et
 uniuersum corpus uitiatas humoribus refertum, & ca
 put superfluitatibus redundans, & aliis absidue sup
 pressa & copiam ex hoc malarum superfluitatum cō
 gregans. Et ad hæc uehemens doloris uexatio adest.
 Nam in uenę sectione plenitudinem totius corporis
 suspectam habemus. In purgatione uero uitiosos hu
 mores auersamur. Purgatoriorū autē natura non una
 est, sed & plures. Iuxta redundantem enim & affigētē
 humorem, pharmacorum materia euariat. Si quidem
 igitur

igitur aluus assidue fuerit suppressa, aloe ipsi exhibē
 da est, cū brasicæ succo trita, & in catapotia redacta.
 Si uero pituita magis redundarit aquosa exhibe phar
 macum ex euphorbio, pipere, & sale ammoniaco pre
 paratum. Si uero bilis abundarit, picram ex aloe dato
 scāmōnię leuissime tritæ duobus scrupulis, aut minus
 additis, pro uirium ratione. Si autem atrę bilis humor
 dominatur, addantur ad picræ dosim, epithymi ꝯ. vi.
 & scammonię obol. iii. Caterum post sufficientē per
 purgatorium euacuationem, si quidē simplex & sine
 uulnere fuerit affectio, adstringentibus collyriis utendū
 est quale est Hermolauus, & similia. Et hæc per instilla
 tionem adhibenda sunt. Si uero uulneratus fuerit ocu
 lus teneris utendum est. Qualia sunt cygnaria, & libia
 na. Iam igitur Aphorismi Hippocratis scopus, quan
 tum in presens opus est, relatus est, hoc est, quomodo
 ad maximos dolores ac inflammationes cito instare
 ac reniti oportet. Quandoquidē uero in multis maxi
 ma auxilia relinquuntur, uenę sectio maxime & pur
 gatio: considerandū sanē est quomodo tales tractare
 oportet. Proinde cū uniuersalibus iā relatis signis, ēt
 peculiaria quædā circa oculū signa uidere est totum
 morbū redarguētia ac indicantia. Gramæ itaq; & la
 chrymę apparēt, aliquādo glutinosæ ac crassę, aliquā
 do tenues & cito destilantes. Et aliās salse, aliās acres,
 aliās mordaces. Et quādoq; calidæ quādoq; frigidæ.
 Grama itaq; statim in principio lippitudinis apparens
 magis cruditatis signum est, & diuturnam lippitudinē
 fore significat. Oportet itaq; in talibus leniter curatio
 nē facere ꝑ dulcia collyria instillata, & reliquū cōsimi
 lem ductū quo tēporis progressu concoctio uere fiat.
 Nā repulforia collyria, quū sint ferē uiribus frigidior
 ra, obstructionem & corporum condensationē faciūt,
 & dum humorum materias concludunt, maximas in
 flammationes ac graues dolores inducunt. Aliquādo
 etiam

etiam ruptionem tunicæ corniformis faciunt, propter humorum distentionem & maxime ubi rubor adest, & inflàmatio, & materiæ multitudo in oculis subiecta est. talia uero collyria sunt quæ ex uberiore opio & acacia præparantur. Quale est quod Antoninus, & quod Hermolaus appellatur. Et quæ Pelaria appellantur, & his similia. Quidam enim collyrio Antonino amplius usi, una cum dolorum augmento et uim uisum iniuria affecerunt. Nam per immodicam perfrigerationem portulacæ, mortificationem magis induxerunt.

De fomento.

Cap. X.

Fomento utendum est multo maxime si in principio crassissimæ gramæ apparuerint, quo ipsæ extenuentur. A balneis autem penitus abstinendum est. Aliquando etiam à uino. Cibi exhibendi sunt modici, uentri commodi, ac attenuantes. Quod si duriores alui habuerint, per betarum ac furfurum decoctum eluatur, cum melle ac sale. Os autem per pharmacum ex moris illinatur, ad materiæ euacuationem. Aut per collutionem aliquam pituita per os detrahatur: plerique enim maxillares musculos lesioni obnoxios habentes, manducationem ægre ferunt. Postea uero uelut dictum est, simplicia collyria infundentur. Et si quidem calida fuerit affectio, Libianis collyriis utendum est. Quale est quod à nobis ad huiusmodi affectiones experientia cognitum est, & in Heratomis reperitur, & ab ipso Tephro appellatum est, pompholygemque non habet. Unde etiam nos descriptionem ipsius delegimus. Nam pompholyx rara inuenitur, & facile adulteratur. Optima est autem pompholyx colore non alba, sed magis ad liuedinē uergens. Signum optimæ est, si in prunas inspersa, auricolorem ignis speciem efficit. Utendum est igitur collyrio Tephro appellato, ad lippitudinem à calido humore obortam. Si uero non affuerit hoc alio quodam ex Libianis appellatis utendum est, aut cygnario. Atfi

inflammatio affuerit, cum lachrymæ calidæ influxu hecatontarchium collyrium aquosius instillare cōducit, si non ulceratus fuerit oculus. Et si quidem inflammatiō prædominatur, addēda sunt ad hecatontarchiū quædam non adstringentia collyria. Si uero influxus magis præualeat, ipsum per seipsum aquosius infundatur. Omnibus autem præstat, in quibus gramæ crassæ sunt ac uiscosæ, id quod ex uino paratur, & Isotheum inscribitur, cū albumine oui infusum, atq; hoc aquosius, ut coloretur solum ouum ex collyrio. Citissimam enim opem affert citra aliud auxiliū. Post collyrium usum, si puncturam aliquam aut mordacitatē, aut caliditatem perceperit, solum albumen oui calefactum infundatur. Nam lachryma ex supernis partibus delata, apud palpebram colligitur & arenæ imaginationem exhibet. Et quidam Medici fidem habētes his quæ ab ægro dicuntur, uelut sit aliquid sub palpebra arenæ, inuersam palpebram spongia detergent. Et uidentur sibi in præsens quidem ægrum ab omni suspitione liberare. Verum maximū detrimētū in posterū ipsi inducunt. Dum enim exasperant palpebram, puncturam dolorem conduplicant. Proinde his quæ ab ægris dicuntur nō ualde attēdere oportet. Doloribus enim perturbati, ignorant id quod ipsos lædit. Conuenit igitur post collyrii usum, largo fomento uti: hinc enim lachrymæ influxus dissoluetur. Deinde solū oui candidum præcalefactū infundere. Statim enim à punctura liberantur. Rarefacit enim albumen oui meatus & per uiscositatem facile euacuat, lachrymam & meatus obducit, ac humorum acrimoniam contemperat, & ipsorum tenuitatem ad iustam spissitudinem transmutat. Et in summa, siue punctura infestari, siue non, infundēdum est oui cādidū per seipsum, post collyrii usum. Omnem enim morbosam putredinem detergit. Nam collyriorū essentia quomodocunque tenuis

nuis

S E R M O

nuis fuerit, tunicis tamen oculorum ac palpebris infus dens, aspretudinem quandam inducit, quæ ubi oculum contigerit minime bona censenda est. Quidam porrò dolorem obtundere uolentes, & caliditatem & acrimoniam edulcare, lac pro ouo infundunt. Decipiunt autem seipfos ex ignoratia, pro paruo solatio diuturnam affectionem ægro propinantes. Idem enim faciunt quod hi qui uulneri pinguia adhibent, & carnem superexcrecentem augent. Sed & quum lac facile alteretur, à caliditate in oculo præter naturam acrius euadit. Et de calida quidem lippitudine hæctenus. Consequenter etiam de frigida dicendum est.

De frigida oculorum intemperie. Cap. XI.

In frigida oculorum intemperie minus quàm in calida dolores fiunt. Tardius autem curatur, & si successerit in his inflammatio, tumida fit & colore uelut plùbea. Plerumque autem oculus his non ualde perturbatus est, neque rubicundus. Lachryma uero ipsis destillat per paruum angulum, aliquando etiam per magnam modica ac frigidissima. Progressu uero temporis etiam palpebræ inflammantur, & puncturæ consequuntur. Constat hæc affectio humoribus pituitosis ac frigidis in capite redundantibus. Aliquando etiã ex mora in aere frigido, & maxime post balneum. His igitur tepèstiuè præuacuat per clysterem balneum adhibeatur. Sed & uinum dandum est uelut paulo ante in aphorismo Hippocratis dictum est. Infundendum est autem ipsis incipiente lippitudine collyrium nardinum Zoili ad aquosorem compagem dilutum. Et quantum lachrymæ imminuuntur, tanti collyrii compages inspissetur. Sitque tibi hic uniuersalis scopus curationis oculorum, ut pro decremento influentium humorum, crassifacias compagem collyriorum quæ adhibentur. Declinante uero lippitudine nardinum collyrium aqua dilutum per specilli nucleum palpebræ sublinatur.

De oculis

De oculorum inflatione. Ex Demosthene. Cap. XII.

Inflari oculum dicunt quum absq; manifesta causa intumescēs, decolorator & pituitosior, ac fortiter pruriginosus sit cum fluxione. Contingit autem hoc plerūq; senioribus, pruritu ab angulo ad nasum incipiente, uelut si quis à musca aut culice sit commorsus. Frequens est hæc affectio in æstate. Curatur spongiæ fortu. Deinde palpebram intrinsecus subline melle per se & cum croco trito. Commodat & liquida Erasistrati panchrestos. Illinendæ sunt & palpebræ forinsecus cum melle. Conducit & euacuare aluum. Deinde etiã lauare, & temperata calida aqua caput perfundere. Et post balneum dare uinum. At si pruritus uehemens est, & ætas ac reliqua permiserint, & nihil aliud obstiterit, uena secanda est in cubito, aut aluus purganda. Prodest & aqua marina affusa præsertim hyeme.

De tumore oculorum. Cap. XIII.

Tumere oculum dicunt, ubi palpebram forinsecus eleuari contigit, decoloratioremq; esse ac grauiorē, & egre mobilē. Itemq; dum pallidior apparet. Aliquando etiam albū palpebræ aliquantulum excedit nigrū. Est autem tumor laxus forinsecus circa palpebram obortus, qui digito compressus cito cedit, & cito rursus repletur. Est & ut plurimum citra dolorē, & cōcolor naturali habitui. Fit autē plerūq; à fluxione aquosa. Curandi porrò sunt tumores qui circa solas palpebras forinsecus sunt citra oculi consensum præuacuata per clysterem aluo, solis illitionibus, præmissis fomentis per spongiam. Laxi uero tumores & cōcolores, præuacuata similiter aluo, & præmissis fomentis, melle illinantur intrinsecus palpebræ sublito. Prodest & Erasistrati liquida illita. Ut edum etiã ad ipsos apophlegmatismis ex melle cocto, uua passa, thymo & pulegio. Acriora uero uitāda sunt, uelut est staphisyluestris, & similia. In quibus autem oculus condolet

A E T.

tt

palpebræ

S E R M O

palpebræ, præuacuata aluo, & inedia imperata, spongie fomentum adhibeatur. Aliquando etiã faciei per fusione utendum est, & præsertim ubi pruritus confesquitur. Deinde absinthium aut hyssopum tritū superne illinatur cū melle. Si uero corpus debile fuerit, lentem coquito, & per colū culinarium, aut cribrum, aut rarū panniculū seu linteū excolato, & ammixto melle expressum liquorē illinito. Quod si æstas fuerit, crocū cū uino mulso illine, aut cum coriandri, aut solani, aut intubi succo. Facit & glaucium. Oculus uero Erasistrati liquida sublinatur aut aliquo alio medicamento quod plurimam humiditatē ex oculis ducere potest.

De tumore indurato. Cap. XIII.

Fiunt etiam indurati tumores forinsecus circa oculum, plerunq; renitentes ad contactum ac duri, progredientes usq; ad malas & supercilia. Hoc autem maxime contingit ex carbunculosis affectionibus, & diuturnis lippitudinibus præcipue in mulieribus. Oportet igitur ubi palpebræ simul intrinsecus fuerint crassæ, ipsas euertere, & collyriis exasperationi destinatis confricare. Si uero forinsecus solum fuerit affectio, nequaquam oculus sublinatur. Sed frictio totius corporis & induratæ partis adhibeatur. Post hæc imperandum est ut oculos claudant, quo interim diutius confricentur. Deinde subscriptum collyrium oculis illinatur. Thuris ʒ. vi. gummi ʒ. vi. aluminis scissi ʒ. i. malicorii ʒ. i. Trita ex aqua illine, & sicari permittite. Ad uesperam autem linteum molle & lana superligetur. Immo etiam interdiu, si fuerint. Deambulatione utendum est multa & lenta. Vitanda sunt balnea, sol, & reliqua caustoria, legumina item & bellaria. Ira etiam & detentio spiritus, & uomitus, & coitus tollatur.

Vlcerum in oculis cōmunis curatio. Seueri. Cap. XV.

Exulceratur oculus aliquando extrinsecus aliqua re illabente. Aliquando ex humorum influxu, aut erosione

sione tunice agnatæ, siue corniformis, aut palpebrarū,
 aut angulorum. Curanda autem sunt in communi om-
 nia in oculis quomodocunq; sientia ulcera, uniuerso
 corpori præ omnibus prouidentia adhibita, quo id
 quod redundat in habitu tollatur, per uenæ sectionē
 aut purgationem, aut clysterem. Si uero rei circūstan-
 tia omnibus his opus habuerit, omnibus utēdum est.
 Diætā uero cōstituenda est contraria afflictioni, ita ut
 tenuē humorē inspissemus, crassum autē attenuemus,
 & uiscosum secemus, corruptorum & acrium tempe-
 ramentum inducentes, & undiq; naturale temperamē-
 tum ægro exquirentes. Aluus autem facile solubilis
 semper per cibos reddatur. Et fricatio multa infer-
 narum partium fiat. Utendū & deambulationibus plu-
 ribus lentis, & aquæ potu. Et balneum rarissime adhi-
 bendum. Collyria uero tenera ulcerato oculo infun-
 dantur. Quale est quod Aster appellatur, commodissi-
 mum ad ulcera medicamentum. Sed & alba cygnaria
 à colore appellata, & præsertim quæ ex fœnigræci
 succo parantur. Si uero sordidum fuerit ulcus, cum fœ-
 nigræci succo collyria diluere oportet, & sic infunde-
 re. Viscositas enim ipsius facile remouet fordes. Possi-
 det autem cū uiscositate etiam laxatoriam facultatē.
 Quare sæpe in ulceribus ipso solo fœnigræci succo
 usi perfecimus quod opus fuit. Si uero multa fuerit
 fordes, ad fœnigræci succum parum mellis addere cō-
 uenit. Oportet autem fœnumgræcū exactissime pur-
 gare, & sæpe abluere, ac pura dulci aqua madefacere
 in fistili uase probe torrefacto: (uitare. n. cōuenit gneū
 uas ad eius cocturam) postera uero die diffusa aqua,
 aliā purā adicere, & ad lentū ignē fumū non edentē
 coquere. Reiciatur autē primū & secūdum decoctū,
 quo omnis amaritudo excludatur. Deinde purissima
 aqua affusa, & olla probe operta, coquito ad cōpagē
 mellis liquidioris. Postea per linteum excolato fœno

græco non expresso, sed succo sponte defluente cōten-
tus, utere uelut dictum est. Cæterum decoctum hoc
usq; ad secundam, aut ad summum tertiam diem ser-
uare oportet. Inueteratum enim acrius euadit. Post
quam autem pura facta sunt ulcera, à fœnigræci succo
abstinendum est. Et si profundiora fuerint ulcera
libiano utendum, aut potius collyrio ex thure. Vbi
uero incarnata fuerint ulcera & explanata, aut etiam
adhuc paulo profundiora, adhibenda sunt collyria
quæ cicatricem inducere possunt, quale est Cleonis.
Et de communi quidem ulcerum curatione sufficiunt
relata. Consequens est ut dicamus quomodo ad singu-
las affectiones insare oportet. Et primum dicendum
est de ulceribus ab extrinsecus illabentibus obortis.

De illabentibus in oculum animalculis, aut paleis,
aut arena. Demosthenis. Cap. XVI.

Si in oculum inciderit culex, aut aliud quoddam ani-
malculū, altero oculo clauso, & affecto aperto animal-
culum sua spē prodibit. Si uero palea, aut arena, aut
tale quid inciderit, tunc etiam idem facere tenta. Si ue-
ro permanferit, digito exime. Aut potius aquam, aut
lac, aut aquam mussam instilla. Si autē amplius oculo
adheserit, per pharmacum quoddam non inquinans,
& non acre eripe, quale est quod ex melle paratur.

De calce uiua in oculum illapsa. Cap. XVII.

Si calx uiua in oculum inciderit, aqua quidem &
lac infusa attrahunt & exurunt. Verum albumen oui
infusum, uim ustoriam calcis obtundit, & eo adhuc
magis oleum rosaceum.

De ulcerationibus ab igne. Cap. XVIII.

Quæ ab igne sunt ulcera, duriores crustas faciunt.
Quapropter frequentius humescunt lacte infuso cū
albumine oui. Collyriis autem utendum est ex stibio,
& quod Cleoni inscribitur.

De his quæ oculo insiguntur. Cap. XIX.

Si in

Si in oculum infixus fuerit aculeus, aut ofsiculum, forcipe extrahatur, atque hoc attente in directum ne frangatur. Si uero nihil emiauerit, sed æquale corpori fuerit, specilla duo accipito, & nucleis ipsorum utrinque admotis, oculum comprimito, ut quod infixum est in medio consistat. Vbi uero prominuerit, uossella extrahatur. Deinde turturis aut colūbæ sanguis infundatur, aut albumen oui. Si uero statim eximi non poterit, oculis infusis & cataplasmatibus ad inflammationes congruis curetur. Nam post dies aliquot suppurationes punctura, id quod infixum est emerget.

De sugillatione.

Cap. X X.

Sugillatio dicitur quum ex plaga quadam, ruptis aut cõtusis uasis in oculorum tunicis sanguis sub tunicam subierit, & statim quidem cruentus color oculi fuerit, postea uero liuidus. Sic affectos curare oportet cõmunè prædicta ulcerum curatione, per uenæ sectionem, aut purgationem, & quæ consequuntur, infuso candido *notans* tepido, aut sanguine turturis uel columbæ. Superne uero imponenda est lana uino & rosaceo ac ouo imbuta, & deligatio leuis adhibenda. Postera die oculus saepe foueatur per spongiam cum absinthii aut hyssopi decocto, forinsecus autem lana imponatur. Quum uero oculus ab inflammatione liber factus fuerit, melle, aut Erasistrati liquida illinatur, aut collyrio aromatico. Bene facit & solani succus cum melle infusus. Et thus suffitum cum pari bitumine. Cæterum ad inueteratas sugillationes probe facit hoc. In æris rubri uas pueri incorrupti uris nam mittito, & ex eo pistillo in sole ad multos dies terito, ut multum succum remittat, & siccatum melle excipito, ac utitor. Apollonius autem Memphites ad sugillationes ac uibices, tale collyrium prodit. Lapidis hæmatitæ, sanguinis asinini de corde siccati in sole, æquales portiones cum urina pueri incorrupti tere, & cardaminis iberidis appellatæ succum adice ac simul tere, &

infunde.

tt 3

infunde. Aut collyria ex his efforma, & usus tempore cum muria instilla. Aliud. Lapidis hematitæ ʒ.iiii. sanguinis columbæ sicci ʒ.iiii. sanguinis asinini ʒ.iiii. gummi ʒ.ii. terito ac utitor uelut dictum est.

De puncturis oculorum. Cap. XXI.

Omnes puncturæ in oculo, quales à stilo aut aliqua consimili re fiunt, post cōmunem prædictam curatio nem, sanguine turturis, aut colūbæ, statim ab initio irā rigato, aut oui candido. Et ab initio quidem uiranda sunt fomenta & cataplasmata calida. Post quartam: uero aut tertiam diem, toto corpore præeuacuato, spongiis foueto, & cataplasmata ad inflammationes destituta nata imponito. Collyria uero adhibeantur leuissima, etiam si impura appareant ulcera. Utendum igitur est spodiaco, & thephro, & astere, ac similibus. Facit & collyrium Nili ex rosas aquosum cū ouo instillatum.

De uulneribus profundioribus. Cap. XXII.

Quum profundius & maius factum fuerit in oculo uulnus, ut periculū sit ne effluant ex oculo humores, animaduertēdum est ne inflāmatio succedat, & febris subsequatur. Præ omnibus igitur uenæ sectione utendum est, si uires sustineant. nullū est enim efficacius auxiliū ab initio. Si uero uenæ sectio relinquatur, purgatorio idoneo utamur. sin minus, clysteribus aliu subducentibus euacuatio fiat. In oculum uero calidū oui instilletur. Et cataplasma adhibeatur ex ouo simul cōtuso uitello, cū rosaceo & uino, ita ut leniter tepesfactū & lana exceptū imponatur. Sequētibus diebus fomentum fiat ex decocto rosarū aut meliloti, & infundatur lac muliebre cū ouo tepidū. Cataplasmata adhibeantur ad inflāmatōnes descripta, & maxime id quod ex capitibus papaueris, meliloto, croco, & pane paratur. Illinenda est etiā frons ac tēpora modico apio cū croco. Sint autem leuia cataplasmata, & superna palpebra sola ex his integatur, quo aperiri possit oculus, & lachrymas

chrymas influentes excernere. Oculus quoque leuiter deligetur. Si uero aliqui cataplasmata ferre non possint, his palpebrę ac tempora, & frons collyrio Nili ex rosis illinantur: Si uero uehementiores fiunt dolores, caput pilis denudetur, & cucurbita occipiti ac uertici affigatur. Et in noctem quędam dolorem eximentia in potu exhibeantur. Circa quartā uero aut septimam diem Nili collyrium ex rosis instilletur aquosissimum usque ad perfectam curationem. Cibus dandus est sordibilis, boni succi, uentri commodus: oportet enim uentrem semper probe solubilem esse. A uino uero abstinentum est usque ad declinationem. Cauenda sunt autem & quę caput replent, & fluxionem irritant.

De ouiformis humoris excretionem. Cap. XXIII.

Si pūcto oculo ouiformis humor excernatur, ut etiā oculus aliquantulū cōtrahatur, reliqua quidē similiter uelut dictū est fiant, ut ne inflāmatio succedat. Verum post inflāmationis ac ulcerationis declinationē, balneū conducet, & uinū tenue moderatū. Et cibus boni succi, quo humor probe renutriatur ac rursus expleatur.

De oculi prolapsu. Cap. XXIII.

Prolapsus totius oculi, ex uiolenta quadam capitū plaga contingit, aut ex ulceribus carbunculosis, aut internis uasis ac pelliculis, quibus adhæret oculus, ruptis aut laxatis. Procidit enim quibusdam totus oculus foras, ut à palpebris contegi non possit. Aliquando etiam usque ad malas & supercilia procidit. Atque hoc maxime contingit ex casu ab alto loco, aut ex plaga capitū uiolenti. Periculosa est autem affectio. Itaque curatio statim adhibenda est, per uenę sectionem, aut purgationem. Sed & reliqua adhibeantur quę res lata sunt in cōmuni ulcerum curatione. Contrahendus est cibus, & postea in ouo & rosaceo ac uino simul confusis lanam imbue & impone. Deinde uero cataplasma ex meliloto & papaueris capitibus adhibe, cui

addita sunt hyoscyami folia cum pane aut psyllio modice madefacto. Afsidue uero alterentur cataplasmata, ut ne calefactæ partes suppurentur. Sequētibus diebus remittente inflammatione, cucurbita occipiti cum scarificatione affigatur. Præsente uero inflammatione, cucurbitæ sunt ineptæ. Afsidue autem ouum & lac tepida infillētur. Remittente uero inflammatione, collyrio Nili ex rosis cum ouo utendum est. Aut etiam mellis fumi exortis parum ipsi ammiscendum, ad sanariem excernendam. Simul autem sub palpebram susbiiciendus est specilli nucleus, ut ne concretio aliqua fiat: quod si prolapsus magnus factus fuerit, & nulla spes est ut uisus restituatur, cataplasmatibus suppurationis utendum est, qualia sunt quæ ex polline fiunt. Sed & lentem cum melle imponere oportet. Et inflammatione declinante balneum petendum est.

De ulcerationibus superficialibus, ex humorum influxu obortis nubecula, caligine, epicaumate & encaumate. Cap. XXV.

Quæ ex humorum influxu fiunt superficiales ulcerationes: diuersimode nominantur: caligo enim est ulcus superficiale in nigro oculi factum, cõsmile caliginoso aeri colore cæruleo, quod multum locum nigri occupat. Quum uero in pupilla factum fuerit, non facile ægri uident. Nubecula autem uocatur profundius ac minus caligine ulcus in nigro, & est colore albus. Epicauma uero dicitur, quum nigrum oculi in superficie exasperatum, inustum fuerit, & colorem cinereum præ se tulerit. Encauma uero est ulcus ut plurimum ex febre sient, cum crassa impura, in nigra aut albo. Et in nigro dum sit in profundo, plerumque in purgatione, maiore tunicae corruptione contingente humores paulatim foras effunduntur, & totus oculus effluit. Has igitur superficialissimas ulcerationes, cum febre aut sine febre sientes sanare oportet, alio per clysterem præuacuata, ita ut collyrium

rium Nili ex rosis aquosius instillemus, & in ipsis interuallis infusionis collyrii, lac infundamus. Præteritis deinde aliquot diebus, ammiscendum est ad Nili collyrium, chiacum appellatū Apollonii, aut aromaticū. Deinde uero etiā meracis his utendū. Cito enim cicatrices, easq; tenues & ferè non apparentes inducunt.

De argemo.

Cap. XXVI.

Argemum est ulcusculum circa iridis circulum factum, partem albi, & partem nigri occupans, & album apparens. Quum igitur profundius & sordidum factum fuerit circa iridis circulum, & citius repurgatum, aliquando procidit tunica uniformis. Quapropter meatus obducentibus pharmacis in ipsis à principio utendum est, quo ulcera ab inflammatione liberentur, & tunica oculi subnutrita crustam reiiciat.

De fossulis & concauis ulcerum generibus.

Cap. XXVII.

Fossulæ appellantur quæ in nigro fiunt caua, angusta, & pura ulcera, puncturis similia. Concaua uero uocantur, rotunda & ampliora fossulis ulcera, & minus profunda. Non igitur ipsa purgare oportet per acria collyria, sed potius per mitia renutrire, & maxime ea quæ fossulæ appellantur. Concaua uero diuturna primum leniter detergētibus curabimus, & deinde ad renutrientia transibimus, qualia sunt quæ ex thure fiunt. Vbi uero explanata fuerint, aut etiam adhuc cauiora sunt, Cleonis collyrio utendū est. Si uero sordes multæ ulceribus insitæ fuerint aqua mullâ infundatur. Nos autem ad foenigraci decoctū paratum uelut antea dictum est, modicum mellis ammiscuimus, & citius rem quæsitâ assequuti sumus. Vtimur etiā in cauis ac sordidis ulceribus collyrio Theodotii Seueri aquosiore cū ouo, & citra omnem dolorem repurgat, & celerrime ad cicatricem perducit. Meminisse uero etiā in his oportet prædictæ communis ulcerum curationis.

tt s De sup

De suppuratione, aut ungue. Cap. XXVIII.
 Suppurationes in ulceribus sientes diuerſas appellationes habent. Vnguis enim dicitur quum à profundiore ulcere pus defluens, & inter tunicas illapſum, & in circulo iridis figuratū, ſimilem ungui reſecto imaginem præ ſe fert. Ampliore uero pure collecto, & dimidiū nigri occupante, aut per totā corneam tunicā pelucente, ſuppuratū eſſe oculū dicimus. Fiunt autē hæc etiā circa exulcerationē, dolore capitis, aut lippitudi-
 ne prægreſſa. Cōtingunt etiā inſtāmatione prægreſſa, propter ampliorem humorū repletionē diruptis quibusdam uafis, & ſanguine ex ipſis profuſo ſuppurato. Cōſequitur autem ad ſuppurationē dolor uehemens pulſatorius, & rubor circa oculum totū, & temporum dolor. Curatio faciendā eſt ab initio reiectis fomētis, per alui per clyſterem euacuationē. Deinde per uenæ ſupernæ in cubito ſectionem. Ita ut poſtea etiā uenam circa magnū oculi angulū ſecemus, citra colli ligationem, aliās fieri ſolitam. Sed & cucurbitā occipiti affigemus, aut hirudines tēporibus. Deinde collyris ad inſtāmationes deſtinatis utendū eſt, & maxime Nili ex roſis, cū ouo aut lacte aquoſius inſtillato. Poſt tertiam uero diem fomentum per ſpongiam adhibendum eſt, moderate primū, deinde paulatim ſemper facta maiore acceſſione. Et collyria quidem meatus obſtruentia uitanda ſunt. Utendū autem diſcuſſoriis ac leniētibus, maxime chiacō Apolloniū, & ſimilibus ex myrrha paratis, quæ diaſmyrna appellantur: Quæ enim uehementer diſcutiunt ac reſiccant, ſtatim quidem multam tenuioris euacuationē faciunt. Quod uero reliquū eſt & craſſius condenſat, & ut ægre diſſolui poſſit reſiccant. Galeni. Medicus quidā apud nos expertiſſimus ophthalmicus, etiam capitis concuſſione multos ſanauit. Et locabat quidē ipſos in ſella erectos, & utruſq; à lateribus caput apprehendebat, atq; ita cōcutiebat, ut nos

manifeſte

manifeste uideremus pus deorsum ferri, & infra manere, propter grauitatem uidelicet. Quum igitur in superficie fuerit pus & ulceri contiguum, dum purgatur ulcus omnino etiã in uaporem exhalat pus: quum uero ulcus superficialiũ fuerit, superius. Pus autem amplius, & in profundo inferius ulcere, & à pharmacis non excolatur, oculum sub pure perpungere oportet, ac uoblique circa iridem & coronam appellatam immisso, & pus excernere. Atq; hanc chirurgiã locis non inflãmatis adhibere oportet, suppurationes autẽ in albo tunicæ agnatæ sientes, scalpro uenę sectorio ex inferna parte diuidito, & tunicam agnatam leniter sub excoriato. Cæterum post humoris euacuationem, in utrisq; oui candidum instillato. Deinde integrũ ouum cum uino mulso conquassato, & molli lana exceptam oculo superponito ac deligato. Postera uero die fomento ex aqua calida per spongiam adhibito, & ouo infuso, rursus prædictum lanæ hapsum imponito, & post triduum collyrio Dionis illinito, aut quopiam ex his quę ad perpunctiones adhibentur. Est autem Dionis collyriũ, hoc. Spodii drach. iiii. thuris, squamæ aris, myrrhę, acacię, spicæ nardi, opii, singulorũ ʒ i. gummi ʒ. vi. excipe aqua pluuiali. Vsu uero expetente infunde cũ candido oui, & prædictũ lanæ hapsum superpone. Si uero postquã inflãmatio cessauit, caro ex diuisione prominuerit, prædictũ collyrium cũ lacte dilutũ illine. Probe etiã deprimat & repurgat chiacum Apolloniũ.

De pustulis.

Cap. XXIIX.

Pustule fiunt & in albo, & in palpebris. Plerunq; uero circa corniformem tunicam. Et alię in superficie fiunt, alię in profundo: constat enim tunica corniformis ex quatuor uelut mēbranosis corpusculis, densissimis ac fortissimis. Aliquando igitur sub prima membrana pustulã fieri contingit, quando etiã colorem nigriorem præ se fert. Aliquando sub secunda aut tertia consistit

confistit, quando sanè etiam albidior pustulæ color sit,
 eo quod in profundo tunicæ corniformis occultatur:
 naturalis enim pustulæ color niger est. Tunica uero
 corniformis alba est; & cornibus simillima. In quantū
 igitur in profundo corniformis tunicæ pustula oculū
 tatur, intantū colorem assimilat, & maiorem dolorē
 inducit, & molestior est. Nam siue ob plenitudinē ru-
 pta fuerit pustula, siue ab acrimonia corrosa, ut tunica
 ulceretur, facilis curatu est superficialia ulceratio. Diffi-
 cilis autem profunda. Periculum est enim ne reliquum
 corniformis in profundo tenue existens rumpatur, &
 uiformis procidat, ac effluant oculi humores. Præter-
 tim si iuxta pupillam ruptio fiat. Facta enim iuxta pu-
 pillam ruptione, etiam si pro more ægri tamen aliud
 quid graue consequitur. Nam inducta ulceribus cicat-
 rice, homo non uidebit, propter inductas cicatrices.
 Quandoquidem uero aliquando etiā ob corniformis
 corrosionem uiformis tunica procidit, & superficialis
 pustulæ imaginationem facit, operæpretium est de
 his exactius distinguere. Pustula itaq; superficialis, si-
 militer undique nigra est, non tamen nigredine exacte
 saturata. At in uiformi tunica pars quæ procidit, aut
 nigra est, aut cærulea. Quod uero maximū signum est,
 fundū prolapsæ uiformis per circulū reperies album.
 Alba est. n. colore corniformis tunica, qua rupta uui-
 formis procidit. Sed & pupillæ magnitudo imminuitur
 in uiformis prolapsu, aut sanè omnino euariat se-
 cundū figuram: nō enim pupilla exacte conseruat ro-
 tundam figurā in prolapsu, sed iuxta partē quandā ue-
 lut diuisa apparet. Proinde relatis signis diligēter in-
 tendere oportet, & affectionū inter se distinguere. Nā
 iuxta affectionū differētias, et curationē uariare opor-
 tet. In prolapsu. n. uiformis, magis adstringētibus ac
 repulsorū utimur. In pustulis uero, his quæ leniter dis-
 scutiūt. Curādē igitur sunt pustulæ ita ut caueamus pri-
 mum

num multiloquium, sternutationes, iras, spiritus, detentiones, clarum splendorem, deinde contrahendus est etiã potus ac cibus, & ad alui euacuationem acri clystere utendũ est. Tentandũ quoq; ut lacte aluus soluat, in quibus id neq; acersit, neq; in nidore uertitur, neq; uomitu reicitur. In talibus. n. uitandum est lac, & utendũ gallinæ iure, aut enici succo, aut aloe, aut per simplicius quoddã aluus soluenda. Vitanda sunt et uehemẽtiora purgatiua, & maxime quæ stomacho sunt magis infesta. Deligationes autem & multos lanæ hapos in his reprobamus. Valde enim nocet non solum in his, sed etiã in omni lippitudine, ex humorum acrimonia facta. Cataplasmata igitur adhibere oportet ubi inflãtio affuerit, maxime in principio leuia quidem, sed lata. Sunt enim cataplasmata tenuibus ac mollibus linteolis illinenda, & super totum oculum imponenda, supercilio ac mala & tempore simul comprehenso, & sinenda, quàm diu fuerint madida. Postquam uero sic cata fuerint, tollenda & alia imponenda. Adhibeãtur ea quæ ad inflammationes congruunt, uelut est tenue ouorum, & uitelli ouorum triti cũ croco ac modico opio, moderatoq; passo ac pane. Conueniunt etiã ad stringentia, uelut sunt mala cydonia cocta, aut malicorium in aqua coctum. Verũ uitandum est, uelut dixi, ne oculum in his diutius deligetur: est enim nocentissimũ hoc. Mitigata uero inflammatione, etiam ab emplastris abstinendũ est, propter grauitatẽ. Collyria uero in principio conueniunt, Nili ex rosis cum lacte dilutum & infusum. Proficiente autem curatione, adhibendum est id quod ex thure, myrrha, ac croco paratur. Postea etiã nardina. Forinsecus autem illinendæ sunt palpebræ collyrio Nili ex rosis, frons uero acacia & hypocistide, cũ croco & modico opio. Fomẽta ab initio tepida adhibeantur. Nam intenta à principio inflammationes exacerbant. Postea uero caliditatem

intendere

intendere oportet. Deambulationes & alii motus ab initio non conueniunt. Balnea uero & reliqua uaporatoria fomenta post principiu. A uino abstinere oportet per omnē curationē, & aqua calida in potu uti, & cibos molles ac facile concoctiles accipere. Fugienda est, in his sanguinis ex fronte aut uenis angularibus de tractio, procidit enim oculus, & maxime si inflammatio simul affuerit, aut profundior exulceratio.

De carbunculis in palpebris. Seueri.

Cap.

X X X.

Quandoquidem carbunculi sunt ex genere pustularum, & fiunt hi quoque aliquando in palpebris, oculūque ad maximum consensum perducunt, age & ad hos pauca auxilia proferamus, diuotiones ipsorum primum exponentes, quum sint etiam alii quidam abscessus palpebrarum, qui imperitis carbunculi uideri possint. Nam & ordeolum tuberculum, & pani, & uari circa palpebras fiunt, sed cum tumore quodam hæc, & ferre citra inflammationem, & non cum uehementi dolore. Carbunculi uero ruborem ab initio habent, ut oculum sibi peruri putent: tumorem uero aut eminentiam non statim inducunt. Nam ob immodicam caliditatem, uelut ruptionem quandam carbunculus suffinet, & quod effluit ex ipso quum sit acre ac mordax, superficiem quidem carbunculi resiccat, & crustam inducit, uicinis uero locis morbum inserit. Consequitur igitur ad ipsos fortis inflammatio, tum ipsius oculi, tum partium circumfitarum, & maxime glandularum circa aures, ut quandoque magnarum ulcerationum, & ruptionum oculi causa fiant, insuperque prolapsuum, & nuditatis palpebrarū. Et cicatrices à carbunculis crassæ fiunt, & assidue ulcerantur. Et in reliquo quidem corpore sanguis qui effluit ex carbunculis niger reperitur, propter superaffationem. In oculis autem sanguis non omnino ex carbunculis manat, eo quod neque

dun

dundet in oculo sanguis. Vnde plerunq; etiam albi colore sunt carbunculi in palpebris. Et si quidē emotio affectionis-citra cōtigerit per cōuenientem curationē, carbūculus penitus disparet: si uero durauerit, & æge discuti poterit, necessārio locus nigrescit. Proinde incipientibus carbunculis nō statim ad cataplasmata & illitiones progredi oportet, sed per clysterem primum aluum euacuare. Deinde lacte moderate cocto purgare. In sanguineis corporibus etiam uena secāda est. Poſtea per spongiās fomentū adhibendum, primū ex simplicioribus. A dstringentibus enim & frigefacientibus, & aliquando etiam reficcantibus pharmacis usi, hos sanabimus. In principio igitur quū feruor adest, humorem extinguere conātes, coriandro trito ruborē oculi illinimus. Et solanum cū passo tritū & carbunculo adhibitū, statim ipsum abolet. Atq; hic ductus in principiis magnopere prodest. At frigefacientia cataplasmata oculo in carbunculis adhibita, repellunt quidem id quod influit carbunculo, & externas inflammationes sedant, uerū periculū est ne in ipsum oculū impetū faciānt, hoc enim solanum aliquādo perpetravit. Adhibitū enim cum passo statim quidem tumorē aboleuit, oculus autē hinc repletus est. Cæterū carbūculos iam depascentes uarie curare oportet. Nam quod defluit acre ac mordax existit, ut etiam uicinos locos depascatur, & periculū sit ne oculus lædatur, solet enim erosio his contingere. Conuenit igitur spongia detergere, & oculum moderate perfundere, rosarum, aut rubi, aut pampinorum uitis decocto. Sit autē tepidius decoctū, aut potius lactei teporis. Quod si etiam sordidi siant loci, ex eo quod nome depascens præualuit, (sæpe enim etiam palpebræ excidunt) ad huiusmodi fluxiones etiam hypocythidis succū aquæ ammiscemus, & myrtū & acaciā passo diluta locis illinimus. Oportet enim ꝑ corporis curandi ratione, etiā materias eligere

maxime

maxime medias. Valde enim efficacia pharmaca loci non sustinent, qualis est ærugo, & similia. Per mordacitatem enim etiam si salutis spem habeat oculus, haec quoque priuatur: neruosa enim partes & præsertim carnibus denudata, à uehementer mordacibus læduntur, ut etiam cariem inducant. Malicorium itaque ex malis punicis acidis cum lenticula feruefacimus, & de rassa interna parte cum modico melle terimus, & ex eius usu magnopere proficimus: celerem enim purgationem facit, & humores qui oculis inferuntur, quodam modo supprimit. Nam pinguis noma augent. Aucta uero noma, in uino malicorii coquere oportet, & per se citra lenticulam imponere. Cruetas autem magis malicorium coctum tritum cum melle impositum resoluit. Sunt & composita pharmaca carbunculis conuenientissima. In principiis enim feruorum, pastillus ex halicacabis illitus excellenter extinguit. Frigefacit enim & resiccet moderate. Si uero contrahere oportet carnem superexcrecentem, Musæ pastillum aridum tritum adhibemus. Si uero incarnatione opus est, ipsum Musæ pastillum cum sapa dissolutum illinimus. At si cicatricem inducere intendimus, rursus pastillum ex halicacabis assumimus. Apollonius autem ait: Ad carbunculos oculorum hoc pharmaco utimur. Spodii ʒ.iiii. lapidis scissilis ʒ.ii. croci obo.iii. myrrha paululum torrefacta obol.iii. Terito cum uino odorato donec arefiant, & pasci cretici, aut alterius non acris heminam ammisce, conterere excipe ac subline. Disparat cruetas, & purgat ulcera, siue extra palpebras affectio fuerit, siue intrinsecus in profundo. Facit & ad fluxionem ac inflammationes. Si uero dolor oculum uexarit, hoc collyrii illine, & eue stigio sistet nomen. Recremeti plumbi triti loti & exsiccati ʒ.iiii. spicæ nardi drach. i. gummi drach. ii. foliorum oleæ centum uiginti succum. Succum aquæ hermina ad folia adiecta exprimito, excolatoque; & ad res liqua

liqua conterenda utitor. Facit & collyrium Nili ex ro-
 sis cum ovo infusum. Maxime uero Nardinū cādidō
 inscriptum, per submissionem palpebræ sublitū, usq̃
 ad perfectam curationem : oportet enim ubi pura fa-
 cta sunt ulcera, fomento præmisso specilli nucleum la-
 te tingere, & palpebris submittere, atq̃ angulos inter
 se distarare, ne distorta concretio fiat . Et ob hoc neq̃
 oculum deligare oportet maxime post ulcerum pur-
 gationem. Nam circa principia si inflammationes ma-
 ximæ & distentiones fuerint, lenticule costæ cataplas-
 ma cum pane imponere cogimur. Sed & psyllium im-
 positum inflammationes mitigat. In doloribus enim
 aliarum oculi inflammationum adhibitum, somnum
 inducit. Sint autem leuissima cataplasmata . Sed neq̃
 diu in cataplasmatum usu perseverare oportet. Augēt
 enim putrefactionem, & oculum magnopere lædunt,
 uelut etiā in pustulis prædictum est . Postquam igitur
 aliquantulum mitigauimus inflammationes, statim à
 cataplasmatibus, tum in carbunculis tum in pustulis absti-
 nebimus. At uero in locis circa aures per consensum
 inflammatis, splenium ex cerato butyrino imponito.

De canceratis oculorum ulceribus. Cap. XXXI.

Vicuscula in nigro oculi sentia, cicatricem non res-
 cipientia, parua, dolorosa, parua uasa habentia uarico-
 sa, cancerata dicuntur. Et aliquando quum cicatricem
 acceperisse putantur, resoluuntur citra manifestam cau-
 sam. Fiunt autem in his punctorii discursus usque ad
 tempora. Et consequitur in ipsis fluxio humoris mo-
 derate acris ac tenuis. Et albū in oculo itemq̃; nigrum
 semper rubicundum est. Et auersantur cibū. Augentur
 autē ipsi uehementer dolores, illitis acrioribus medi-
 camentis. Contingit hæc affectio maxime senioribus,
 ex diuturnis lippitudinibus. Et foeminis quibus mens-
 ses defecerunt. Curatio porrò adhibenda est, habita
 totius corporis cura, cum prædictione quod fieri non

111

A E T.

u u

pos

S E R M O

possit ut perfecte sanentur, sed fieri posse ut mitigetur primum per conuenientem diætam : deinde etiã per pharmaca dolores lenire potëtia. Diætã igitur huiusmodi sit. Postquam à lecto surrexerunt, corpus moderate illinât oleo dulci. Caput autem modico rosaceo, aut omphacino. Et uiridi sindone oculo prætenta, deambulare iubeto in tenebroso ac non uentoso loco, cum silentio & absq; alia distentione, ita ut neq; caput agitent, quantum eius fieri potest. Postquam autẽ ampliore & lenta deambulatione usi fuerint, ad domicilium tenebrosum & nõ ualde lucidum se recipiant, & rursus ab alio corpus ipsorum illinatur, excepto capite, confrictis maxime lûbis ac infernis partibus. Postea uero lactis moderate cocti, remota concretionẽ superstante, heminã mensuram, accipiant. Nã acrimonia quã affluunt hebetat, & aluum facile solubilem facit. Si uero ineptus sit ad lactis potum, pollinem polentæ passo moderate calido diluto inspergito, & forbendum dato: Postea si fame uexentur, duobus ouis forbilibus utantur, & somnũ diurnũ uitent. Circa decimam autem horã confricti assumant panẽ purum, cũ obsonio quodam uiscosum quippiam habente, uelut sunt oua forbilia, cerebellũ porcinũ duabus aquis coctum. Ex piscibus muræna, torpedo, glauciscus. Ex oleis malua, atriplex, lactuca. Assumenda etiã alicac ac oryza, & laganum in gallinæ iusculo coctum, & pedes suilli ac tali probe cocti. Omnia uero sint moderata. Vinum bibant & tenuẽ subadstringens, & ipsũ moderatum. Ab omnibus autem salsamentis & leguminibus penitus abstineant. Item à balneo, nisi necessariũ hoc fuerit, aut lassitudinis gratia, aut tardæ concoctionis. Atq; tunc tardã dum in ipso est, sed cito exeundũ. Dolore uero & fluxione oborta illinantur pharmacia lenia ad pura ulcera conuenientia, uelut est spodiactũ, & collyriũ Cleonis, & similia. In oculũ autẽ assidue in-

funt

fundendum est ouum, aut lac muliebre tepidum. Mitigat etiam lentis decoctum infusum, aut plantaginis, aut portulaca. Verum ad temporum dolores utendū est collyrio Nili ex rosis. Si uero ad uehementes inflammationes cataplasmatibus uti cogamur, cataplasmate ex papaueris capitibus utendum est leuissimo. Antea enim dictū est quod fugere oportet calaplasmata in oculis calidam affectionem habentibus. Ammiscendum est autem cataplasmati ex papaueris capitibus, in his & crocus, & lac muliebre.

De malignis oculorum ulceribus. Cap. XXXII.

Fiunt & alia maligna ulcera, partim à magno angulo initium sumētia, partim à nigro, partim ab albo, & oculū cito corrodunt, & præsertim in corporibus uisiosis humoribus refertis, & quæ acriū rerum esu uita sunt. Sanies ēt ab ulcere manat multa ac graueolēs, & sequuntur dolores uehementēs ac febres. Sæpe etiā alui fluxus. Depascuntur etiā aliquādo ulcera uicinos oculis locos. Curandæ uero sunt etiā huiusmodi nomæ, per prædictæ diætæ usum. Veruntamen eiusmodi exhibenda sunt quæ aluum non soluūt. Vnde in his magis uolucrum genere utendum est, maxime montanarum. In oculum uero infundendum est lac, aut ouum, & prædicta collyria. Si uero nome transgressa fuerit oculos, curatio ita fiat. Pompholigē optime lotam, ex muliebri lacte illinere oportet, & superimponere, sanie prius per aquā elota, deinde per lac. Facit similiter & cerusa lota ac siccata, & cū lacte adhibita. Et plūbi lotura sicca, quæ cōfrito plūbeo mortario cū plūbeo pistillo colligitur. Facit & plūbi recremētū lotū, & amyllum. Singula cum lacte muliebri. Cataplasmata uero si coacti fuerimus adhibere, mala cydonia cocta adhibeantur, aut rosæ uirides, aut sicca uino macerata, polygonum itē ac solanū, & semperuiuum, & feris cū polentæ polline. Si uero uasa in frōte ac tēporibus

u u 2 fuerint

S E R M O

fuerint eleuata, etiam sectionis uasorum rationem habere oportet.

De myocephalis.

Cap. XXXIII.

Quam ulcera quæ propter erosionem aut ruptionem corniformis tunice sunt, profunda euadunt, pars aciniformis tunice procidit, & quod prolapsum est nigrum aut cæruleum apparet. In circuitu uero circa fundum eius partis quæ procidit, labia corrosæ corniformis tunice alba apparent. Et si adhuc magis pars prolapsa durauerit, labia ruptionis tunice corniformis callosiora facta adhuc magis alba apparerent. Diuisa est autem omnino uiformis siue aciniformis tunice prolapsu pupilla ipsa, ut omnino non appareat, aut & situ & figura immutata. Et per hæc discriminatur myocephalon à pustula. Dicitur autem myocephalon, quoniam figura simile est capiti muscæ. Repulsoribus autem & adstringentibus opus habet pharmacis, qualia sunt maxime quæ ex uino sunt. Est autem & hoc celebræ ad ipsum: Cadmiæ, æris, chalcitidis crudæ, singulorum ℥.i. eruginis ℥.iiii. myrrhæ troglodyticæ ℥.ii. & dimidiam, croci ℥.iii. salis ammoniaci ℥.iiii. gummi ℥.iiii. Excipe uino ueteri adstringere. Aliud, ad pterygia, carnis incrementum iuxta magnum oculi angulum, aspritudines. Exterit etiam cicatrices. In alio exemplari reperi, etiam staphylomata facere. Misys crudi ℥.xii. cum aquæ cochleario terito, deinde croci leuissime triti ℥.xx. adfici to, ac rursus terito, & additis myrrhæ ℥.iiii. excipito ac utitor. Post illitionem uero ex ipso factam, spongiam teneram imposito ac deligato. Aliud bonum. Facit & ad data staphylomata. Misys crudi sextantem, croci ℥.i. gummi ℥.i. tere cum uino & utere. Mirifice etiam facit in ipsis theodotium Seueri, & si quidem inflammatio non affuerit, crassius illine, si uero affuerit, cum ouo infunde. Adhibeatur ipsis quoque conueniens deligatio. Et inflammatis cataplasma ex papaueris capitibus

pitibus impones . Aut psylliū aqua calida madefactū .
 Collyrium Hori faciens ad mycephala cū Theodō
 tio . Facit & ad diurnas tenues fluxiones . Cadmiæ ,
 Squamæ aris , croci singulorū ʒ . viii . opii . ʒ . xii . mīlyos
 uīti , myrrhæ , acaciæ , gummi singu . ʒ . iiii . Excipe aqua .

De staphylomate . Cap. XXXIIII .

Differentiæ staphylomatū plures sunt : Nam &
 causæ affectionis uariæ sunt , plerūq; tamen quomodo
 docunq; factum fuerit staphyloma , uisum destruit .
 Appellatur autem staphyloma , quum corniformis tu
 nica fuerit eleuata , & eminentiam acino uuæ similem
 fecerit . Fit autem aliquando humoribus sub aliquam
 corniformis tunicæ striam collectis , à quibus humori
 bus coactam corniformem tunicam sustinere continē
 git ac eleuari & incuruari , facereq; staphyloma citra
 ruptionem . Fit hoc etiam ex pustula quadam inter
 strias corniformis tunicæ satis profunde consistente ,
 quæ tunicam eleuauit , non tamen rupit . Appellant
 etiam staphyloma quum ob corniformis tunicæ rup
 turam , magnus uiformis tunicæ prolapsus factus fue
 rit . Differt hoc à primo , quoniam in illo eleuatio sola
 est tunicæ corniformis , unde etiam tota moles albi
 dior apparet . In hoc uero ruptura quoque facta est tu
 nicæ corniformis , & quod prolapsum est , caruleum
 fuerit nigrum apparet . Quum autem maximum factum
 fuerit staphyloma , ut extra palpebras transgrediatur ,
 & induretur , ita ut ipsa corniformis circumcirca callo
 sa facta sit , & talem affectionem constringat , clauus ap
 pellatur , quoniā per omnia clauī capiti similis existit .
 Hæc igitur affectio quomodocunq; fiat , duobus
 malis subiacet , uisus uidelicet detrimento , & figuræ
 deformitati . Et sic quidem affectum oculum ad natu
 ralem statum reducere , impossibile est arti . Figuræ ue
 ro deformitati consilium contingere potest , maxime
 per chirurgiā . Quæcunq; igitur staphylomata recētia

u u 3 sunt , &

S E R M O

sunt, & propter inflammationem eleuatae sunt tunicae, curanda sunt cataplasmatum ad inflammationes descriporum usu, & simili quoque diata. In quibus autem sub corniformis strias humores aliqui collecti eleuationem fecerunt: si dolor affuerit, semen lini cum foenograeco ex aqua mulsa cocta imponemus. Declinatibus uero doribus, farinam fabaceam cum rosis aut semine lini ex aqua impone. Aut rubi folia, aut bryoniae botros immaturus, cum butyro & terebinthina, aequalibus portionibus impone, & deliga. Ad dolores uero conuenit et solani succus cum lactae muliebri infusus. Collyrium autem ad non inflammata staphylomata commodum hoc est. Alcyonii ʒ.iiii. salis ammoniaci ʒ.i. spumae nitri ʒ.i. lachrymae oleae syluestris ʒ.i. gummi sextantem. Excipe aqua. At Theodotium Seueri brassicae succo dilutus, & crassius oculo adhibitum, una cum spongiae deligatione, mole dissipat, si non diuturna fuerit affectio. Caeterum aegre curantur staphylomata quae ampliorum fundum habent, & quae uenas sanguine plenas habent. Incurabilia autem sunt eminentia, & colore uaria, & temporum dolores inducentia. His sane nihil aliud adhibendum est, quam ea quae dolores mitigare possunt, quae in malignis ulceribus iam ante relata sunt.

Staphylomatum chirurgia. Cap. XXXV.

In staphylomatis quae angustum habent, & non maligna sunt, comoda est actio secundum constrictionem appellata, cuius hic est modus. Duas acutas accipere oportet filum duplex intortum habentes aqua li profus longitudine. Deinde hominem ad pedes tuos collocato, capite ipsius reflexo, ita ut occiput ipsius genibus tuis innitatur. Et deinde disparatis palpebris, per medium staphylomatis fundum, ex superius deorsum acum transmittito. Sit autem non ualde crassa, neque oblonga. deinde dum detinetur oculus ab acuo transmissa, alteram acum duplex filum habentem
fimi

similiter trāsmittito à paruo angulo ad magnum, per medium itidem staphylomatis fundū, quo figura duarū acuū transmissarum cruciformis fiat aut literæ græcæ. X. similis. Nā quū paulo obliquior facta fuerit trāsmisio, facilius acus extrahūtur. Deinde incisis duplicatorū filorū principiis, superna duo principia, superno acus principio subiicientes, inferna uero inferno, strenue cōstringimus. similiter autē & obliquæ acus principia cōstringimus, optima uero cōstrictio fit, rectis principiiis ad obliqua ductis, & hoc modo colligatis. Deinde apicē staphylomatis resecamus, solo fundo ipsius relicto gratia filorū, ut ne elapsis ipsis humores oculi effundantur, & oculus cauior fiat. Cur autē staphyloma excindimus: primū quidem compendiariæ curationis gratia. Citius. n. fila excidunt, & ulceratio curatur. Deinde etiā minori dolore æger affligitur per totum curationis tempus, quum & corpora transpirent, & neq; magna inflammatio cōsequatur. Post resectio, nē uero apicis staphylomatis, acus extrahere oportet, filis uelut dictum est cōstrictis, & tunc lac infundere, aut oui candidum. Superne uero oculo imponatur ouum cū rosaceo ac modico uino concussum, & molli lana exceptum. Imponatur etiam tempore alius lanæ hapsus iisdē imbutus. Et facta deligatione, æger in quiete feruetur. Postera die fomentum fiat per ipongias probe expressas, & lacte infuso, lana ouo imbuta imponatur & deligetur. Atq; hoc faciendum est per plures dies, donec fila excidant. Elapsis autē filis illinatur tenera ad ulcera descripta, ut pura exulceratio fiat. Deinde cicatricem inducentibus utendum est.

De ulceribus cicatrice indigentibus. Cap. XXXVI.
Purgatis oculorum ulceribus, & expletione indigentibus, animaduertere oportet ut ne carne redundent, sed aliquanto cauius ad cicatricem perueniant. præsertim si in pupilla fuerit ulcus. Nā supereminētes

uu 4 cicatrices

S E R M O

cicatrices usum impediunt, & deformitatem afferunt, & dum ex palpebris punguntur, fluxiones inducunt. Quæ uero aliquantulum cauæ sunt, melius apparent ac splendorem excipiunt, & decoræ si fuerint partim concolores. Tales autem consequuntur, si à mollibus & meatu obstruentibus pharmacis, compendio ad cicatricem inducentia transeamus. Præstat autem si aliò quando elãdestine caro superexcreuit, cito reprimere ac eminētias attenuare, & sic cicatricē inducere. Vitã da autem sunt tingentia cicatrices pharmaca, & maxime si iuxta pupillam fuerit ulcus, dum enim denigrantur impediunt usum. Sed & deligationes oculorũ in ulcerationibus uitandæ sunt, quibus aliqui utuntur uolentes humiliare cicatrices. Deligatus enim exulceratus oculus, & immobilis factus, sæpe palpebris agnoscuntur. Porro ulcera ad cicatricē perducta diligenter notare oportet. Quidã enim decipiuntur, & cauiore factas cicatrices, caua ulcera esse putantes, mollia & repletia collyria illinunt. Deinde cõtingit locos quidẽ nõ impleri, uerum tunicas ex hoc crassas fieri. Quum itaq; superficiem ulceris claram factã uideris, & albã ac leuem: & albũ oculi naturalem colorem recepisse, & totum oculum à fluxione liberatum, scito cessissimam ulcus, & cicatricem inductam esse. Est autem optimum collyrium quo usi sumus in puris ulceribus & cicatrice indigentibus, quod Cleoni inscribitur.

De cicatricibus & albuginibus. Cap. XXXVII.

Omnes cicatrices in nigro oculi albæ apparent. Dẽfata enim corniformi tunica subiectus ipsi cæruleus color non translucet. Maxime tamen supereminentes albescunt. Æquales autem minus sunt albæ. Cauiores uero quodammodo concolores sunt nigro. Quæ uero adstringentibus pharmacis usq; ad inductam cicatricem curantur, magis obscurantur, eo quod pelliculæ per adstrictionem multum densantur. At uero callosas

Iofas ac diuturnas & crassas cicatrices curare nō oportet. Necessē est enim in talibus collyriis ualde acribus uti, & à uehementi mordacitate aliā oculi partes ulcerabuntur. Si uero etiam suffusio aut glacedo affuerit, uanū est cicatrices extergere. Oportet autem eum qui cicatricem exterere uelit, per uisum corpus accōmodare, quo moderata materia & boni succi, in toto corpore addit. Itaq; ab omnibus acribus abstinere oportet, falsisq; ac crassi succi cibus, & à multo uino. Et bonæ cōcoctionis maxime curā gerere, & moderate boni succi edulis uti. A balneo uero curationis tempore abstinendum est. Illitio autē facienda est ante cibum, ubi probe cōcoxit, & capite ac toto corpore leuis est, uentris onere prius deposito, & non statim à lecto ad illitionem transeundum, neq; ante cœnam. Vitanda sunt excoriantia cicatrices pharmaca. Quidam enim illinentes ipsas acribus medicamentis, & excoriantes, ac candida ramenta per spongas detrahentes, ea in coticulis nigris circumferētes ostētant. Deinde illinūt aliquod medicamentum quod tingere potest. Verum fluxionibus succedentibus ex pharmacorum acrimonia, itemq; inflammationibus, & aliquando resolutis cicatricibus, ulcera magis profunda fiunt. Deinde cōgantur rursus adstringentibus ac meatus obstructibus collyriis uti, & cicatrices magis crassas faciunt.

Materia attenuans cicatrices & albugines.

Galenī.

Cap. XXXVIII.

Proinde in his quæ attenuari possunt, utendum est pharmacis moderate extergentibus. Exterforia autem non minima facultate, participat æs ustū, & squama æris, & flos eiusdem, & chalcitis usta. Si uero lota fuerint talia, exterforia quidem adhuc manent. Tanto uero imbecilliora actionibus fiunt, quanto etiam leuiora. Securius est autem leuioribus uti. At fortiora his sunt, Misy, & ærugo. Quare etiam ad sycoses &

uu s callos

callos conueniunt si ammiscentur. Quidam his adiciunt etiam gallas, pharmacum uehementer adstringens. Sed uehementius est adstrictione simulque acrimonia atramentum sutoriū. Multo uero moderatius euadit ustum ac lotum. Eiusdem materiae est & squama ferri stomomatis. Quaecumque igitur ex adstringentibus multum terream copagem habent, aspritudines sycofesque ac callos eliquant, uelut sunt Misfy, & erugo, & similia. Quae uero ex succorum genere sunt, uelut omphacium & hypocistis, glauciumque & acacia, in subliationibus facile cum lachryma eluuntur. Citra mordacitatem autem extergit, cornu cerui ustum, & cornua caprarum. At thus tardissima particeps est extergendi facultatis, eximitque dolorem ac concoquit. Praedictorum uero animalium cornua, exteriora quidem sunt, sed neque uim eximendi dolorem neque concoctoriam habent, quam frigidam ac siccam sint temperaturam. Thuris autem cortex adstringit quidem & ipse non infrenue, sed multum omnibus praedictis inferior est. Thuris uero inter onera contracti pollen, quod manna dicunt, differt a thure, eo quod modicam adstrictionem assumpsit. Parua enim quaedam corticis segmenta ipsi ammixta reperiuntur. Habet & armenium appellatum uim extergendi, quo uidelicet utuntur praestitores. Item atramentum indicum, & propterea ulceribus non inflammatis citra molestiam adhibetur. At aloem mixtae facultatis est, uelut etiam rosa. Habet enim amarum quiddam, quod extergit. Habet & adstringens quiddam, quo contrahit ulcera & ad cicatricem ductum. Sal uero ammoniacum, & lapis Aegyptius, & flos ipsius, fortissima sunt pharmaca. Quare etiam ad scabras oculorum affectiones conueniunt. Caeterum ex aromaticis commode his miscentur, casia & malabarium, ac amomum, discussoria quidem facultate praedita, uerum etiam adstrictione participantia. Nam in communi de omnibus exterioribus medicamentis

nosse

nosse oportet, quæ moderata sunt, & quæ sycofes ac callos consumunt, ea omnia etiam ad cicatrices crassas conueniunt.

Auxilia ad cicatrices & albugines. Cap. XXXIX.

Ad albugines dracūculi semen habentis occultatū in terra simile piperi, id ipsum semen accipe, & tritū cū melle illine. Aliud, ad cicatrices & hebetudinē uisus. Seminis rutæ ℥.ii. armeniāci ℥. viii. salis ammoniaci ℥.iii. ammoniaci thymiamatis scrupul.iii. utere sicco. Aliud. Cicatrices recentes exterit citra omnem molestiam, lac equinum cum modico melle assidue illitū: Aut anethi florem purpurascētem cum modica aqua terito, & per linteum excolato, ac succum oculo bis in die instillato. Et postea cucumeris hortenſis semen commande, & expressum per linteolū succum in oculum instilla, & hoc assidue facito. Aliud ad albugines. Sideritidis herbæ fructum leuissime tritum insuffia. Deinde compræhensum manu oculum, frigida aqua paululum proluet. Exterget etiam generose: Alcyoniū mileſium cum melle. Ammoniacum thymiama tritū cum uino & melle. Quod si puero paruo albugo facta fuerit in oculo, Mater pueri ammoniacum commendet, & in pueri oculum suffiet. Facit & Anemones radix bulbiformis leuissime trita illita. Et anagalidis cæruleum florem habentis succus cum melle. Aliud Capni Chelidonii appellati succus cum melle. Nitrum cum oleo ueteri, mentæ succus mirifice facit. Columbæ finus in cote cum aqua dilutus præter opinionem facit. Item felis fel illitum. Aliud ad albugines certum. Butyrum liquefactum solum illitū, summe prodest, & utere. De hoc plura promittere nō oportet, omnem. n. promissionē uincit. Aliud optimum, Lac muliebre, melantheriam ex clauis uetustis ac aceto paratā, mel bonū, hæc tria æquis partiōib. simul mixta & excolata adhibe uelut diuinum pharmacum.

Aliud

S E R M O

Aliud. Rumicis hortensis & plantaginis semen in testa exurito, & cinerem exacte terito, ac utitor. Aliud. Crocum, piper, æ quali pōdere leuissime trita, cum felis felle in collyria redigito, ac utitor. Aliud. Pullorū hirundinum capita detracta in olla exurito ac terito, & in corneo uase reponito, ac utitor. Est enim utilissimum auxilium etiā ad percussos oculos illitū. Aliud. Lapidem sarcophagum appellatum, ex quo loculos defunctorum magnos faciunt, tundito, cribrato, & cū spūto ipsius ægri præsertim ieiuni terito, ac confidenter illinito. Aliud. Vitulę fel hemine mensura ad ignem modice coquito, & optimi mellis parem mensuram adiicito, & myrrhæ ʒ.ii. croci ʒ.ii. simul terito, ac rursus in æneo uase sufficienter coquito, & in pyxidem æream reponito, ac utitor. Aliud. Lapidis magnetis uiui, lapidis ophitæ, stibii, æ quas portiones tulas, cribratas, ac rursus probe tritas, nisteridis herbæ succo ac optimo melle addito, illine per specillum ex lapide sarcophago factū. Aliud. Galbanum cum melle liquefactum ac simul tritum adhibeto. Aliud collyrium, tollit albugines mirifice ac cito. Squamæ ferri stomomatris ʒ.ii. aluminis scissi ʒ.ii. gummi uermiculati ʒ.iii. terito ex aqua, & formatis collyriis utitor. Aliud. Rhanni succum, si fieri potest de semine, sin minus, de foliis sextantem, ammoniaci thymiamatis unc. i. testarum sepiæ unc. i. mellis atticis sextantem. Trita excipe ac uterentur. Quidam solum ammoniacum cum rhanni succo terentes illinunt. Ipse uero saccus per se illitus cicatrices tingit. Archigenis collyrium ad albugines, quod ex una illitione plurimā albuginis partem tollit. Summe etiam facit ad omnem periculosam ac diuturnam lippitudinem. Cochlearum ustrarum ʒ.iii. æris usti ʒ.iii. squamæ æris ʒ. vi. squamę ferri stomomatris drach. xii. æruginis drac. vi. lapidis scissi drac. i. aloes drach. i. omphacii sicci drac. ii. lycii indici drach. iiii. chalcitidis ʒ.iii.

3.iii. myrrhae 3.iii. thuris 3.iii. corticis thuris 3.ii. croci
 3.ii. crocomagmatis 3.ii. ipice nardi 3.iii. cytinorum 3.
 ii. gummi 3.viii. terito cum aqua, & formato collyria,
 ac utere cum aqua. Quod si aridum facere uoles, trito
 collyrio utere sicco. Facit & harmatium collyrium, &
 præscriptū ad mycephala ex uino, & his similia. Pro
 be etiam facit ad cicatrices, inquit Apollonius, collyri
 um pepiesmenon, id est prellum appellatū, quæ om
 nia in tractatu de multi usus collyriorum compositio
 ne describentur. At uero theodotium Seueri cū aqua
 crassum illitum, ad tantam tenuitatem perducit cicatri
 ces ut sensu cognosci nō possint. Optimum autem in
 ipis est siccum collyrium Alexandro regi inscriptū ex
 croco, spica celtica, & terra ampelotide paratum. Habe
 tur autem inter sicca multi usus collyria.

Albuginum tincturæ.

Cap. XL.

Tam ante dictū est quod abstinere oportet à phar
 macis cicatrices tingentibus. Verum ut ne ignorentur
 ea quæ hoc facere possunt, etiam horum mentio fa
 cienda est. Gallam inquit tritam repositam habe, &
 usus tempore nucleum specilli calefacito, & eo de
 pharmaco excipito, ac albugini adnoueto. Postea ue
 ro atramentum sutorium aqua dilutum adhibeto.
 Aliud. Malicorium tritum adnoueto, & postea atra
 mentum sutorium cum aqua tritum. Aliud. Mali pu
 nici dulcis carnem tritam modicam aqua adstillata, &
 leuissimam factam reponito. Et usus tempore, ubi
 hanc sæpe affricueris, & præadstrinxis, hyoscyami
 succum illinito, ad dies xv. hoc & tingit albugines, &
 dissipat, multoties illitum. Aliud. Facit & ad glau
 cos oculos. Misy cum aqua tritum in collyria redigito.
 Similiter autem aliud collyrium ex galla formato.
 Usus autem tempore, ubi per collyrium ex galla præ
 adstrinxis, collyrium ex misy illinito. Aliud siccum.
 Gallæ 3.i. acaciæ drach, i. atramenti sutorii 3.ii. Vtere.

Aliud

S E R M O

Aliud collyrium. Florum mali punicæ, atramenti sutorii, acaciæ, gummi, singulorum ʒ.iiii. sibi ʒ.iiii. gallarum ʒ.ii. Aqua excipe. Si uero flores punicæ non affuerint, id quod in ipsis malis inter grana membranæ speciem præfert iniice.

Ad glaucos oculos, ut nigras habeant pupillas. Cap. XLI.

Malicorii punici dulcis succum infunde. Deinde in tertio facto hyoscyami cæruleum florem cum uino tritum instilla, aut hyoscyami succum. Oportet autem debito tēpore flores colligere ac reponere. Aliud. Acaciæ fructum, & parum gallarum diligenter tere, & anemones succo excipe, ut mellis crassitudo fiat. Deinde liquorem per linteum diligenter exprime, ac repone, & utere uelut dictum est. Aliud. Cucumeris syluestris succum illine. Hic mulieres glaucoculis oculis nigricantibus facit. Aliud: Hyoscyami cæruleum florem in umbra siccato ac reponito. Vfus autem tempore florem uino austero dilutum præillinito: Et postea ipsum florem leuiter tritum per se illinito. Hoc uim suam statim declarat.

De puerorum curatione. Seueri. Cap. XLII.

Ingens grammarū copia in oculis puerorum reperitur, & inflantur plerumq; horum palpebræ à materia multitudi- ne. Sunt enim pueri natura humidiores ac calidiores. Itaq; horū collyria perfrigeratoria sunt: & alio modo reficcatoria, participantia etiā nō modica adstrictione, quo sordiuū copiā influentē repellere possint. Ad tantā enim adstringendi facultatem progressa sunt puerilia collyria, ut etiā aspritudines tollant. Hæbetatur enim in pueris collyriorum acrimonia à locali humiditate & grammarum multitudine. Sed & per alibi labentium humorū copiā, propter ploratum fientem, collyria eluuntur. Est autē nobis experientia cognitū in ipsis primarium & mirabile collyrium, quod recipit lapidis

lapidis scissi ʒ. xx. lapidis hæmatitæ ʒ. xx. æruginis ʒ. iii. chalcitidis crudæ ʒ. iii. æris usti ʒ. iii. opii ʒ. vi. myrrhæ ʒ. vi. gummi ʒ. xvi. Hæc est collyrii compositio, ratione approbata, & experientia utilis cognita. Teritur ex aqua. Sed & aliud collyrium ad ipsos utile experientia constat, quod recipit: Lapidis scissi drac. xxiii. Lapidis hæmatitæ ʒ. xxiii. æris usti ʒ. viii. ammoniaci thymiamatis drac. viii. misyos usti drach. viii. opii drach. iiii. seminis hyoscyami drach. iiii. gummi ʒ. viii. Excipe aqua. Oportet autem & in his à principio ammiscere lenia collyria, atque sic paulatim ad efficacem auxiliorum facultatem progredi. Mirifice etiam ad ipsos facit theophilium collyrium, & quod Mono inscriptum est, quæ inter multi usus collyria habentur.

De asperitudinibus, ac densitatibus, sycosisq;
ac callis. Seueri. Cap. XLIII.

Quandoquidem ratio auxiliorum cognationem respicit, & uelut inter se cõdependentes facultates respicit, admonet sanè eadem ut nihil aliud ab ipsis interponamus. Proinde asperitates quæ etiã ab aliquibus densitates uocantur, ex mala curatione sæpe fiunt, dũ medici diutius collyria instillant. Quemadmodũ enim in externis uulneribus pinguium adhibitio, carniũ quarundam inutilium causa est: Sic etiam in præsentia fieri cogitare oportet. Sint autem & ex fluxione diuurna minime mordaci: Si enim acris esset, citius oculis damnum induceret, quam palpebris affectionem inseminaret. Fit etiam aliquando non prægressis fluxionibus, neque manifesta causa præsentia. Et sunt huiusmodi non similes his quæ ex fluxionibus fiunt. In illis enim densiores & asperiores ac cruentiores eueris palpebrę apparēt: In his uero uelut milii grana, aut erui parua semina uidere est, intra palpebras exurgētia. Estq; hæc species reliquis curatu difficilior.

Differunt

S E R M O

Differunt tamen hæc inter se: Nam densitas in superficie est & cum tubore. Aspritudo uero maiorem inæqualitatem ac eminentiã habet, cum dolore simul ac grauitate. Ambæ autem oculos humectant. Quæ uero Sycosis dicitur, altiores eminentias habet & uelut incisas, & cui alii rei quàm ficui hianti similis est: Callositas uero aspritudo est diuturna, induratas & callosas inæqualitates habens. Quidam igitur aspritudines radere conantur, partim ferro, partim foliis fici. Est autem hic conatus nociuus. Amplius enim ipsas augent, & duras cicatrices inducunt, & assiduarum fluxionum autores fiunt, dum semper oculi ex succedentibus durioribus cicatricibus punguntur. Curare uero oportet aspritudines, nullo ulcere circa oculum existente, collyriis ad pueros relatis: ita ut euerfis palpebris si non inflammata fuerint, illinantur, & per specilli nucleum diu affricentur. Qui enim cito ab affricitione desistunt, densant magis, & oculis fluxionem inducunt. Si uero permanserit causa, efficacioribus uti conuenit. Quale est hoc. Testæ sepiæ ʒ. viii. punicis ʒ. viii. rubricæ sinopicæ, ammoniaci thymiamatis, singulorum ʒ. x. gummi ʒ. viii. Excipe aqua. Ex huius usu magnam laudem reperies. Statim enim ab illitione, cuticulæ quædam in spongiæ admotione excidunt. Oportet autem post collyrii illitionem, aquâ frigidam per spongiam adhibere. Est & aliud collyrium ad huiusmodi affectiones, quod recipit cadmiæ ʒ. iiii. squamæ æris ʒ. iiii. salis ammoniaci ʒ. iiii. opii ʒ. ii. gummi drach. xii. Excipe aqua. Ego uero seueriano sicco collyrio usus profeci, cuius & tu experientiam magistram habebis. Apollonius autem dicit, ad exasperatas palpebras utendum est pharmacis, quibus etiam crassissimas cicatrices depurgamus. Quale est hoc. Æris usti drach. viii. mirrthæ drachm. i. squamæ æris drach. i. acaciæ drach. ii. cadmiæ drachm. ii. spicæ nardi drachm. i. cinamomi drach. i.

ꝑ.i.croci ꝑ.i.piperis grana xvi.hyperici ꝑ.iii.ammoniaꝑ
 ci thymiamatis drach.iii.ærginis obolos duos,gum
 mi drachmam unam,terito cum uino ueteri austero,&
 collyria formato,ac utitor. Aliud. Ad fluxiones an
 tiquas,& palpebras densas.Cadmiaꝑ drac.xvi.æris usti
 drach.iiii. seminis hyoscyami drach.i.opii drac.ii.myr
 rhæ,fructus ericæ,acaciæ,singulorum drach.iiii.gum
 mi drach.viii.Omnia sicca leuissime terito,& lac mus
 liebre adiiçito, ac simul trita in collyria efformato. Et
 ea similiter lacte trita crasse illinito, adhibito prius fo
 mento. Liquida compositio ad aspritudines: Facit &
 ad oculos suppuratos. Chalcitidis ustæ drach.iii.cro
 ci drach.viii. mellis drach. ix. Arida cum aqua terito,
 & ubi probe siccata fuerint, mel ammisceto ac utitor.
 Theopholi liquida. Ad omnes ficosas eminentias,&
 omnem carnis extuberantiam. Aeris usti drach.ii.mi
 syos usti drach.i.myrrhæ,croci,omphacii,singulorum
 drach.i.uini chii aut alterius adstringētis ueteris odo
 rati,unc.xvi.mellis Attici dextantem. Sunt & alia col
 lyria facientia ad aspritudines. Quale est phœnix,&
 dionysus,& similia,quę inter multi usus collyria deseri
 bentur.Cæterum in quibus cum palpebrarum aspritu
 dine, etiã tunicæ oculorum inflammata dolore ue
 xantur, ammiscere oportet aliquid de exterforiis, ad
 propria inflammationi medicamēta: Qualia sunt col
 lyria ex uino parata.Sedata uero oculorum inflamma
 tione aspritudines exterere oportet. Verum in his qui
 ulcus habent cum fluxione mordaci, fieri nō potest ut
 huiusmodi medicamento utamur. Corniformis enim
 amplius corrodetur, & uiformis prolapsus maior
 fiet,& uehemens dolor hominem apprehendet. Aus
 gebitur autem & malignus fluxus. In his igitur colly
 rium huiusmodi parere oportet.Pumicē leuissime tri
 tum tragacātho aut gummi madefacto excipimus, &
 parua collyria formamus. Deinde euerfis leuiter pal

A E T.

x x pebris

S E R M O

pebris diutius affricamus. Et postea lac infundimus, & collyriis ad pustulas ac ulcera destinatis utimur. Cessante uero in temporis progressu fluxione, acriora collyria transimus, ac cū ipsis palpebras uelut dictū est confricamus. Miscemus etiam ad ea quæ ulceribus conueniunt, collyria ex uino, paulatim augētes ipsorū mixturam, quo neq; palpebræ uexent tunicas oculorum, & ulcera pura facta impleantur ac cicatricem recipiant.

De oculorū debilitate. Demosthenis. Cap. XLIII.

Debiles oculi dicuntur, qui neq; album, neq; splendidum, neq; igneum uidere sustinet, sed ex quauis occasione uisum continent, & lachrymantur, præsertim inter legendum. Differunt autem hi à fluentibus propter carunculæ naturalis circa magnum angulum decrementum: fluentes enim hoc modo, etiam citra aliquam externam causam lachrymantur, hi uero occasione aliqua oblata. Curandi uero sunt deambulationibus, cursibus, exercitiis supernarum partium, cū frictione & spiritus detentione, capitisq; rasura, ac leui oculorum frictione post exercitia, & frigidæ in caput perfusione. Utendū est & aquæ potu, & uictus ratione media. Conducit & legere cū clamore, itemq; sic scribere. Si uero pharmacis opus fuerit, adstringentibus & perfrigerantibus ac meatus obstruentibus utemur.

De myopia.

Cap. XLV.

Myopes dicuntur qui ex natiuitate parua quidē prope uidēt, magna uero procul uidere nō possunt. Et qui scripta admotis oculis legunt. Et alii quidem inæquales, alii æquales oculos habent. Incurabilis est autem talis affectio.

De Nyctalope.

Cap. XLVI.

Nyctalopas uocant qui die quidem uident, occidente uero sole obscurius. Deinde noctu penitus nihil cernunt. Hoc autem magis fieri uidetur propter aliquam capitis debilitatem, & maxime uisui spiritus crassitudinem

dinem, itemq; reliquorum oculi humorum ac tunica-
rum . Quibusdam uero contingit , ut noctu quidem
melius uideant , interdiu autem deterius . Et si noctu
luna appareat , nihil cernunt . Sed hoc rarum est, illud
autem prius plurimis contingit . Curandi porrò sunt
qui in nocte non uident : Si bono habitu præditi fue-
rint, uenę cubiti sectione, itemq; ab angulis oculorum:
qui uero uitiosis humoribus redundant , conuenienti
pharmaco purgentur . Postea post uniuersalem eua-
cuationem utendum est his quæ pituitam per os du-
cunt, & quæ per nares purgant, & sternutationes cien-
dæ . Narisuforium autem pharmacum ipsis commo-
dum hoc fuerit . Piperis , staphidis syluestris, singulo-
rum scrup.ii. sinapis scrup.i. tundito ac cribrato, & ra-
dicum betæ succum adiicito, ut mellis liquidi compa-
ges fiat, & contrita naribus infunde, ac attrahere iube.
Atq; hoc ad dies v. aut vii. facito . Vtere etiã aliis quæ
in nares mittuntur, in Sermone de nariũ affectionibus
prescriptis. Ante cibum uero bibant hyssopum, origa-
num, rutam . Dieta autem attenuatoria sit ex toto . Si
uero per hæc non successerit, rursus purgatorium dan-
dum est , quale est hoc . Scammonia obol.iii. castorii
obol.ii. falis obol.iii. In debilioribus autem scammo-
niæ obol.ii. iniice. Talis enim purgatio sæpe euestigio
ab affectione liberauit , aut multo meliorem disposi-
tionem induxit . Post paucos autem dies dandum est
purgatorium pituitam & bilem ducens, quale est hoc.
Colocynthidis obol.ii. scammonia obol.iii. falis oboi.
iiii. Excipe in catapotia sex , & mediis habitibus tria
prebe, fortibus autẽ omnia. Oculi uero illinantur mel-
le cocto , & ad continendũ liquorem immissum clau-
dantur. Aut oleo uetustissimo similiter illinantur . Aut
aluminis scissi in testa exusti ʒ.ii. falis ammoniaci aut
cappadocici ʒ.i. terito & cū melle illinito, aut cum las-
se muliebri. Aut hyaznæ fel cū melle. Vitandus tamen

xx 2 est fre-

S E R M O

est frequentior acriorum pharmacorum usus. Afsidue uero ut edum est oleo uetustissimo. Putatur ipsis prodesse hepar hirci affatum, cum sale citra oleum, calidissimum comestum. Quidam etiam destillante ex hepate dum affatur sanie ipsos illinunt. Aliqui hepar coquunt, & oculos super elatum uaporem detinentes, hoc fomento utuntur. Auxiliatur etiam elaterium ex interualis cum melle illitum. Et perdicis fel, aut capre syluestris, aut hirci. Buglosi etiam piscis fel illitum ualde prodest. At uero diæta tota attenuatoria sit. Et ab initio etiam à uino abstinendum est. Et uitanda omnia crasseficientia. Ceterum in his qui noctu melius uident, interdum autem deterius, nos coniectamus spiritum multum attenuari, aut tunicas rareferi, atque ex hoc spiritum dissipari, ac usum obscurari. Noctu uero crasseferi colligunt, ac sensum mouere. Et oportet in his robur oculis addere. Herophilus tamem uice uersa in libro de oculis dicit, ad eos qui in die non uident, gummi, crocodili terrestris sterces, misy, hyenæ fel, trita cum melle illinito bis in die, & ieiunis hirci hepar edendum præbe. Ego uero coniecto hoc magis facere ad eos qui noctu non uident.

De hebetudine oculorum. Galeni. Cap. XLVII.

Hebetudo oculorum est obscuritas uidentium, ob pluras causas contingens. Aut dum uisuius spiritus in crassatur, aut dum tunicæ densantur ac crassefiunt. Aut dum humores in oculo crassi ac uiscosi fiunt. Contingit etiam his hebetudo qui diuturno morbo detenti fuerunt, & tristitia ingenti. At in senibus unam cum hoc quod crassi facti sunt humores, & tunicæ, & spiritus uisuius, etiam debilitas adest spiritus uisui, & imminutio multa, ac collapsio, & uelut corrugatio nerui uisui ac tunicarum in oculo densatarum ac crassefactarum. Nam dum imminuuntur humores in oculo senibus ipsis, & minus de spiritu ex supernis ad pupillam defertur, usque adeo rugosa fit sæpe corniformis tunica, ut senes

senes partim omnino non uideant, partim male & uix adhuc cernant. Corrugationes enim mutuo inter se incidunt, & tunica uelut conduplicatur, & aliam crassitudinem aduentitiam assumit. Porrò auxilia in communi ad hebetudinem, ex eadem materia componuntur, ex qua etiam in incipientibus suffusionibus, & partim in collyriorum formas effinguntur, partim liquida sunt, quæ etiam induratis inflammationibus tunicarum conueniunt: partim sicca. Horum compositiones in fine huius Sermonis habentur.

De obfuscatione oculorum. Demosthenis

& Galeni. Cap. XLV III.

Obfuscatio est perfectum plurimum uidendi impedimentū, citra manifestam circa oculum affectionem, pura uidelicet apparente pupilla. Et quibusdam paulatim affectio constat, aliis confertim incidit, ut minimum aut semel in totum nō uideant. Et obfuscationis quidē paulatim constat plures causæ sunt, de hebetudine iam relatæ. Eius uero quæ confertim incidit, causa est obturatio nerui uisui, crasis ac uiscosis humoribus confertim ipsis illapsis, aut eiusdem nerui resolutio. Præcedunt affectionem assidua cruditates, & meri potus, insolatio, capitis inustio ac ardor, aut perfrigeratio. Aut assidua lectio post cibum, aut balnea similiter assidua post cibum. Et uomitus intempestiui, coitus immodicus ac intempestiuus, spiritus detentio uiolenta, quemadmodū in tubicinibus contingit. Hæc enim & his similia, dum modice fiunt, uisus hebetudinem efficiunt: dum uero immodice, obfuscationem. Fit etiam aliquando obfuscatio ob fortes capitis plagas, aut casus ex alto, resolutio quandoque neruo uisui, aut rupto, aut quod omnium mitissimū est, humorum copia per uehementem concussionem illata, & uisuum neruum obturante. In resolutionibus igitur nerui, tarde mouetur oculus, aut omnino non.

xx 3 Quum

S E R M O

Quum uero ex uiolenta plaga in caput facta, aut ex ca-
 su, à cerebri connexu ruptus fuerit neruus, primū qui-
 dem oculus prominētior fit, deinde cauat, & alimen-
 tum non sentit. Quum autē ob humorum crassiorū aut
 uiscosorū copiam, neruus confertim obstructionē su-
 stinuerit, absq; alia causa, necesse est capitis grauitatem
 consequi, maxime in profundo iuxta radices oculorū.
 Eos igitur quibus oculi confertim obfuscantur curare
 oportet, uena cubiti incisa, si plenitudine grauatus fue-
 rit æger. Validissimū enim auxilium in ipsis est uenæ
 sectio. Deinde interpositis aliquot diebus, fasciam col-
 lo circumdabimus ac cōstringemus, & postquam fron-
 tis uenæ eleuatæ fuerint, rursum exoluemus, & hoc ite-
 rum atq; iterū faciemus: quo per spiritus motū, humo-
 res obturati uiolēter concutiantur. Postea eleuatas an-
 gulares uenas, ab utraque nasi parte secare oportet, &
 fortem euacuationem facere. Ego enim ad tres hemi-
 nas ex angularibus uenis aliquādo euacuaui. Post hæc
 confertim cucurbita occipitio affigenda est cū scarifi-
 catione. Contingit enim plerunq; statim incumbente
 adhuc cucurbita hominem respicere. Sed non oportet
 hoc auxilio cōtentum esse, uerū reparatis uiribus, post
 tertiam diem purgare. Deinde ad diætā deducere. At
 uero in his quibus paulatim per multū tempus oculi
 obfuscantur, præmissa recta uictus ratione, à uenis an-
 gularibus euacuationem, uelut dictum est, faciemus. Et
 in his qui nō multo sanguine abundant, statim ab ini-
 tio ab angulis auferatur. Deinde cucurbita occipitio
 affigatur. Et postea purgatio fiat. Per diætā uero maxi-
 me aluum facile solubile facito per cibos bonæ cōco-
 ctionis, præ omnibus ratione habita. Per aliquot autē
 dies danda est aloe deuorāda, terebinthina excepta in
 catapotia, facit & enici succus cū melle. Utendū est &
 exercitiis infernarū partiū, & deambulationibus pluri-
 bus in umbrosis locis. Vitandus est uini potus, & aque
 potio,

potio, uiriliter tolerāda. Vitandus est etiam omnis ci-
 bus crassefaciens, & assiduus coitus, & capitis insola-
 tio. Neq; uero balneū conuenit, neq; somnus diurnus,
 neq; uehemētior à cibo motus, neq; legere aut scribere
 re. Vitādæ sunt iræ, indignationes, & curæ pertinaces,
 & uehementes perturbationes, ac timores, præsertim
 post cibū, & assidui uomitus. Quotidie autē proluēda
 est facies aqua frigida, præsertim pluuiali, & illinendū
 corpus per alios. Perseuerante uero affectione, etiam
 per naribusforia caput purgetur, ita ut naribus infunda-
 mus quæ ad capitis dolorem dicta sunt. Utendū est &
 pituitā per os detrahentibus ibidē relatis. At uero illi-
 tio oculorū, diuturna iam existēte affectione, primū
 per simplicia fiat, ueluti per mel nō fumosum, aut oleū
 uetus: postea etiam cōpositis utendū est. Nos autē lau-
 dem assequuti sumus in ipsis, ex Diacēteti collyrii usu,
 & liquida Agloidæ cōpositione ad suffusiones destina-
 ta. Cōmune uero ad omnem obfuscationē ac hebetu-
 dinem hoc est. Videtur autem & ad mēbranarū crassi-
 tudines facere. Croci ʒ. i. myrrhæ ʒ. i. piperis grana xv.
 spicæ nardi obol. ii. succi foeniculi ʒ. xvi. ammoniaci
 thymiamatis ʒ. i. mellis quincuncem. Ad omnia leuiss-
 sime trita foeniculi succū affunde, deinde tere ac resice-
 ca, & amixto melle ænea pyxide excipe, ac utere. Ante
 illitionem uero, fomentū per spongiam in aqua calida
 marina tinctum oculis adhibendū est. Aliquando etiā
 tota facies in marinam tepidam immittenda est. Atq;
 hæc quidem communia in omni obfuscatione. Cæter-
 rum his quibus ob coarctationem multorum aut cras-
 siorum humorū ad neruum delatorum, uisus impedi-
 tur, post uenæ sectionem, & cucurbitæ admotionem,
 & purgationem, caput sinapisimo integendum est. Et
 postea etiā caustico pharmaco occiput exulcerādum.
 Et capitis ex aqua calida perfusione utendum. Præstat
 autem saluginosam aut nitrosam esse aquam.

S E R M O

De resolutione oculorum. Cap. XLIX.

Non solum neruus uisuius, uelut prædictum est, sed etiam totus oculus aliquando resoluitur, aliquando cū reliqui corporis dextris aut sinistris partibus resolutis. Aliquando uero priuatim circa solā palpebram fit resolutio. Aliquando uero etiā totus oculus resoluitur. Et siquidē palpebra fuerit resoluta, oculus semper cōclusus est, & palpebra non sentit. Si uero totus oculus resolutus fuerit, motus ad dextram ac ad sinistrā, sursumq; ac deorsum perficere nō potest. Et si quis acrius pharmacū sublinat, nō percipit morsum. Si igitur palpebræ solius fuerit resolutio, præpurgato per aloedantia uniuerso corpore, & post aquæ potus & frequentioris deambulationis, ac multę infernarum partiū frictionis usum, palpebra assidue alumine scisso cū aceto illinatur, & collyriis calidioribus, aut eo quod ex sandice constat. Quod si hinc nō restituitur, sursum suere ipsum oportet. Totius autem oculi resolutiones ægre curabiles sunt, maxime in ætate prouentis. Si uero ex natiuitate contigerit resolutio, impossibile est hęc corrigere. In quibus igitur salutis spes est, talis curatio faciendā est præ omnibus: si bono habitu præditus fuerit, uena cubiti secetur: Deinde anus per clysterē eluatur. Postea purgatorio corpus euacuetur. Deinde pituitā per os ducentibus utendū. Deinde per ea quæ naribus induntur purgandū. Postea cucurbita occipitio affigenda cū scarificatione. Et hirudines tēporibus admouendæ. Propinandum etiam castorium per se, & cū absinthio. Dandū & pulegium, hyssopū, ruta, cū aceto mulso ac sale. Postea caput castorio illinatur, cum rosaceo & aceto. Et ex eodē ungento, mollis lana imbuta, oculo clauso imponatur, cauendo ne in oculum instillet. Atq; hæc curatio bis in die fiat. Palpebræ uero forinsecus & frons, castorio cū croco ex aceto illinantur. Mihi uero uidetur liquidæ ex castorio ac melle ad

le ad affectionem cōmodā, quæ cōpositiones & subli-
nendæ & superlinendæ sunt . A uino uero, & carnosō
multumq; nutriente ac crassi succi cibo omni abstinē-
dum est, & assumendi qui excretiones facile solubiles
faciunt, ac humores attenuant. In primis tēporibus ui-
tanda sunt etiā balnea, & uaporatoria, & insolationes.
Vomitibus autem ex interuallis utendum ieiunis à ra-
phanis, deligato oculo, & citra multā lancinationem.

De glaucedine.

Cap. L.

Glaucedo duobus modis dicitur. Glaucedo. n. pro-
prie mutatio est cristallini humoris ad glaucum colo-
rem, siccitasq; ac cōcretio. Altera autē glaucedinis spe-
cies ex prægressa suffusione, fit humore iuxta pupillā
uehementissime cōgelato ac resiccato. Et hæc species
incurabilis est. At proprie dictā glaucedinē incipientē
aliquādo sanare datur, ex deambulatione pro uiribus,
& totius corporis frictiōe, ac lauacris maxime capitis.
Æstate uero etiā frigidę lauacrū cōuenit, & tonsura ca-
pitis ad cutē. Oculi uero solo oleo antiquo sublinantur.

De Suffusione. Ex Demosthene. Cap. LI.

Suffusio est præterfusio humorū circa pupillam cō-
gelatorū, ut ubi pfecta fuerit, uisum impediat. Incipien-
te uero suffusione talia ægris accidunt. Velut culices
parui caliginosa quædam oculis sæpe obuersari uiden-
tur. Et quidam ex ipsis piliformia uident, alii uelut las-
narum filamēta, aut araneorum texturas. Quibusdam
circa lucernas circuli apparent. Hęc autē ubi apparue-
rint, aliquando pura pupilla apparet his qui negligē-
tius cōsiderant. Aliquando uero colorē maris refert.
Augescēte deinde affectione, augescunt etiā accidētia:
perfecta uero eadē, homo non uidebit, pupillāq; colo-
rem ad albedinē mutat, & omnino nō translucet. Plu-
res autem sunt coloris species. Quædam enim suffusio-
nes aerem assemblant, aliq; uitrum referunt, aliq; albi-
cantes sunt, aliæ ad cæruleum colorem magis mutatæ.

S E R M O

tur, alia glaucescunt, quæ etiã incurabiles sunt. Curandi autem sunt qui suffusione tentantur, in principio sanguinis de cubito detractio. Et si nihil impedit, etiam clysteribus acrioribus, & purgationibus. Deinde quoque cucurbita occipitio affigenda est cù scarificatione, & punitã per os detrahentibus, ac naribus foriis, ex intervallo utendum. A uino uero abstinendũ est per totam curationem, & ab omnibus repletibus caput. Itemq; à balneo, nisi quis lassitudinis ac tardæ cõcoctionis gratia ad lauandũ se cogatur. Et tunc omnino nõ in aere balnei moretur, neq; in solio moram trahat. Sed paululum inscendat, & cito exeat. Diætã uero omnis sit attenuatoria. Medicamētis autem utendum est, primũ simplicibus, uelut melle, & oleo ueteri, ac foeniculi succo. Deinde etiam compositis liquidis ac ficcis collyriis, quæ paulo post describentur inter communia auxilia.

De midryasi, hoc est pupillæ dilatatione. Cap. LII.

Pupillæ dilatatio appellatur, quum pupilla colore quidẽ nihil abalienatur, multo uero latior quàm pro naturali modo euadit, ut aliquando ad iridis circulum accedat, & quandoque in totũ uisum impediãt. Aliquando tamen uident, uerũ obscure, & quæ uidentur ab ipsis, omnia minora putantur, diffuso uidelicet spiritu uisui suo. fit hæc affectio propter humorũ allapsũ, qui aut aceruatim, aut paulatim ferũtur, à quibus citra sensum uiformis tunica distenditur, & pupilla amplius dilatatur. Est autẽ affectio ualde ægre curabilis. Quum enim membranosa sit tunica uiformis, ubi semel distenta fuerit induratur, neque facile amplius contrahi potest. Accidit autẽ affectio hæc magis pueris, propter tunicarum debilitatem. Sunt & qui ex natura nigros oculos habent, magnas etiam pupillas habent. Quapropter facile in hanc affectionẽ delabuntur. Curanda est autẽ affectio, si nihil impederit, uenę sectio in cubito, aut purgatione. Si uero hoc fieri non poterit, angulares uenæ soluantur.

soluantur. Deinde cucurbita occipitio affigatur. Vten-
dū est & deambulationibus lentis ac pluribus, in locis
umbrosis. Et omni modo conandū ut materia ad infer-
nas partes detrahatur. Quapropter in principio etiam
clysteri utendū est, & infernarum partium frictione per
alios. Post deambulationem & inunctionē, facies aqua
marina proluatur, hyeme tepida, æstate frigida. Totā
etiā facies in aquā mittatur, oculis per tēpus quoddam
apertis. Quod si marina non adsit, parū salis aquæ mi-
sceatur, aut posca aquosa assumatur. A uino abstinēdū
est, donec affectio fuerit soluta. Et tota digta tenuior sit
& uentri cōmoda. Balnei usus rarior sit, & tunc caput
nō ualde pfundatur. Pharmacia utendū est subadstrin-
gētibz, uelut rosa, croco, nardo, thuris cortice, pōpho-
lyge, spodio & acacia. Nam ualde acres pharmacorū
facultates, humorū copiam attrahētes, distendunt mē-
branas, & laiorē pupillā efficiunt. Quapropter & quæ
uehementē adstringunt, uelut est chalcitis, misy: & quæ
amplius frigefaciunt, uelut cicuta, mēbranas indurant.
Sed & amplius cōtrahere ac coarctare pupillam incō-
modum est. Nam hæc res pupillā ad tabem perducit.

De tabe pupillæ.

Cap. L I I I.

Tabes pupillæ dicitur, quā angustior & hebetior fa-
cta fuerit. Hoc autē plerisq; cōtingit ex periculosis de-
bilitatibus, aut ingenti capitis dolore. His autē maio-
ra apparent quā pro naturali modo, quæ ab ipsis uis-
dentur, propter pupillæ angustiam. Curationem por-
tō in his contrariā midryasi facere oportet, ita ut exer-
ceamus supernas partes, humores ac manus, cum spiri-
tus detentione. Et caput ac faciem diligenter confrice-
mus. Deinde oculos summis digitis. Facies etiā aqua
calida proluatur. Et caput ungeto quodam moderate
calescere potente illinatur, quale est irinū. Et modico
facto interstitio, oculi, rarefaciente. & acriore, ac humi-
ditatē attrahente pharmaco sublinatur. Quale est hoc
collyrium.

S E R M O

collyrium. Ammoniacy thymiamatis ʒ. i. crocomagmaty ʒ. iiii. croci ʒ. ii. æruginis ʒ. iiii. Trita cum aqua efforma & utere. Facit & Erasistrati liquida compositio. Viscus sit optimi succi & sorbilis. Vinum fuluum & odorum. Somnus excipiat cibum. Sed & balnea conueniunt, & capitis ex aqua calida perfusio.

De Macie oculi. Cap. LIIII.

Oculus macer esse, & alimentum nõ sentire dicitur, quõ ex uehementi capitis dolore, aut in febris acutis, paulatim humiliatur & cauatur, & in totum minor fit, & aliquanto obscurior, & uisum impedit. Cõttingit autem hoc sæpe ex caluæ incisione & perforatione, quando sanè etiam egre curatur. Differt autem macies à tabe, quod tabes pupillam solam minorem facit: macies autem totum oculũ minorem & humiliorem efficit. Curandi porro sunt sic affecti, spongiarum ex calida aqua expressarũ circa oculos fomento. Lac quoq; tepidum ipsis infundendum, & ab omni collyrii adhibitione abstinendum. Cibi dentur ipsis multum nutrientes & optimi succi. Vinum sit fuluum & tenue. Utendum est balneis, & capitis ex calida aqua perfusione. Exercitiis item partiũ supernarũ, & spiritus detentione.

De expresione oculorum. Cap. LV.

Exprimuntur oculi aliquando ut prominètes permaneat. Et hoc contingit his qui strangulantur, & in athleticis certaminibus, & foeminis quæ in partus doloribus amplius distenduntur. Aut ex fluxionibus plurimis, quæ acuatim à capite defluerunt. Qui igitur ex strangulatione in hoc inciderũt, his uena cubiti sectionetur. Si uero aliàs crassi humores influentes oculos impetuerunt, purgantur ueratro nigro, aut scammonia. At expresiones oculorum in foeminis ex partus doloribus sæpe contingentes, purgationes per locos muliebres soluunt. Quare has procurare oportet. In uiris autem post uenæ sectionem, aut purgationem, si permanet

permanferit affectio, cucurbita occipitio affigatur, & aquæ potus exhibeatur, & cibi contrahantur. Oculo uero imponatur lana melle imbuta cum modico croco, & hapsus lanæ superimponatur, & placida compressione deligetur. Conducit his etiam post principium, aqua marina frigida faciei affusa, & intybi succus, ac polygoni, & psyllii cum opio illitus. Et quæcunque alia comprimere ac contrahere possunt.

De confusione.

Cap. LVI.

Confusio oculi plerumque ad uehemētes plagas consequitur. Sed & ex uniformis tunicæ inflammatione contingit, ruptis in ipsa uasis. Pupilla uero colore turbida fit, & aut maior, aut minor seipsa euadit. Curandæ igitur sunt confusiones ex plaga, per uenæ in cubito sectionem. Et totus oculus sanguine recens maturatione turturis, aut in illius penuria, columbæ expleatur. Et mollis lana in ouo cum uino & rosaceo conquisita madefacta imponatur, ac diligetur. Et postera die idem fiat. Tertia uero fomentum adhibeatur, & lac instilletur. Postea ouorum assatorum uitelli imponantur, cum melle & croco trito, linteolo illiti. Quum autem pupilla iam purgata fuerit, collyria ad antiquas affectiones destinata sublinantur, quale est aromaticum, & chiacum Apollonii, & similia. Facilius autem curatus est confusio in his quibus pupilla sola ampliatur, colore uero & figura simili permanet. Difficilius autem curatur in his quibus pupilla diuisa est.

De his quæ in albo oculi nascuntur. Cap. LVII.

Omnia quæ præter naturam in albo oculi nascuntur, quæ quidem doloris exortia sunt, in quibus pili sæpe exoriuntur, & quæ non ualde à naturali colore euariant, curabis hamo apprehendens ac extendens, & postea scalpro pterygiis destinato resicans. Deinde salem tenuem inspergens, & lanæ hapsum imponens ac deligens, & reliquam curam adhibens uelut in pterygiis

rum

rum refectione. Quæ uero subrubra, & tumida, ac uaricosa sunt, dolorificaq; & aspera, & tempora per consensum afficiunt, ea omnia fugere oportet uelut maligna, & pericula ac oculorum prolapsus inducunt in chirurgia.

De pterygiis. Cap. LVIII.

Pterygium, unguis latinis quibusdam uocatus, dicitur quum album in oculo amplius augetur, aut carne superexcrefcit, ex scabra quadam lippitudine, aut assiduis fluxionibus. Incipit autem huius augmentum, sepe quidem ab angulo magno appellato iuxta nasum: Rarius autè à paruo: Et adhuc rarius generatur à superna aut inferna palpebra. Extèditurq; usq; ad nigrum. Quum uero maius factum fuerit, etiam pupillam contingit, & uisum impedit. Facilia uero curatu sunt pterygia albicantia, & angustum fundum habentia. His uero contraria, & gre curantur. Nam subrubra post curationem chirurgicam, cariem ac dolores dimidiæ capitis parti inducunt, attamen post symptomatum subtractionem oculus liberatur. At pterygia in quibus etiam principia sunt suffusionis curare non oportet. His enim sublatis, citius suffusio confiat. Sed neq; crassa pterygia curanda sunt, & euerfa, & eminètia, ac indurata, & quæ tempora per consensum afficiunt. Sunt enim maligna & cancerata. Quæ uero usq; ad pupillam pertinent, & propterea uisum impediunt, si tollantur liberant quidem oculum à fluxionibus, cicatrix autè quæ ex chirurgia iuxta pupillam succedit, nihilominus uisum impedit. Cæterum ex pterygiis ea manu curare oportet, quæ aucta ad nigrum se extendunt: Quæ uero parua & in albo sunt, ea conandum est ut pharmacia comprimamus.

Pharmaca ad pterygia. Cap. LIX.

Pterygia probe deprimit siccum ad scabiem destinatum, ex chalcitide & cadmia compositum, quod ad scabros angulos descriptum est. Et theodotium collyrium Seueri

Seueri tritum ac siccum adhibitum, & omnia exterosa
 colliria, ad aspritudines & sycofes descripta, & que
 ad mycephala & staphylomata conueniunt, maxime
 ex uino parata. Archigenes autem ad pterygia inquit,
 atramenti sutorii ℥.ii. lalis ammoniaci ℥.ii. gummi ℥.i.
 terito ex aceto, & colliria formato ac utitor. Aliud ce
 lebre quod celerrime ipsa consumit. Chalcitidis uisæ
 ut fulua euadat, ℥.iiii. croci ℥.i. tritis utere siccis. Aliud
 experientia cognitum. Chalcitidis uisæ ℥.xx. cadmiæ
 ℥.x. squamæ æris rubri ℥.i. piperis ℥.i. utere. Aliud. ex
 fundo tollēs pterygia. Atramēti sutorii torrefacti ℥.ii.
 æris uisti ℥.i. siccum adhibe. Et post detractionem, col
 lyrio ex rosis cura, aut ex croco collurio. Aliud. Ma
 gnetem lapidem uiuum diligenter terito, & semel in
 die utitor. Aliud. Populi nigra succum cum duplici
 melle illine. Aliud. Atramentum sutorium cum felle
 suillo, æquali pondere trita illine. Aliud. Sepiæ testas
 uistas, cum sale ammoniaco, æquis portionibus tere ac
 utere. Aliud. facit & ad sugillationes & hebetudines.
 lapidis magnetis uiui ℥.iiii. æruginis ℥.i. minii Sinopi
 ci ℥.iiii. ammoniaci thymiamatis ℥.iiii. croci ℥.ii. Mel
 lis quincuncem. Hoc etiam ad albugines facit. Aliud.
 Glaucium tundito, cribrato, & modica aqua terito, &
 sufficiēti pompholygis cinere addito, colliria forma
 to. Et utere cum aqua bis per diem. Aliud. Æs ustum
 cum pueri incorrupti urina terito ac utitor. Aliud.
 Squamæ æris rubri, nitri rubri, punicis, cimoliæ, singu
 lorum ℥.iiii. Terito ex aceto donec siccantur, & utere.
 Reponito autem in testaceo uase puro.

Chirurgia pterygiorum. Cap. LX.

Ad pterygia uero sublationem ita chirurgiam ag
 gredimur. Palpebras inter se disparamus, & hamu
 lo circa medium pterygii transfixo, leuiter distendis
 mus, ut ne cuticula corniformis tunicæ eleuetur. Simul
 enim sublata maximas inflamationes inducit. Deinde
 acum

S E R M O

acum accipimus, quæ filum & pilum equinū transmissum habet, & hanc distēto per hamulum pterygio subiectum. Deinde deligatum per subiectum filum pterygium distendimus, filum leuiter sursum trahentes, & filii principium ministro industrie tenendum præbentes. Nos autem utraq; manu pilum tenentes, sursum ac deorsum ipsum commouemus, & pterygium sub excoriamus, initio à nigro facto usque ad angulum. Deinde continuitate ipsius ad nigrum exoluta per pilum, & distenta per filum, scalpro ad pterygia destinato funditus auferimus pterygii partem iuxta angulum, palpebras & angulum cauentes. Quibus enim palpebræ simul inciduntur, his concretiones fiunt. Quibus autem funditus angulus resecatur, his naturalis eius loci carnis decrementum succedit. Si uero fundum pterygii fuerit relictum, regeneratur, si non pharmaco alio quo ex prædictis fuerit consumptum. Cōgruentis igitur modi coniecturā facere oportet. Quod si ægri formidolosi oculos aperire non fuerint ausi, hamulo supernæ palpebræ submisso, leniter ipsam extra distendimus, atq; sic uelut dictū est operamur. Post detractio nem uero, muriam acriorem oculo infundimus, deinde de lanam ouo imbutam imponimus, & oculum deligamus. Sequenti deinde die soluimus, & moderato fomento adhibito, album ac tenerum Seueri collyrium infundimus. Quarta uero collyriis ad affectiones commodis utimur, de cætero uitantes tenera & incarnantia collyria. Sunt autē ad affectiones cōmoda, nardina & theodotia, & omnia ex uino sientia collyria.

De carnis in angulo magno incremento.

Cap.

L X I.

Encanthidem uocant, quum magnus oculi angulus ad nasum auctus carne superexcreuit, id quod maxime in canibus contingit. Verum in hominibus redundat, qui in mari uersantur. Proinde si benignum fuerit hoc

rit hoc carnis incrementum, dolore uacat, & tenerum est ac laxum: Si uero malignum, durum erit & inequale, & dolores punctorios inducet. Oportet autem benignum curare ac paruū pharmacis siccis, tum eo quod ex cadmia & chalcite ad scabros angulos paratur, cū hoc ipso quod optimū est. Aluminis scissi, misyos torrefacti, atramenti sutorii, partes æquales. Hoc egregie consumit omne carnis angulorum incrementum. Vtere etiam theodotio Seueri collyrio, sicco trito adhibito, & eo quod ad mycephala ex uino paratur.

Chirurgia incrementi carnis in angulo.

Cap.

LXII.

At uero maius & malignum carnis in angulo incrementum, uolsella apprehensum resecare oportet. Si uero maior fuerit eminentia, acum duplex filum habentem transmittere ad fundum oportet, deinde filum cōstringere, & paruo interstitio facto, donec caro liuescat, scalpro auferre, & siccum scabiei destinatum adhibere: & hapsum lang aut conductuū linteum super imponere. Postera uero die fomētū adhibere. Et post tertiā mellis usu curam absoluere. Cauendū est autem ne unā cum carne præter naturam aucta, etiam ipsum angulum funditus tollamus, alioqui rhoëas, hoc est naturalis carnis in angulo decrementum succedet.

De sanguinis ex angulis eruptione.

Cap.

LXIII.

Fit & sanguinis ab angulis eruptio, maxime pueris ob assiduos eiulatus ac distentiones apertis circa palpebras uasis. Curandi autem sunt postea frigida aut aquæ frigida perfusione, tum super angulos, tum super caput facta. Infundendum etiam oui candidū perse, & cum aliquo collyrio ad tenues fluxiones conueniente. Utendum & infernarum partium deligatura & cibo crassefaciente. In perfectis autem ætatibus cucurbita occipiti affigenda est cum scarificatione.

A E T.

yy

De cons

S E R M O

De concretionē palpebrarum ac contractionē.
 Cap. LXIIII.

Concreſcunt & agglutinantur palpebræ ad album aut nigrum in oculo, aut inter ſe, ulceratione prægreſſa. Quum igitur ad album concretio palpebrarum facta fuerit, & oculi motus impeditur, affectionem hanc Ancyloſim uocant, hoc eſt contractionem. Quæcunq; igitur concretiones iuxta angulum factæ ſunt, utriuſq; palpebræ, eas hamulis diſtentas diſſecare oportet, & linamento indito diſparare. Et poſtea uelut communia ulcera curare. Quæcunq; uero concretiones factæ fuerint extremitatis palpebrarum ad oculi tunicas, eas cæco hamulo diſtendere oportet, & ſcalpro pterygiis deſtinato concretionē exoluere, deinde carnis incrementum ſiccò aliquo deprimere, & ære leuiſſimo trito palpebras ſublinere, & oculum uſq; ad perfectam curationem indeligitam ſinere.

De pediculis palpebrarum. Cap. LXV.

Pediculi generantur in palpebris lati, parui, multi, ex ingluuie, & illuue ac mala diætâ orti habentes. Curatione igitur adhibenda eſt primū, ut pediculi diligenter expurgentur. Deinde aqua marina tepida affundatur. Et poſtea ſubſcriptū pharmacū loco adhibeatur. Aluminis ſciſi drach. ii. ſtaphidis ſylueſtris obol. i. piperis obol. ii. æris uſti ʒ. i. myrrhæ obol. ii. lapidis ſciſi obolos tres, miſyos torrefacti ʒ. i. terito ac utere ſiccò. Adhibenda præterea ſunt balnea, & caput diſcutientibus ac corroborantibus conſtricandum. Et exercendæ infernæ partes, & uictu boni ſucci utendum. Similis autem curatio lendibus quoq; palpebrarum adhibeatur.

De pilis pungentibus palpebrarum, & de duplici pilorū ordine, itemq; multiplici, quam phalangioſim dicunt. Cap. LXVI.

Pilorum pungentium in palpebris exortum, Triſchiaſim græci uocant, quam ſanè ſub pilis naturalibus in pal-

in palpebris alii exorti, & intro nuentes, tunicas pun-
gunt, & oculorum fluxiones concitant. Dicitur etiam
trichiasis, quum ipsæ palpebræ laxatæ sunt, aut ipsa-
rum extremitas intro nutat, ut pilii non facile appa-
reant, nisi quis distendat ac disparet palpebras. Vo-
cant autem medici palpebrę laxationē phalangosim,
aut casum. Pilorum uero subcretionem, duplicem pi-
lorum ordinem, hoc est distichiasim. Fiunt autem hæ
affectiones, & præsertim duplex ordo, ex multa hu-
miditate. Quemadmodum enim in terra largitas aqua
rum plurimas herbas profert: Sic etiam in palpebris,
maxime ubi influentes humores minime mordaces
fuerint. Si enim id quod infuit salsum fuerit, etiam na-
turales pilos reiiciet. Perfecta igitur pilorum pun-
gentium curatio, est cōsutio palpebrarum sursum uersus.
Quandoquidem uero aliqui ob molliciem non au-
dent seipfos chirurgiæ submittere, auxilium ferendū
est ipsis quantum eius fieri potest. Veteres itaque hu-
iusmodi auxilia ad ipsos conscripserunt.

Pharmaca ut euulsii pili non renascantur.

Cap.

L X V I I.

Pungentes pilos euellito, & euerfa palpebra, san-
guinem ranarum recentem illinito, & frigesieri finito.
Aut cimicum sanguine similiter utitor. Aut chamæleo-
nem album urito, & cinerem sanguine ranarum exci-
pito. Et usus tempore salua diluito, & præeuulsis pi-
lis loco illinito. Aliud. Succū Chelidonii herbæ quæ
etiam capnium dicitur, sufficiēte gummi excipito, sic-
cato, ac parua collyria formato, & utitor uelut prædi-
ctum est. Aliud. Cochlearum carnes cū uiridium ra-
narum in harundinibus degentiū sanguine, aut herina-
cei terrestris cruore terito, & atramento scriptorio mo-
derato adiecto sicari finito. Et utere uelut dictum est,
uitata pupilla. Aliud. Hirūdines urito ac terito, & uti-
tor assidue pilis præeuulsis. Aliud. Intestina terræ in

yy 2 tētra

S E R M O

testa ad cinerem exusta, ac leuissime trita, præuulsis
 pilis inspergito. Aliud lacertam in olla exurito, & ad
 cinerem tritum par pōdus sandarachæ adiicito, ac uti-
 tor. Aliud bonum minime molestum. Siliquis ficcas
 non antiquas diffringito, & humorem qui in ipsarum
 cauitatibus uiscosior, modicus, ac melleus reperitur,
 specilli nucleo exceptū, præuulsis pilis loco illinito.
 Atque hoc assidue facito. Summe autem facit inquit,
 Archigenes, herinacei terrestris fel, & sanguis pari mē-
 sura, cum modico castorio. Castorium itaque leuissi-
 me tritum sanguine ac felle excipito, & uelut piscium
 squamas formato. Vtere autem ita ut pilos radicitus
 euellas, deinde squamam unam salua ex ore ieiuni di-
 lutam euerſæ palpebræ illinas, & ad dimidium horæ
 in loco detineas donec siccetur. Dolore quidem affi-
 ciuntur ægri, sed pili non amplius enascuntur. Aliud.
 Pſyllium & cicutæ semen, ac cedriam, pari portione
 uespertilionis sanguine excipe, ac utere uelut dictum
 est, ne oculum contingas. Aliud. Linteum ex nauī ue-
 tus accipe, & in lucernam pro funiculo lucernario in-
 de, & lucerna ex oleo cyprino impleta, fuliginem in
 æreo uase collige, ac utere pilos euellens, & locū assi-
 due illinens. Et si renati fuerint, idem repetito. Aliud.
 Potamogitonis succum & artemisię succū, æquis par-
 tibus adhibeto. Aliud. Fel uituli, & castoriū, & gum-
 mi, æquis portionibus citra aquam conterito, effor-
 mato ac utitor, præuulsis pilis illinens ter in die, &
 comperies successum. Aliud. Porci masculi fel, &
 adipem eiusdem, in fictile uas nouum densissimum ac
 leuissimū mittito, & aceti acerrimi heminæ quartam
 partem, & olei aleni tantundem affundito, & denso
 linteo obligatum ad dies septem finito, & postea dis-
 fusa in mortarium terito, & uelut ungentum excipito.
 Idem etiam in toto corpore probe facit. At uero Ale-
 num oleum, amygdalinum oleum esse dicitur.

Agglutiō

Agglutinatoria pilorum. Cap. LXVIII.

Pilos in palpebris præter naturam introrsum refractos, glutinat mastiche per specillum calidum admodum, & sic pilis ad proprium ordinem refractis. Bitumen eodem modo. Glutinum similiter. Cochleæ glutinositas acu excepta. Hieracii succus. Medicamentorum agglutinatoriorum appellatorum liquor. Ammoniacum thymiana. Compositum autem hoc. Resinæ siccæ, picis siccæ, sulphuris uiui, bituminis, singulorum drach. i. ceræ drachmæ dimidium. Liquta reponito. Et usus tempore specillum igne feruefacito, & phararmacum contingito, ac eo pilos reglutinato.

De futura palpebrarū sursum uersus. Cap. LXIX.

Ad futuram palpebrarum sursum uersus faciendam, æger desideat ad sinistram chirurgi partem, humilior ipso, ad splendidam lucē. Sint autē ministri duo probe periti adstantes, alter retrorsum, alter à latere. Et chirurgus primū per collyrium, aut superficiarias scarificationes, nolet sufficienter quantū in palpebra redundat, & corrugatæ cutis resectionem, ut neq; plus neq; minus quàm oportet rescindatur. Si enim latius resecta fuerit, æger lagophthalmus euadit. Si uero angustius, rursus palpebra laxatur, & pili similiter pungūt. Notetur etiā circa mediū palpebræ iuxta extremitatem locus superficiaria cæsura. Post factam uero notationem, euerfa palpebra, subseccionē intrinsecus facimus ultra pilos præter naturā exortos, quo ipsi ad naturales foras tēdant. Aliquādo uero in ipsos pilos præternaturales, si penitus insiti fuerint, subseccionem facimus, ut succedens cicatrix ipsos rursus enasci prohibeat. Nihil autē uetat etiam duas subsecciones facere, unā ultra pilos præter naturā exortos, quo extremitatis palpebræ fiat rescitio. Alterā super ipsos præternaturales pilos. Sit autē profundior subseccio: A diuuant enim refractionē & palpebræ leuitatē: & ab altero extremitatis

S E R M O

tremittatis siue marginis palpebræ termino usq; ad al-
 terum procedat. Deinde linteola parua duplicata, figu-
 ra triangulari imponantur, unum iuxta magnū angu-
 lum, alterū prope paruū. Super hæc autem linteola mi-
 nister qui retro adstat apices magnorum digitorū fir-
 met, & uno impetu palpebrā distendat, imprimens di-
 gitū sub supercilio, quo æqualis palpebræ tensio fiat.
 Signum aut sit tibi optimæ tensionis palpebræ, quum
 media nota propriū seruarit locū, hoc est circa mediū
 fuerit reperta. Post distentionem uero, primū faciendā
 est obliqua, & ad uerū similitudinem sectio superficialis
 inferne, ut ne ex superna influens sanguis chirurgiā
 impediat. Sitq; hæc sectio propinqua palpebræ extre-
 mitati. Deinde superne luniformis sectio fiat. Initiū au-
 tem & ipsa sumat ex infernis à magni anguli loco, &
 delata ad notā, rursus deorsum uergat ad paruū angu-
 lum. Sitq; etiā ipsa superficialior, ut ne musculi faucien-
 tur. Deinde minister qui à latere stat, palpebrā disten-
 dat. Postea hamulus in circumscriptæ fasciolæ princi-
 pium trāsfigatur in sinistro oculo, ad paruū angulum,
 in dextro ad magnū. Distento aut hamulo per sinistra
 manū, fasciola scalpro ad hanc rem destinato sub excor-
 rietur, anima diuersione habita ne si profundior excoria-
 tio fiat, musculi uulnerentur, & incurabilē habeant pal-
 pebræ laxitatē. Post cutis autem excisionē, ad suturam
 sursum uersus ueniendū est. Et prima sutura media fiat.
 Deinde utrinq; alię duæ, ut in totū quinq; fiant suture.
 Post suturā, distenta palpebra propter uulnera, mode-
 ratum spleniū glutinosum suturis sub supercilio impo-
 ne. Super ipsas uero sectiones spleniola parua glutina-
 toriam & inflātionem arcētē uim habentia impo-
 nātur. Postea lana ouo imbuta toti oculo imponatur,
 ac deligetur. Quandoquidē uero augetens & acris ac
 falsa fluxio illota, pilos naturales reicit, & palpebræ
 marginem durā efficit: pilis aut præter naturā subena-
 tis etiam

tis etiam augmentū præbet: difficilisq; fit in his palpebræ euersio: conuenit acum robustū filum habentem, per mediam marginē palpebræ transmittere, & filum sursum trahere, atq; sic per specillū palpebram pro ut moris euertere, & sectionem uelut dictum est, facere.

De futura palpebrarum deorsum uersus.

Cap.

L X X .

Quod si inferna palpebra pilos pungētes produxerit, futura deorsum uersus probatur. Et prius quoq; in his sufficiens laxatæ superfusæ cutis resectio notetur. Nam & hic latiore fasciola excisa, euersio contingit: angustiore uero, inutilis est chirurgia. Post factā notationem, lintea complicata uelut dictum est angulis imponantur, & palpebra distendatur. Postea minister digito malę impresso, ipsam detrahat. Fiat autem prima sectio luniformis inferior. Deinde ad ueru similitudinem & obliqua appellata circa palpebræ marginem. Facienda est autem excoriatio, & futura, & uelut antea dictū, & reliqua eodem modo. Cæterū sola deorsum uersus futura contenti sumus in inferna palpebra, uitata subsektionem, ut ne palpebræ euersio contingat.

De euersione palpebræ. Demosthenis.

Cap.

L X X I .

Palpebræ amplius euertere solent, ulceratione prægressa, & carne ipsarum superaucta. Aliquando etiam à duriore cicatrice palpebra contrahitur ac euertitur. Contingit autem hoc magis circa infernas palpebras. Curanda uero sunt moderata carnis incrementa, arido subiecto. Aeris usti drachm. i. atramenti sutorii mysos tostī, chalciridis tostæ, singulorū drach. i. Aliud. Aeris usti drach. viii. mysos torrefacti drach. ii. chalciridis tostæ drach. i. atramenti sutorii drach. i. Aliud. Ad inueteratas iam euersiones. Æruginem in testa torrefactam terito, & per se adhibeto. Aut plumbi usti partem portionem ammisceto.

yy 4

Chirurgia

Maiores uero carnis incrementa scalpro auferre oportet, deinde aere uisito trito contingere, aut aloë cum manna thuris. Et sequenti die fomento adhibito similiter curare. Tertia uero die post fomentum melle utendum est usque ad perfectam curationem. Si uero maior fuerit euerfio, sic chirurgia facienda est. Ex interna palpebræ parte duæ sectiones fiant, literæ græcæ Λ figuram habentes, ita ut angusta literæ Λ pars inferne sit ad malam, lata uero superne ad palpebræ marginem. Deinde fasciola illa literæ Λ, figuram referens excindatur, resecta simul etiam subiecta carne. Non est enim cartilaginosa inferna palpebra. Cutis tamen indiuisa seruatanda est, Dein de labia excisionis sutura contrahenda. Sufficit enim una sutura iuxta partes marginis palpebrarum facta. Sic enim incuruata & eleuata palpebra, ad internas partes reuertetur. Si uero cicatrix ex aliqua causa extra palpebram facta, palpebram euerterit, tollenda quidem est, uelut dictum est, ex internis partibus palpebræ fasciola illa literæ Λ, figuram referens, non profunda sectione facta, & labia sectionis uelut dictum est, per suturam contrahenda. Postea cicatrice forinsecus per hamum distincta, acum duplex filum habentem, sub totius cicatricis carnosam molem transmittimus, à paruo angulo initium facientes, & ad magnam ipsam acum ducentes. Deinde acum sic posita, filum utrisque ipsius partibus subiicimus, & per ipsum totam carnosam cicatricis molem distendimus. Et sic ipsius excisionem facimus, tollentes simul cum carnosam mole, etiam infixam acum. Post chirurgiam autem, externam sectionem linamentis disparamus, & coduplicato linteo ex frigida aqua imposito, deligatione utimur usque ad tertiam, frigidam irrorantes, & linteum complicatum incumbere sinentes. Tertia uero die soluimus, & spogias ex aqua tepida adhibemus. Fomentum enim in his

in his nõ conducit. Cauere enim oportet, ne forte glutinatio intrinsecus non succedat. Postquam uero excisio derit suturæ, corporibus glutinatis, de cætero impauis de fomentum adhibeatur, ad hoc ut etiam cicatrix tenuior fiat, & oculus mitigetur. Deinde repressiua collyria palpebræ intrinsecus sublinatur. Externa uero sectio disparata seruetur, per omnem curationem mollioribus pharmacis adhibitis. Continget enim ex intrinsecis cutis incrementum, auxilium quoddam, ut palpebra intro uertatur. Si uero propter carnis in angulo magno incrementum, facta fuerit palpebræ euersio, excisio eo incremento, palpebra ad naturalem habitum reuertetur. Cæterum illud nosse conuenit, quod supernæ palpebræ euersio curabilis est. Sed & illa quæ ob infernæ palpebræ resolutionem contingit, sanari non potest. Similiter & ea quæ propter resectionem latioris fasciolarum in futuris deorsum uersus contingit. Et quæ ob latam cicatricem fit, ulceratione uidelicet prægressa, quemadmodum in carbunculis contingit.

De lagophthalmis. Demosthenis. Cap. LXXIII.

Lagophthalmi appellantur, in quibus superna palpebra reuulsa est, & apertus est oculus inter dormiendum, uelut in leporibus fieri solet. Contingit autem affectio aliquando ex sutura sursum uersus, palpebra plus iusto reuulsa, ut oculum cõtegere non possit, aliquando ulceratione spontanea prægressa, uelut in carbunculis. Curandi uero sunt hi luniformi sectione in totam cicatricem facta, ut superior sectionis circumferentia sursum tendat, apices autem deorsum ad margines palpebrarum spectent. Postea rametis linteolorum sectio disparatur, & palpebra deorsum detrahatur, & æqualis naturalis figuræ fiat. At uero in conuulsis palpebris qua parte contrahuntur, istic sectio fiat, & palpebra similiter laxetur. Verum in curatione fugere oportet resiccantia medicamenta, & aquam mulsam. Adhibendum est

yy s autem

autem emplastrum tetrpharmacū, & succo fœnigræ
ci perfundantur. Et in summa totus curationis ductus
laxatorius ac impingans in his assumatur.

De lippitudine dura. Demosthenis.

Cap. LXXIII.

Lippitudo dura est, quum palpebræ duriores fue-
rint, & ipse oculus durior, & ad motum pigrior fue-
rit, dolensq; ac rubicundus, & præsertim quum post
surrectionem ex somno, palpebræ difficulter aperiri
possunt, & nulla humiditas euacuatur, gramæ uero in
angulis consistunt parua, contortæ, subarida. Et quum
ipsas palpebras euertere uolumus, non facile à nobis
ueriti possunt, ob duriciam.

De lippitudine sicca. Cap. LXXV.

Lippitudo sicca est, quum subaridus factus fuerit
oculus, & pruriginosus, & leniter dolens, citra duriti-
ciam palpebrarum.

De lippitudine scabra. Cap. LXXVI.

Lippitudo scabra est, quum anguli ulcerosi sunt, ac
rubicundi, & ualde pruriginosi, & palpebræ rubicun-
dæ, & lachrymæ salsa ac nitrosæ destillant.

Curatio lippitudinis duræ, siccæ, scabræ.

Cap. LXXVII.

Prædictarum affectionū diligens cura habenda est.
Neglectæ enim suffusionum, glaucedinis, & lippitudi-
nis diuturnæ, ulcerationumq; ac staphylomatum cau-
sa fiunt. Curanda itaq; est lippitudo sicca, cum reliqua
corporis cura, etiam per ea quæ humiditatem ad oculo
prouocant, qualia sunt sicca pharmaca postea des-
scribenda, stratiotica appellata, & collyriū diacentetū,
ac similia. Dura uero lippitudo similiter curanda est,
per pharmaca humiditatem excernere potentia, subli-
ta Erasistrati liquida cōpositione ac similibus. Ad hæc
etiam molliētibus ac humectantibus utendū est, uelut
calidæ leniter temperatæ proluione. Et fomentū per
spongias

spongias alsidue adhibendū. Viranda uero sunt phar-
 maca frigefaciētia, meatus obstruētia, & agglutinato-
 ria, & aquæ frigidæ affusio. Ex his enim oculus magis
 induratur. Si uero simul fuerit scabra ac dura lippitudo,
 (ex humorū enim acrimonia palpebrę indurari so-
 lent, ut anguli quidē erodantur & ulcerosi sint, oculus
 autem & palpebræ ægre moueantur & indurentur) in
 talibus præmisso spongiæ fomento, primū per siccum
 ad scabriciem paratū medicamentū, anguli contingan-
 tur. Et moderato tēpore interposito, rursus spōgia fo-
 mentum adhibeatur, & pharmacum humiditatem de-
 trahere potens sublinatur. Quale est Erisistrati liquidū,
 & collyriū stratoricum, & diacentetū. Est autem cōpo-
 sitio sicci ad scabros angulos medicamēti hæc. Chalcitidis
 crudæ ʒ.v. cadmiæ ʒ.v. Hæc trita in ollā indun-
 tur, quæ addito operculo, gypso oblinitur, & in uas
 acetū dilutū habens imponitur, ut olla forinsecus quidē
 madefiat, nō diffuat autē in ipsam humor, & finis
 tur ad dies .vii. Deinde siccatur in sole, ac teritur. Aliud
 Philoxeni siccū, Acharistō appellatū, (eo quod digna
 ipsi gratia referri non possit) ad corrosos angulos, &
 scabras affectiones, & lippitudines siccas. Cadmię ʒ.ii.
 chalcitidis crudæ ʒ.i. aloes obol.ii. æruginis obol.ii. pi-
 peris grana .x. florū rosarum ʒ.iiii. Tritis utere. Aliud.
 Ad scabrā lippitudinem. Cadmię ʒ.i. æris usti ʒ.i. spicę
 nardi ʒ.i. piperis torrefacti obol.ii. Terito cū aceto in
 sole, & siccato utere uelut pbato. Aliud. Meneclis, ad
 corrosos angulos, facit ad delachrymationem. Spodii
 ʒ.iiii. omphacii sicci ʒ.ii. spicę nardi obol.iii. piperis
 torrefacti grana .xv. tritis utere. Aliud. Cadmię sextans
 tē, salis ammoniaci sextatē, folii malabathri sextatē, pi-
 peris ʒ.i. utere. Aliud. Facit & ad carnis in angulo deo-
 cremētū. Costi quadratē, æris sextatē, fuliginis cedriæ
 ʒ.i. misce ac utere. Aliud. Ad scabras lippitudines, sycos-
 ses, putredines, & carnē superexcrecētē. Cadmiæ ʒ.iii.
 chalcitidis

S E R M O

chalcitidis ʒ. viii. piperis grana quinquaginta, spice nar
 di ʒ. i. Cadmiã & chalcitidem terito cum uino, & ubi
 siccata fuerint, nardum & piper leuissime trita adici
 to, & in puluillum redactis utitor. Aliud Capitonis
 ad lippitudinem siccam, & corrosos angulos, ac oculo
 los humectos, & palpebras ficosas. Cadmiã ad pos
 sentã magnitudinem confringimus, deinde melle At
 rico subactam in fictile uas mittimus, & operculo fora
 men habente imposito, eoq; luto oblito, uas rectũ in
 ter prunas locamus, ac uentilamus. Quum autem albi
 dior factus fuerit uapor exhalans, sublatam ollam ape
 rimus, & cadmiã uino uetere extinguimus. Deinde
 eius accipimus ʒ. viii. æris usti ʒ. viii. sibiũ ʒ. iiii. Et ar
 menii si affuerit, ʒ. viii. & hæc contusa ac cribrata, cum
 uino uelut collyrium terimus, & resiccatum tollimus
 ac utimur, per specilli nucleum sublines palpebras,
 mane ac uesperi. Nos autem cadmiã, & reliqua om
 nia simul adipe uiperæ subacta torrefacimus, & pos
 stea uino extinctis siccat; ac tritis utimur. Aliud.
 Tomenti purpuræ ueræ ʒ. viii. cadmiã ʒ. xx. æris usti
 ʒ. x. lapidis hæmatitæ ʒ. x. Omnia trita ac melle sub
 acta, uelut prædictum est torreto, & extinctis uino, ac
 tritis & arefactis utitor. Aliud. Archigenis, ad om
 nia prædicta. Amurcam coctam terito cum melle, &
 utere. Utendum etiam collyriis & siccis medicamen
 tis, infra inter multi usus pharmaca describendis.

De defluuio pilorum palpebrarum, quod uitium
 & Madarosis, & Ptilosis, & Milphosis à
 græcis dicitur. Cap. LXXVIII.

Madarosis & ptilosis extremitatis siue marginis pal
 pebrarum affectiones sunt. Et Madarosis quidem ip
 sum solum pilorũ defluuium est, ex acri fluxione ob
 ortum. In ptilosi uero & crassescunt & callescunt hæ
 partes, ut composita sit affectio ex madarosi & lippitu
 dine dura. Quare etiam auxilia in hac familia sunt res
 latas

latis ad illam . Optimum autem est ad ipsos pilos, sic
 cum Philoxeni ad pruriginosos ac corrosos angulos.
 Facit & ad uisus hebetudinem. Cadmiæ ʒ. viii. salis am
 moniaci ʒ. ii. croci ʒ. ii. spicæ nardi drach. ii. piperis al
 bi drachmam. i. utere. Aliud stibium muliebre, facit ad
 corrosos angulos, ac ptilos . Stibii usti & lacte mulie
 bri extincti drach. xiii. aloes, myrrhæ, spicæ nardi, singu
 lorum drach. ii. ordeï usti leuissime triti drach. iiii. ute
 re sicco. Aliud. Ad pilos & corrosas palpebras. Me
 dullam bubulam ex anteriore dextro pede, cum fuli
 gine terito ac utitor. fuliginem autem sic facito. Papy
 rum pro funiculo lucernario in lucernam inde, & oleo
 sesamino repletum accende, & supra lucernam leue te
 staceum aut æneum uasculum pone, eoq; fuliginem
 excipe, & paulatim per prunam collige, ipsaq; cum
 medulla trita utere. Facit etiam egregie uituli coagu
 lum . Aliud Sossandri, ad milphoses, & inueteratas
 affectiones. Facit etiam ad carnis in angulo incremen
 tum . Cadmiæ, stibii, chalcitidis crudæ, misyos crudi,
 singulorum drach. viii. Hæc contusa & melle subacta
 torre uelut dictum est, deinde uino extinctis ac tritis,
 adice spicæ nardi drach. ii. croci torrefacti drach. ii.
 piperis drach. i. & simul contritis, utere. Cæterum sim
 plicia ad ptilos, & corrosas palpebras facientia hæc
 sunt: Amurca cocta, lycium indicum, armenium quo
 pictores utuntur: Nam cum aqua illitum consumit ui
 tiosos humores, & pilos naturales auget: Rubigo fer
 ri ad multos dies in sole trita, & cum uino ac myrrha
 in collyria redacta. Spodiū ceparum succo exceptum.

De abscessu in palpebris. Demosthenis.

Cap.

L X X I X .

Abscessus in palpebris internos, apice ipsorum in
 ciso, & humoris expressione, curare oportet. Dein
 de muria infundatur, & lana ouo imbuta imposita de
 ligetur. Posterea die fomentū adhibeatur, & mel sub
 linatur

S E R M O

linatur, & de cætero collyrium repressum instilletur. Externos uero post sectionem & humoris euacuationem, impositis linteorum ramentis ex melle, & addita lana deligabimus. Quicumque uero abscessus palpebræ chartilaginem corruperint, si quidem extrinsecus fuerint, eos possibile est ouo, ac melle purgatos, capiti tali sicco medicamento incarnare. Si uero intrinsecus fuerint, euerfa palpebra, & nudata chartilaginis parte derasa, æs leuissime trituma adhibeatur, & supra palpebram ouum cum uino & rosaceo coquassatum imponatur. Postera die fomento adhibito æs leuissime tritum inspergatur, & rursus supra palpebram ouum ponatur. Tertia uero die mel palpebræ sublinatur. Et postea collyrium repressuum adhibeatur.

De calculo palpebrarum. Cap. LXXX.

Calculum in palpebris dicunt, quum euerfis palpebris, tofis similia circa ipsas extiterint alba ac aspera, uariorum speciem præ se ferentia. Eorum curam facere oportet euerfis palpebris, & cute iuxta apicem tenui scalpro dissecta, ita ut per specilli concauitatem tumorem molis collectæ exscalpamus. Deinde æs ustum tritum adhibeamus. Et ouum cum uino & rosaceo in lana exceptum imponamus ac deligemus. Postera uero die, eadem curatio repetatur. Tertia mel sublinatur. At uero in tofis forinsecus palpebris innascentibus, post dissectionem & scalpturam, splenium emplastri tetrapharmaci imponito.

De grandine oculi. Cap. LXXXI.

Grandine affici dicunt palpebras, quum euerfis ipsis rotundæ quædam eminentiæ pellucidæ grandini similes apparent, quibus dilectis humor euacuatur similis candido oui. Curatio autem facienda est euerfis palpebris, & incisione per scalprum facta, ita ut humore excreto subiectum aridum pharmacum affricetur. *Æris uisti ʒ.ii. squamæ aris ʒ.i. sandarachæ ʒ.i. æruginis, fossilis ammoniaci, croci, singulorum ʒ.iii. myrrhae obolos duos,*

duos, utere tritis . Fiunt etiam aliquando extra palpebras grandines subduræ, fabis similes. Has si quis uios lentius contingat, dolores intentos inducit . Et quandoque animi exolutionem . Has, autem curare oportet cute iuxta apicem incisa, & scalptura perspicillum concavum facta. Sanatur facile mellis & ramentorum ex linteis impositione, & fomentis. Si uero pharmacis ad grandines uti uelis, his utaris . Fici syluestris grossos costos impone. Aut fici folia. Alia illitio optima. Pollinis tritici quadrantem, sulphuris uiui unc. i. terito cum aqua, & formato pastillos, ac utitor . Faciunt & ea quæ ad ordeola descripta sunt.

De ordeolo siue præputiolo. Cap. LXXXII.

Ordeolum, aut præputiolum uocant, quæ in palpebris forinsecus iuxta pilos maxime suppuratæ quoddam tuberculum factum fuerit, figura ordeo simile . Facile uero curatur nuclei specilli calefacti fomento. Sed & ceræ albæ calidæ fomento id discuties . Aut de musca capite abiecto, reliquo corpore ordeolum confrica . Aut galbanum molitum modico nitro addito impone. Aut cū cera emollita parum misyos crudi cōmollito, ac imponito . Faciunt & ficus siccæ cum uino mulso coctæ, & cum modo galbano tritæ. Aut saganem cū aceto tritum illine. Facit etiam ad grandines. Fomentum uero loco adhibeatur per spongiam, & per panem calidū . Post humoris excretionem mel illinatur. Deinde collyria ulceribus commoda.

De gangliis, atheromatis, steatomatis, & meliceridibus palpebrarum. Cap. LXXXIII.

Fiunt aliquibus extra palpebras etiam hæ affectiones . Curantur autem ganglia ceratis & malagmatis ad ganglia describendis, & aquæ calidæ affusione. Est enim nerui cōtortio ganglium: Melicerides autem, & parua steatomata, ac atheromata, curantur aliquando uisitorio medicamento apici ipsorum imposto, donec incumbens

incumbēs cutis in profundū crustam accipiat. Deinde post crustæ casum, exscalpta tunica humorem continente per specilli concavitatem. Si uero tunica eximi non possit, per subiectum pharmacum erosiuum consumatur. Sandarachæ drach. ii. arsenici drach. i. squame æris drach. i. ueratri nigri drach. i. elateri drach. ii. chartæ in cinerem exustæ, drach. ii. utere cum rosaceo. Magna uero chirurgia curantur, quemadmodum in reliquo corpore ex fundo ablata, unâ cum tunica humorem continente. Deinde labia cutis per suturam contra tracta curentur, uelut in sutura palpebrarū sursum uersus fieri solet. Cauendum autem ne lata fasciola cutis in chirurgia auferatur, ut ne lagophthalmi fiant.

De uaricibus palpebrarum, & malignis agnatis eminentiis. Cap. LXXXIII.

Varices in palpebris ne cures: Sunt. n. maligni. Neque etiā agnatas eminentias in palpebris tumidas, dolētes & subrubras, & ad digitorū cōpressionē in seipsas se contrahentes. Sunt. n. etiā hæc malignæ ac incurabiles.

De Ægilope. Seueri. Cap. LXXXV.

Ægilops abscessus est iuxta magnum angulum. Est autem affectio ægre curabilis, propter corporū tenuitatem subiecto ossi corrupto. Ob situs autē uiciniam etiam ipsi oculo damnū infert aliquando, per naturale paruum iuxta angulum foramē. Incipiente itaq; inflāatione, statim in prima die conandum est ut repellatur, ipso solo inflāmato loco illito ex collyrio Antonino, aut alio quodam uehementer repellente, ac stupesciēte. Solet enim hæc illitio id quod cōfluxit dissipare. Si uero perseverarit inflāmatio, tentandū est ut similiter uelut aliæ inflāmationes curentur, per discussoria medicamēta, quæ citra mordacitatē agunt. Coarscitur enim oculus ex acibus, & in ipsa affecta parte inflāmatio augetur. Nos autē in inflāmationibus nō dum trāsmutatatis, ex emplastri Barbari, aut Lænaræ, aut Athenæ,

Athenæ, aut ex falicibus, aut ex aceto & oleo parati
 usu, abscessum discutimus ac resiccamus. Afelepiades
 autem ad ægilopas pharmaca talia conscripsit. Succ
 illecebræ, quam quidam portulacam syluestre uocat,
 aut semperuium paruum, succi solani, singulorū sex
 uncem, thuris ʒ. viii. galbani sexuncem, mastiches qua
 drantem, thus tritum cum succis coquito, & ubi disso
 lutum fuerit galbanum præmolitum adijcico. Masti
 chen enim improbamus. Aliud Thuris ʒ. viii. myrrhæ
 ʒ. viii. ladani ʒ. i. ceræ ʒ. viii. aluminis scissi ʒ. iiii. spu
 mæ nitri ʒ. iiii. coaguli leporis ʒ. iiii. Tūdito, hoc phar
 maco, & cum fece ungenti irini emollito. Si uero uicis
 disculforiis medicamentis inflammatio suppurabitur,
 quàm celerrime secare oportet, & humorem euacua
 re, ac subscriptis uti. Bdelii, myrrhæ, ladani, spumæ
 nitri, colophonix, singulorum drach. iiii. ceræ ʒ. x. un
 genti irini quantum satis est. Alii pro colophonix,
 oleæ folia trita habent. Et cum axungia ægilopi im
 ponunt. Et fordes subalares ouium cum axungia eo
 dem modo. Aut uaratri nigri radicem madefactam
 impone. Aut perdicium herbam pro cataplasmate ad
 hibe. Aut farinam erui cum melle. Aut cinerem ligno
 rum uitis aceto subactum impone. Aut staphidem syl
 uestrem & ammoniacum thymiana cū melle impo
 ne. Aut alumen scissum cū terebinthina uelut spleniū
 impone. Si uero ad angulum reperit, ad superficiem
 autem omnino non processerit, tunc scalpro ad uenæ
 sectionem, aut pterygiis destinato, mediū anguli cor
 pus diducere oportet, & bonam carnem ex profun
 do producere. Deinde ipsam enatam carnem resicca
 re. Id quod continget si penitus non pinguia loco ad
 hibuerimus. Quare sanè in principio post apertionem
 lenticula costa, aut malicorio cum melle utemur. Res
 purgato uero loco, & nascente iam carne, uitrum le
 uissime tritum, siccum inspergimus, & in eius usu per

A E T,

z z seuē

feueramus usque ad absolutam curationem. Est enim admirandum auxilium, cuius efficacia satis expēdi nō potest. Sed & alumen scissum leuissime tritum, & modica terebinthina exceptum, ad emplastri formā, purgat & incarnat ac cicatricem tuto inducit. Oportet autē & in ulceris cavitatem de pharmaco indere, & forinsecus paruum spleniū ex ipso imponere. Profecto nos hoc curationis ductu usi, alio auxilio ad recentes ægilopas non indignimus. At uero quæ ab antiquis ad hanc affectionē descripta sunt auxilia, huiusmodi sunt. Ægilopa curant, si non per profundū corruptū fuerit os, chamæmeli folia commansa imposita. Aut maluæ folia commansa cum sale impone. Post apertionem uero ipsa malua trita utere usq; ad cicatricē ductā. Aut solanum maxime halicacabum, aut myrtū cōmansam impone. Aut œnanthes, aut auriculæ muris folia. Facit & ægilopis frumētacei succus cum farina frumēti impositus. Et plantaginis folia manducata ac imposita. Thus item & columbinum stercus commiscetur ac imponuntur, & lapidescunt ac inhaerent usq; ad inductam cicatricem. Aliud. Propolim terebinthinā & thus, paribus portionibus splenio illita adhibe. Facit & siccum pharmacum ex eruo cum melle. Aliud. Fel porci fumo resiccatum terito, ac exulcerato ægilopi imponito. Aliud. Thus tritum pice liquida excipe, & emplastri forma impone. Incipientes enim ægilopas hoc pharmacum dissipat. Tam uero ruptos sanat, ulcери inditum, & superimpositum. Aliud ad ægilopas experientia cognitum. Itemq; ad strumas. Radicem lili recentem ad emplastri formam terito, & imponito. Rumpit enim & repurgat & usq; ad perfectam curationem cicatrice includit.

De uestione Ægilopis. Cap. LXXXVI.

At in quibus affectio diuturna os corrumpit, aut ad angulum in fistulā abiit, cicatrice superficie, inducta,
in

in his triangulari incumbētis carnis detractiōe facta & angusta sectionis parte ad angulum adaptata, & deinde inde spōgia oculo imposita, cauteria ignita ipsi sectioni adhibemus, usq; ad os squamæ remotionē inurentes, ita ut etiam obliquas in ulceris cavitatē partes, & maxime supernas inuramus. Si enim post primū cauterii admotionem spectaueris, apparebit tibi angustissima cauernula, quæ superne ex obliquis humorem ulceri transmittit, uelut lachrymā. Quare oportet cauterium cauernulæ fortiter apprimere. Et ubi sufficiens facta fuerit uisio, lenticulam costam cū melle adhibere. Elapsa uero crusta, & ulcere aliquo modo purgato, alumen scissum tritum terebinthina liquida excerptum modica, ut emplastri forma fiat, cavitati ulceris indimus, & splenium ex eodem factum, supra ulceris cavitatem imponimus. Celerrime enim repurgat, incarnat, & cicatricem inducit. Probe etiam incarnat uisum leuissime tritum inspersum. Vtere, & probabis.

De anchilope. Cap. LXXXVII.

Circa prædictum locum ubi ægilops fit colligitur etiam lentus humor melleus aut pulchaceus: plerumque in tunica contentus, dolorē non inducens, paulatimque augetur. Curatur autem chirurgia, quemadmodum etiam reliqua circa corpus atheromata, ita ut superficialis dissectetur, & subexcoriatur, & tunica humorem continens funditus tollatur. Post sublationem autem ipsius, quo secunda curatio fiat, & affectio non regeneretur, cauteriis ignitis crustas loco inurimus: Et deinde lenticula cum melle curamus. Elapsa uero crusta, alumine cum terebinthina, uelut antea dictum est, usque ad cicatricem ductam.

De carnis in angulo magno decremento.

Cap. LXXXVIII.

Carnis in angulo oculi magno imminutio ac decrementum fit, quum exulceratione, aut pterygii,

ZZ 2 aut

S E R M O

aut incrementi carnis ablatione, totus angulus funditus fuerit sublatus, & allabentem lachrymam continere non poterit, sed ad malas defluit. Cōtingit hoc etiam aliquando ex male curatis ægyptopis. Et uocatur hoc vitium græcis Rhœas. Dicuntur autem etiam Rhœades, qui ob asfiduas fluxiones oculorum, semper lachrymantur. Curandi uero sunt illi quibus angulus funditus sublatus est, adhibito pharmaco locos densare potēte ac cōsolidare, quale est quod tephrum dicitur. Si uero callus fuerit, præirritare oportet per aliquod acrius medicamentum. Sed et chirurgia utendum est. Collum enim fascia circumdata cōstringitur, & uas circa nasum notatur. Deinde uas illud scalpro biāgulari dissecatur. Deinde spongia oculo imposita, cauterium loco apprimatur, non usque ad os, sed ut cutis & sectio solū flammam sentiat. Sit autem cauterium triangulare. Postea lenticula cū melle adhibetur. Vbi uero pura facta sunt ulcera, oculus disparatus seruatur donec angulus carne pura fuerit repletus, ut ne cōcretio fiat. Probe facit in ipsis etiā alumē cum terebinthina. At uero oculos præ diuturna lippitudine fiētes, aut humectos, curare oportet præ omnibus aque potu, & parco cibo, exercitiisq; ac deambulationibus, & capitis frictione ac rasura & frigida perfusione. Est & diæta optimi succi ac in crassate utēdi, et oculi sublinēdi ex medicamentis meatibus obstruentibus, frigefacientibusq; ac adstringentibus. Post aggressionem uero frigida aqua & posca oculi proluantur. Optimū autē pharmacū ad hos experimēto constans hoc est: Plantaginis folia exsuccato & excolato, ipsūq; succū in fistili nouo ad solē exponito, & linteo tenui puro uelato, quotidieq; agitato et refectū tritū reponito, et pro collyrio sicco utitor. Stybiū ad anguli magni decrementū Alexandri regis ualde bonum. Facit etiam ad pilosissim palpebrarum. Terræ ampelitidis, croci, nardi celticæ, æquales portiones tu

las

fas melle subigito, & in ollam missa, addito operculo
 foramē habente, eoq; oblitio, prunis imposito, & nō
 hētilato. Q. tū autē non amplius caliginosus uapōf
 per foramina exhalarit, ab igne tollito ac frigefieri sinī
 to. Deinde tusa, cribrata, ac trita in tenuissimum pul
 uillū pro sibiō adhibeto. Aliud. Stibiū ad Rhœadas.
 Æris usti sesquiunciā, sibiū sexquinciā, croci ʒ. i. spi
 cæ nardi ʒ. i. folii malabathri trientē, rosarum uiridiū
 sesquiunciā. Reliqua leuissime terito. Deinde rosas p
 se bene leuigatas aridis unito, & simul tritis donec sic
 centur utitor. Aliud sibiū multa experientia cognitū.
 Æris, cadmiæ, sibiū, singulorū sextantē, piperis grana.
 xiiii. chareophyli ʒ. i. spongiarum nouarum quadrans
 tem, mellis quantum satis est. Æs, cadmiam, sibiū tu
 sa sufficiente melle subigito. Deinde ipsa spongia ex
 cepta in ollam mittito, oblitio, urito. Et ad cinerem
 exactissime tritum piper & chareophilum adiiice, &
 tustis, cribratis rursus exactissime tritis utere.

De his qui tempora inurunt. Cap. LXXXIX.

Quidam barbaris legibus seruentes: in diurnis
 oculorum fluxionibus, tempora inurunt, aut per phar
 macum, aut per medullam lignorum nucis iuglandiis
 quod hyscas appellant. Quidam etiam ferrum cande
 faciunt & uersionem perficiunt. Ego itaque eiusmodi
 affectionem ex temporum uersione constatam uidi. Hi
 enim immodeste pharmaco usti, & uersione usque ad
 profundum facta, unā cum alienis humoribus, etiam
 naturales consumpserunt, & ad extremam siccitatem
 oculum deduxerunt, & non intelligebant se morbum
 incurabilem præparare. Quid enim aliud contingere
 poterat, quam quod hic contigit: Primum dolor mo
 lestus & immodicus ardor. Quum igitur tentassemus
 per collyria obtundere dolores, amplius ægrum gra
 uauimus. Liquidum enim collyrium oculo illitum, ue
 lut arenulas quasdam producit, ab immodica calidi

S E R M O

tate torrefactum. Et quū rursus per ouū mitigare uel
lemus, rursus per caliditatem etiā ipsum crassifac-
tum est, & uelut ad membranas quasdā redactū quæ ægre
ab oculis secedebāt. Sed & lacte usi sumus, & ipsum si-
militer inspissabatur, & ī summa, uelut ab igne humo-
res coacti inspissabātur. Proinde multo labore insum-
pto, quū scenigræci succum instillassemus, moderate
dolorem mitigauimus. Nā & hic à morbo superaba-
tur. Postea uero rationē ducē sequuti, ad rosacei usum
deuenimus, tepefacientes hoc ac infundentes, ut etiā
eger nobis absentibus, ipsius solius usu ab accedētib⁹
alleuaretur. Quin & ad alia multa utile nobis uisum
est rosaceū ad oculos. Si enim ex natura siccitas affue-
rit, ut ægre, mobilis & penitus lachrymarum exors sit
oculus, etiā his cōmodū est pro collyrio sublitum.

De arteriarum sectione. Seueri. Cap. XC.

In chirurgiis circa caput & frontem, unus genera-
tissimus nobis scopus est, ut ægrum à fluxionis affe-
ctione liberemus. Verū priuatas & uelut particulares
aggressiones facimus, propter uires, propter acciden-
tia, propter locos, propter materiæ fluxionū qualita-
tem. Quam igitur arteriarū genus, unum sit, loci uero
diuersi, nunc de posterioribus expendemus. Hæ enim
uelut principia quædam earum sunt, quæ circa supero-
ficiem capitis existūt. Cōuenit igitur in magnis dolo-
ribus, cario, staphylomatis & prolapsibus, arterias in
posterioribus capitis partibus secare. Statim. n. utilita-
tem inde percipiunt ægri. Præradendi autem sunt lo-
ci, & sic pulsus exacte per tactum notandus, & spatiū
dimetiendum ab auribus trium digitorum, ad caluā
posteriorem appellatam. Conuenit autē secare non
oblique, sed transuersim, usq; ad os, & mēbranā caluā
ambientē exactissime radere, & sanguis excretionem
usq; ad animi deliquiū expectare, in quibus uidelicet
uires robustæ sunt, & dolor uehemens. Sic enim so-
pies

pies accidens symptoma. Deinde cuneolum sectioni
parem indimus, & linameta conuulsa plurimo cuneo
lo imponimus & lanæ hapsio posca imbuto pro lina
mentorū custode utimur. Deinde ligameto utimur
sufficiens adstringētes, & ad frōtem ambo principia
ducentes ac deligantes. Postera die uino & oleo liga
mentum rigamus, & non soluimus. Tertia die solui
mus, & uibices moderate proluimus, & os deradi
mus. Et postea quoq; oſis rasura utimur, & hoc faci
mus, usq; ad quatuor aut quinque dies, donec os san
guinem emiserit. Hoc enim signum est sufficientis
rasuræ. Cæterum medicamentis quæ linamentis illi
nuntur utendū est in his, ex pumice & cera ac oleo pa
ratis. Et postea cephalico sicco appellato ex eruo utē
dum est. Sed & id quod à nobis præparatur unice ad
hos facit. Statim enim post oſis rasuram impositum,
carnē producit. Accipit autē farinæ triticæ tenuissimę
partes. ii. colophonię liquidissimæ partem. i. Hoc ubi
siccum inspersum est linamentis & splenio, custos lina
menti adhibendus est ex aliquo pharmaco è cerussa
parato. Nam & ad cicatricem inducendam confert.

De caluariæ circuncisione. Cap. XCI.

Sed & caluariæ circuncisionē, periscyphismum grę
cis dictum, assumimus, in quibus diuturna & tenuis
oculorum fluxio existit, & multa uasa fluxionē dele
gantia. Oportet igitur rasos locos notare, ut ne in co
ronalem suturam, aut temporum musculos, sectio
fiat. Facienda autem est sectio paululum supra frontē
transuersa initio à tempore ad tempus facta, ita ut mē
brana caluam ambiens simul difsecetur, & diligenter
radatur. Deinde cuneolis sectioni inditis linameta ad
hibemus, & reliqua consequenter facimus, uelut præ
dictū est in arteriarū sectione assumpta ex uino & oleo
irrigatione. A tertio die curatio suppuratoria fiat. De
inde ea quæ resiccationē pmittit. Si quidē igitur à so

S E R M O

lo fincipite oculi fluxione infeſtatur, prædicta ſeſtione cõtenti ſumus. Si uero unã cũ ſupernis uafis, etiã ex tẽporibus fluxio feratur, poſt factã relatã ſupernã ſeſtionem, alias duas luniformes aſſumimus, unã ab utraq; parte. Habeat autẽ principium, tũ ea quæ è dextris fit, tũ quæ à ſiniſtris, à principiis tranſuerſæ ſeſtionis ſupã ne factã, ita ut ex ſupernis ad tempora deferatur, uſq; ad medium frontis. Procedant autem luniformiter ad ſupercilia conuerſæ, ut ne temporũ muſculos iniuria afficiant. Sit autem figura trium harum ſeſtionũ ſimiſ ſis literæ greçæ π . ita tamẽ ut apices ad internas partes incuruatos habeat hoc modo π . Oportebit autem & hic cuneolos ſeſtionis indere, & cõſequẽtia facere, uelut antea dictũ eſt: Porrò dicũt Æthiopus à natiuitate frõtem circuncidere, ut ne oculorũ fluxione infeſtetur.

De frontis per ſubmiſſum ſcalpellum ex
coriatione. Cap. XCII.

Frontis per ſubmiſſum ſcalpellum excoriationem hypopſatiſmum græcis appellatum, aſſumunt qui de formitatem cicatricis maximæ per circulum ſientis in frontis circunſione, deuitant. Verum hæc curatio im perfectior illa eſt. Vnde magis frontis circunſione per iſcyphiſmo appellato utendum eſt, ita ut rei magis neceſſariæ curam habeamus.

De uaforum ſeſtione. Cap. XCIII.

Vaforum ſeſtionem aſſumimus uno oculo affecto, & in oculorũ perpẽtuis lachrymĩs, & in hemierãnia, aſſumimus autem in his, quibus manifeſta & eleuata ſunt in fronte uafa. Vas uero atramento notamus, & ſummis utriuſq; manus digitis, frontis cutem ab utraq; que notæ parte eleuamus, ſuperficiariam ſeſtionem in ipſam notã, ex directo uafis facimus. Et ruſus paulatim ſubiacentes cõtĩ membranas diſſecamus, donec nudum uas apparuerit. Atq; ſic hamulis duobus trãſũ fixis labia ſeſtionis eleuamus, & paulatim per ſcalprũ
(ubs

subradentes, uas à circumfritis membranis liberamus. Et cæco hamulo subiecto, uas ex profundo attollimus, & ita eleuato acum duplex filum habentem submittimus, & mox ablata acu filum dimittimus. Idē etiam in altero uasis termino facimus. Et postea uas perpingimus, & euacuationem fieri sinimus. Sufficienti uero sanguine euacuato, utrosq; terminos uasis, per subiecta iam fila deligamus, & mediū ipsius refecamus: atq; ita linamentis inditis, & hapsō lane ex aqua frigida imposito, deligatiōe utemur. Postera die uino & oleo irrigamus. Tertia uero exoluimus, & moderata perfusione facta, linamenta ex aqua multa indimus, donec exciderint fila. Et usq; ad perfectam incarnationem eadem utimur. Est enim bonum auxilium. At uero cicatrices inductionem per emplastrum melinum facimus aut per id quod ex cadmia paratur. Leonides porro, soleo inq; ubi mixta est fluxio, & à frōte, & à musculis temporum, iuxta paruos oculorū angulos temporibus uicinos, supra fines superciliarū crustas inurere ꝑ cauteris nucleiformes, id uehemēter cauēs ut ne temporū musculos cōtingā. At in fluxionibus à sincipite, constringo collum, & uasa in frōte magis eleuata noto, & hæc ipsa prærafis pilis inuro. Illitio ualde celebris ad diurnas fluxiones. Viperarum capita in olla probe exurito, & cinerem cum lupinorum amarorū decocto tritum temporibus illinito. Et miraberis de medicamento efficacia.

De musculorum temporum cataplasmatibus, agglutinatoriis, ac illitionibus. Seueri. Cap. XCIII.

Quandoquidem fluxiones ad oculos ex superincumbentibus locis suppeditantur: Nam hemicranææ, & caries, & fluxiones capitis, dolores oculorum auget: operæ precium esse puto etiam ad hos pauca auxilia referre. Utendum igitur est agglutinatoriis & illitionibus, uelut dictū est, in his quibus oculi fluxione

S E R M O

infestantur, & in quibus uasa circa frontem ac tempora eleuata distenduntur. Nam si influxio non ex uasis circa frontem, & tempora, ac palpebras contingit, sed ex profundius sitis, agglutinationes & illitiones magis lædunt. Insuper autem si citra inflammationē, fluxiones oculorum sunt, agglutinatoria ipsas cohibēt. Si uero inflammatio affuerit, humores ex circūsitis locis ad inflammatos impulsos, per compressionē magis distendent. Itaq; agglutinatoria ex simlagine & ouis ac thure cōposita uitāda sunt. Resiccata enim distendunt uasa, & fluxiones augent. Quæ uero mollia permanent, aut distentionē non efficiunt, & tū frigiditate, tū adstrictione, uasa deprimunt, his utendū est. Si calida fuerit intēperies, quæ lædit, Crocū, opiū, myrrhā, thus, ex aqua trita, & ad strigementitiam spissitudinem redacta illinimus, & statim inducto somno, dolorem depellimus. Idē præstant & fluuiatiles stratiotæ cū aloë contriti. Sed & polygonum cū mastiche tritū ac illitum, dolorem mitigat, & mandragoræ cortex cū thure mirifice facit. Et mastiche cum succo brassicæ illotæ trita mirifice resiccant. Item fabrorum fuligo, quæ uulcaniam appellant, leniter cū ouo subacta. Et calx uiua cum ouo in frigidis intemperiebus. Et hirundinū sterces cum mastiche & oui candido.

Totius capitis illitiones. Seueri. Cap. XCV.

Totum caput intemperie calida affectum, acacia, cum uino trita illinēdum est. Nā acetum in huiusmodi capitis illitionibus uitare oportet. Facit & Samia terra, cū plantaginis aut solani succo trita. Si uero frigidior fuerit causa, ut æger clare frigiditatē in capite sentiat, & lachrymas frigidas deferri, contraria calidæ affectioni auxilia adhibenda sunt. Nasturtio enim cū ouo tritum multum profecimus. Et per erucæ semen cū aceto tritū idem effecimus. Sed & thapsia cū sinapi aceto trita, magnopere prodest. Et cocleæ Aphricanæ

næ cum thure ex aceto trite, multam fluxionis illatio-
nem relidunt ac excindunt. Et hirundinum nidus cū
stercore in ipso reperto, aceto subactus graues dimi-
dii capitis dolores sanat. Et euphorbium cum aceto
tritum. Vtere etiam smegmatis & puluillis inspersili-
bus, supra ad diuturnum capitis dolorem descriptis.

Cataplasmata oculorum lippientium. Dio-
scoridis. Cap. XCVI.

Cataplasmati uice imposita mitigāt oculorum in-
flammationes, folia rubi aut auriculæ muris, aut tri-
buli uiridis, aut portulacæ, aut semperuiui, aut poly-
goni, aut intybi, aut coriandri, aut cupressi. Aut hyo-
scyami folia irita. Aut cucurbitæ ramenta. Aut pepo-
nis caro. Aut calicum papaueris decoctum affusum.
Aut ipsi calices costi triti impositi. Commodus est
etiam panis aqua madidus tritus cum modico rosa-
ceo impositus. Et ouum cum rosaceo ac uino cōquaf-
satum, & hapso lanæ exceptum ac impositū. Aut ouo-
rum assatorum uel costorum uitellos, cum modico
croco, & opio phaseoli magnitudine, ex sapa tere ac
imponere. Aliud Asclepiadæ, ad maximos humorum
influxus ac dolores. Rosarum siccarū ʒ.i. opii ʒ.i. cro-
ci drac.i. efforma in pastillos cum passo in quo meli-
lotum coctum est. Et usus tempore ex ipsis terito cū
passo, & ammixto pane imposito. Aliud ad maxi-
mos dolores ac uigilias. Psyllisemen in feruentem
aquam coniectum, paululum finito. Et ubi dissolutū
fuerit conquassato ut emplastri formam acquirat, &
ex eo oculum integito. Suauem enim somnum indu-
cit. Aliud demosthenis, ad dolores & prolapsus oculo-
rum, egregie facit. Calices papaueris in aqua mulso
coquito, & ipsos quidem expressos abiicito, aquam
mulsam autē triticeo, aut ordeaceo polline ammix-
to imposito, modico etiam rosaceo adiecto. Aut po-
lentę florem, pro polline, aut panem puram accipito.

Cæterum

S E R M O

Cæterum cataplasmata omnino tempora compræhēdant, & supercilia cū fronte. Solā autem supernā palpebram cataplasmate integimus, infernam non committētes, quo aperiri oculus possit, & lachrymā illatā excernere. Assidue uero permūtētur, & maxime æstatē, ut ne feruēfacta exacerbent. Ad contactū autē summe tepida apponantur: hyeme uero leuiter calida.

Illitiones oculorum.

Cap. XC VII.

In uehementibus doloribus palpebras forinsecus illinire oportet, maxime quidem collyrio Nili ex rosissis, aut aliquo dolore eximente ex croco parato, aut croco trito cum modico papaueris succo, affuso lacte aut hyoscyami succo. Alia illitio. Asclepiadæ, ad doloris uexationes. Aloes, lycii indici, rosarum uiridum, croci, opii, myrrhæ, singulorum æquales portiones terito cum uino, & formato pastillos, ac siccato in umbra. Vsu uero expetente, passo dilue, & oculus ac tēpora illine. Alia illitio repulsoria optima. Foliorum mali siccorum tuforum ac cribratorum lib. i. myrrhæ sextantem, glaucii sextantem, gummi sexuncem, Excipe aqua. Illitio Asclepiadæ mordax, euestigio fluxionem compescens. Facit & ad lippitudines scabris. Aris usti ʒ.iiii. croci ʒ.iiii. piperis ʒ.ii. opii ʒ.ii. gūmi ʒ.iiii. Excipe aqua. Hæc forinsecus illita maximos humorum illapsus relidit. Verum uitare oportet ne quid de pharmaco in oculum præterlabatur. Aliud phloginum inscriptum linimentum. Aris usti ac loti ʒ. xii. croci ʒ. vi. piperis ʒ. iii. myrrhæ ʒ. iii. opii ʒ. iii. gummi ʒ. xii. Terito cum uino ueteri odorato adstringente. Alia illitio ex sandyce, ad perfrigerationes & resolutiones palpebrarum, quales contingunt & in his qui canino more conuelluntur. Facit etiam ad acuedum uisum ante balneum illita. Sandicis ʒ. xiiii. croci magmatis ʒ. vi. piperis ʒ. iii. gūmi ʒ. iii. Excipe aqua. Aliqui adiciūt etiam opobalsami ʒ. iii. & illinunt ad

hebe

hebetudinem uifus.

De aridis collyriis. Galeni. Cap. XC VIII.

Ex aridis pharmacis quædam affectionem in oculis congregari prohibent, humorum uidelicet influxiones impediunt, ex quibus oculi affligi solent. Prestantissimum autem ex his apparuit, & experientia iudicatum est, quod ego composui, inquit Galenus: & ob id apud multos in usu est, ac ferè per omnes gentes quibus Romani imperant. Ac primum sanè ipsius compositionem scribam quum præstantius esse putè, nullis omnino affectionibus corripi, quàm eas quæ iam præoccuparunt sanare. Vtilissimum autem est sanis oculis pharmacum. Vritur lapis phrygius in fabaceas magnitudines confractus. Eum uero in ollam nouam missum, deinde forinsecus luto oblita olla, addito operculo foramen habente, eoque oblito, ollam prunis imponimus. Quum autem lapis ignitus factus fuerit, tunc iam ollam in aliud uas purum euacuare oportet, & recenti butyro extinguere. Facta autem extinctione, rursus in eandem ollam missum, prunis adhibemus, ac uentilamus. Ignito uero lapide, ubi purum uaporem efferi uiderimus, rursus euacuatum extinguimus uino ueteri fuluo odorato. Deinde rursus missum in ollam lapidem, tertio urimus, & rursus extinguimus melle Attico non multo. Postremum autem melle extinguitur, ut mellis qualitas in lapide permaneat. Cæterum diebus trita ac prælaeuigata in promptu habere oportet, ita ut in tenuissimum puluerem redacta sint subscripta. Æris usti unc. i. piperis albi ꝑ. i. folii malabathri unciam. i. sibi ꝑ. xii. His ammisce lapidis usti, tusi, cribrati ac triti lib. i. Et postquam omnia simul probe fuerint unita, & reponere medicamentum uoles, adiace opobalsami primarii drachm. xii. Sit autem opobalsamum tenue, & pellucens, compage, non crassum. Impedit enim crassitudo, ne siccè

pharma

S E R M O

pharmacum euadat. Utendum autem est ipso ad palpebras solas, inducto specillo citra tunicarū oculi contactum. Iubendusq; est homo cui hoc sublinitur palpebras apertas habere. Hoc itaq; à me compositum est, non permittens hominē qui ipso recte utatur, oculorum lippitudine apprehendi. Stibium ornādis palpebris preferuatiuum, pueris maxime commodum. Stibii ʒ. xvi. plumbi usti ac loti ʒ. viii. squamæ æris ʒ. i. croci ʒ. i. florū rosarū myrthe, spicæ nardi, thuris, piperis, singulorum drach. i. palmularum ossa decem. Omnia in fictile uas coniecta diligēter torrefacito, deinde tuis ac tritis opobalsami primarii compage tenuioris cochlearia duo adicito: Et tritis ac siccatis utitor. Aliud Seueri, facit ad oculos & palpebras tum pulchritudinem. Stibii quadrantem, purpuræ ueræ ustæ sextantem, spicæ nardi unc. i. Vtere. Stibium ornans palpebras. Stibii usti & loti ʒ. viii. ossium palmularum ustorū ʒ. viii. atramenti lutorii drach. ii. nardi celticæ ʒ. ii. Vtere, constat experimento. Aliud, facies ad decorē, angulos rarefactos, ac humectos moderate resiccans. Cornu ceruini usti, purpuræ ustæ, singulorum drach. iii. folii scylmatis unc. i. Vtere. Stibium optimum ad tenuem fluxum, & corrosos angulos. Nutrit hoc etiam oculos debilitatos, in multis affectionibus comprobatum, & mirifice omnibus se opponens. Facit etiam ad ornatum. Inductum enim multo tempore in angulis permanet. Habet autem hoc modo. Carnis purpuræ torrefactæ ʒ. iiiii. succi anemonis ʒ. vi. stibii usti & uino extincti drach. iii. succi baccharum sambuci ʒ. iii. spinæ ægyptiæ ʒ. ii. ordeii usti ʒ. ii. gallarum nigrarum drach. ii. acaciæ drach. ii. mororum rubi aridorum tusorum drach. iii. costi tusi drach. iii. folii tusi drach. iiiii. Singula seorsim terito, & simul in uase plumbeo reponito, ac utitor. Aridum Darnai, quod uelut res sacra in regia urbe uenditum est

numis

numismatis.cxx. & cum multo labore ab eo impetra-
 tū. Præseruat ab omni lippitudine, palpebris inductū.
 Æris usti unc.i. unguis siue onychas aromaticos ustos
 magnos tres, piperis grana.xxi. ordeï usti grana.xxi.
 palmularum ossa usta.ix.æreas muscas.xxi.folii \mathfrak{D} .ix.
 sanguinis draconii \mathfrak{D} .iiii. Æs accipe quod ab æreis
 uasis deraditur, & in fẽtile uas missum ac prunis im-
 positum, ad triduum ure, ita ut quotidie ter ipsum uri-
 na pueri incorrupti extinguas, & postremū aqua dul-
 ci. Æreas aut muscas accipe ex locis ubi boues degūt,
 aut si ibi non reperias, ex mortuis animalibus. Aliud
 palpebras ornans, pharmacū quod prospere accōmo-
 datur. Facit & ad diurnas lippitudines. Stibii usti &
 uino extincti \mathfrak{z} .iiii. plūbi usti ac loti drach.viii. fuliginis
 thuris, spicæ nardi, myrrhæ tostæ, croci tosti, squamæ
 æris, & singulorum \mathfrak{z} .i. Tritis utere. Aridum ad angu-
 los calidiores & rubicundos ac exasperatos: *Seu*
 ueri croci drachm.iiii. cadmiæ lotæ drachm.ii. cerusæ
 drachm.i. Aliud Seueriani cerusæ bessem, cadmiæ
 trientem, salis ammoniaci sextantem, piperis sextan-
 tem, folii trientem. Aliud palpebras ornans, facit &
 ad lippitudinem siccam. Sanat etiam omnem lippit-
 tudinem, post mitigatos dolores illitum. Æris usti
 leuissime triti unc.i. cedriæ puræ trientem. Æs
 cum cedria ad strigmentitiam spissitudinem terito, &
 in arundinem mittito, & hanc obturatam forinsecus
 totam luto oblitito, & in clibano prunis obruito, &
 per diem ac noctem finito, & exemptam terito, &
 collyrii Pelarii drachm.xxiiii. aduicito, & croci drach.
 ii. & folii scrup.ii. Et utitor. Aliud siccum collyrium
 celebre, resiccans multas fluxiones, & uisum acu-
 ens. Optime quoque attenuat cicatrices. Ærus-
 ginis unc.i. cadmiæ unciam unam, chalcitidis unc. i.
 stibii unc.i. mellis mensuram congruam. Omnia leu-
 uissime trita, & melle subacta, in ollam mittito, &
 addito

S E R M O

addito operculo foramen habente, obliuio, ac urito donec tenuis uapor progrediatur. Deinde exempto ac trito utere. Quod si ipsum paululum mordax face re uolueris, post uſtionē ad iice piperis gra. xxv. Aliud aridū ualde bonum: Cadmiæ ſextantem, mellis ſextātem, æris uſti 3. iiii. ſalis ammoniaci 3. ii. piperis 3. iiii. ſpicæ nardi 3. ii. Cadmiā leuiſſime tritam melle ſubiſge, ure, & uino auctero extingue, & cum reliquis tere ac utere. Eſt de lachrymatiūm. Facit & ad aſperas palpebras. Aliud ſiccū ad lachrymantes oculis, & eos qui à longa lippitudine non probæ ſanati ſunt. Eſt etiam præoccupatiūm. Cadmiæ 3. viii. æris uſti 3. viii. ſtibij 3. iiii. Cadmiam cum ære in fruſta craſſiora cōtuſam, & melle ſubaſtam in olla exurito, uelut antea dictum eſt, & uino ueteri odorato extinguito, ac ſiccato. Et de inde ſtibium per ſe uſtum in olla ammiſceto, & tuſis cribratis ac tenuiſſime tritis utitor. Quidam etiam armeniāci 3. ii. ammiſcent. Hoc ſiccum pharmacū ſæpe cum uino uelut collyrium cōtriuui, & ſiccato uſus ſum, inducens ipſum palpebris mane & ueſperi. Aliquādo autem etiam ſtibij. 3. viii. inieci. Aliud ſiccum croceū, procatalepticon, id eſt, præſeruatium. Aloes, croci, glauci, ſarcocollæ, ſingulorum unc. i. leuiſſime tritis utere. Aliud, quo utor, & affectiones illino. Siſtit fluxionem in una die, ſi denſe ac ſæpe illinatur. Facit etiā ad ægilopas, & palpebras corroſas, & pilos pungentes in palpebris, poſt euulſos pilos, pilorum locis illitum. Sarcocollæ, croci, glaucii flaui, aloes, chelidonæ, ſingul. unc. i. myrrhæ trogloditicæ drach. iiii. Chelidoniam tuſam cribratā, reliquis ad iice, & contritis utere. Ego cum aqua uelut collyrium contero, & ſiccō utor. Aliud ſiccum collyrium celebre, uiſum acuens, in oſenſos cōſeruans oculos. Stibij ſcrup. iiii. fuliginis puræ puræ ueræ, roſarū ſiccarum, ſing. ſcrup. ii. croci ſcrup. iiii. folij ſcrup. iiii. ſpicæ nardi ſcrup. iiii. Tritis utere. Fuliginem

liginem autem sic facito . Lanam purpuræ cedria tins
 flam incende, & pelui leuissimo, aut æreo uase contes
 ge, & conflata fuliginē penna collige, ac utere. Aris
 dum album, uisum acuens . Facit ad pruritus, & uisio
 nes ex sole, & lippitudines incipientes ex frigiditate,
 ante & post cibum. Cadmiæ drach. ii. falis ammoniaci
 drach. i. piperis drach. ii. aluminis scissi drachm. ii. folii
 drach. ii. cerusæ oboli dimidium. Terito cum uino al
 bo, & siccato utitor. Aliud siccū acre. Cadmiæ ʒ. xxiiii.
 falis ammoniaci drach. ii. spicæ nardi drach. i. piperis
 albi drachm. i. tritis utere. Aliud optimum . Cadmiæ
 drach. viii. croci drach. ii. falis ammoniaci drach. ii. spi
 cæ nardi drach. i. piperis albi drachm. vi. Tritis utere.
 Aridum Seueriani. Cadmiæ uisæ & lotæ drach. viii. fa
 lis ammoniaci drach. ii. piperis albi drach. ii. folii ʒ. i.
 contusis, cribratis, ac probe tritis utere. Aliud aridum
 acre. Cadmiæ drach. viii. testarum sepia sextantem, fa
 lis ammoniaci unc. i. piperis unc. i. folii unc. i. utere. cō
 stat experientia. Aliud aridum uisum acuens, Oriba
 ssi. Radicis chelidonix sextantem, aloes sextantem, fo
 lli unc. i. piperis decorticati drach. iiii. ueratri albi ʒ. i.
 Vtere. Aridum Apollonii ad uisus hebetudinē. Cad
 miæ drach. viii. fecis uini ueteris siccæ uisæ drach. v. pi
 peris albi drach. v. falis ammoniaci drach. x. sandara
 chæ drach. ii. folii drachm. ii. nitri uisæ drach. iii. Aliud
 aridum ad suffusiones & hebetudines . Viperam ma
 sculam totam uiuam in ollam mitto, & succi scœni
 culi cyathum unū adiicito, & thuris non secti granum
 magnum addito. Deinde totam ollam forinsecus luto
 oblitā, urito donec in cinerē redigatur indita, terito q̄;
 ac utitor hoc arido medicamēto uelut celebri. Faciunt
 & uiperæ capita uisæ, trita, & inducta. Aliud. Incompa
 rabile. Veratri albi & piperis, æ quas portiones tufas
 ac tritas adhibe per tridū, purgatione prius per uen
 trem facta, & per os ac nares. Aridum ad incipientes

A E T,

a a a suffu

S E R M O

fuffufiones, glaucedines, & pellicularum trafitient.
 Cadmiæ drachm. xxiiii. falis ammoniaci drach. x. fano
 darachæ drach. iiii. ueratri albi drach. ii. folii drach. ii.
 utere. Ego fi aliquando opus habeo arido collyrio ad
 præfentes affectiones commodo, hoc trito & in leuiffi
 finum puluiffum redacto utor. Aliud ficcum acuens
 uifum, experientia cognitum. Cadmiæ drach. viii. folii
 drach. viii. fpicæ nardi, drach. ii. piperis, croci, auripig
 menti, falis ammoniaci, chelidoniæ, fingulorum ʒ. ii.
 artemiffiæ, folii malabathri, fingulorum drach. i. utere.

De liquidis collyriis. Galeni. Cap. XCIX.

Liquida ocularia medicamenta cõponuntur ex fuc
 cis, & liquoribus, felleq; ac melle, & ammoniaco thy
 miamate, ita ut ammiscantur ipsis etiam moderatio
 ra quædam, uerum uiribus non repugnantiæ, myrrha
 inquam, & thus, & crocus, & galbanum, & quæcunque
 alta huiufcemodi, quæ tunicas rarefacere, & trafitudi
 nem humorum ac fpiritus attenuare poffunt, & humi
 ditatem præternaturalem difcutere, & tunicis oculo
 rum per fuum temperamentum, robur præbere. Liqui
 dum acuens uifum. Succum ex malis punicis expref
 fum, in uas fifile Atticum leuiffimum ac denfiffim
 mum mitto, & tenui linteo obligatam ad solem ex
 ponito, donec mellis trafitudinem acquirat, & parem
 menfuram mellis ad fuccum adicito, & fifili uafe ex
 ceptum reponito. Inueteratum enim melius euadit.
 Quum autem dormire uolueris, ex hoc leuiter oculos
 fublinito. Hoc piftoribus, & fcriptoribus, & aurifuso
 ribus ac fenibus conuenit. Aliud. Ampullam uitream
 oleo expleto, & iniectis fœniculi foliis teneris in so
 lem exponito ad dies quadraginta. Et expreffo fœni
 culo, oleo utitor. Aliud uifum acuens. Adipem uipe
 ræ in uitream ampullam mitto, & ubi liquatus fuerit,
 fpecillum in eo tingito, ac illinito. Hoc ualde commo
 dum eft. Aliud uifum acuens. Colocynthidis femẽ tu
 fum,

sum, cribratum, ac leuissime tritum cum melle adhibe
 to. Experimento constat. Aliud ad uisum acuendum,
 & ad suffusiones ac cicatrices oculorum. Chamæleon
 tis nigri radicem ustam, ac leuissime tritam illinito.
 Aliud. Intestina terræ in testa ad cinerem exure, & cine
 re trito cum melle utere. Ego hoc arido usus sum ad
 albugines. Aliud ad inchoantes suffusiones. Mel, oleū
 uetus, & fœniculi succum, æquis portionibus misce ac
 utere. Aliud. Sagapeni drach. ii. spumæ nitri drach. v.
 mellis lib. ii. Aliud Demosthenis. Ego uero subscripto
 uitor: Caucalidis succum, coronopodis succum, cha
 mædryos succum, æquis portionibus excolato, sicca
 to, collyria formato, ac utitor. Si uero liquido uti uo
 les, cum melle tritis utere. Aglaidæ liquidum ad prin
 cipium suffusionis. Floris æris obol. v. piperis obol. v.
 croci drach. ii. castorii drach. ii. fellis galli drach. i. om
 phacii drach. iii. & dimidiam, spicæ nardi obol. i. lapis
 dis hæmatitæ obol. ii. spumæ nitri obol. ii. floris salis
 drach. xxxii. opobalsami drach. xxxii. mellis quincun
 cem. Omnia trita in argenteo uase reponito. Erasistra
 ti panchrestos liquida compositio. Ad inflationes pru
 riginosas, & lippitudinem scabram, aures purulentas,
 ulcera ægre recipientia cicatricem, cynanchen siue ang
 ginam, & ad nomas in ore ac pudendis. Æris usti ʒ. ii.
 myrrhæ drach. iii. misyos tosti drach. iii. piperis drac. i.
 croci sesquidrach. uini austeri ueteris cochlearia. iii.
 passî cretici cochlearia. ii. trita rursus terito cum uino,
 & ubi id combiberint, passum adiucto, & unita in greo
 uase ad mollem ignem coquito, usque ad mellis (spis
 situdinem, & in ænea pyxide reponito. Alia liquida
 ex succo uerbenacæ. Facit ad hebetudinē uisus, pupil
 læ & debilitatē & obfuscationem, facit & ad corrosos
 angulos, ad tenuem fluxum, & inchoates suffusiones.
 Fellis capræ ʒ. viii. mellis atticæ sexūcē, lycii indici ʒ. iii.
 piperis ʒ. iii. succi uerbenacæ rectæ deuncem, & sic

ci succi drach.viii. piper tusum ac angustissimo cribro
 excretum, postea diu in mortario terito, & sicco succo
 adiecto, simul terito. Deinde etiam liquidum succum,
 & mox lycii addito. Et ubi leuigata fuerint, mel adii-
 cito, & mox fel ipsum & unita excipe, ac utere. Quidam
 ipsam herbam, uerbenacam dico, tundunt ac cribrant,
 & drach.viii. adiiiciunt. Si uero siccus medicamentum
 euadat, collyrium efformato ac utitor. Siccum casii,
 ad uisum acuendum & ad glaucedines, antiquas lippi-
 tudines, uisus hebetudines, ac obscuraciones. Fel tauri
 num totum in æneam pyxidem euacuatum, ad dies. x.
 finito, deinde trita adiiicito, croci, myrrhæ, opobalsa-
 mi, singulorum drach. i. piperis grana. xx. mellis Attici
 duplum fellis. Et omnia simul trita in uas æneum inii-
 cito, & ad mollem cinerem ad mellis spissitudinē co-
 quito, & in ænea pyxide reponito, ac utitor uelut bo-
 no. Simul enim ut illitum est, efficaciam suam declara-
 bit. Alia liquida. Bolæ inscripta, ad suffusiones. Fellis
 felis partem unam, mellis Attici duplum, succi hieracii
 parem mellis mensurā, misce & utere. Alia ad suffusio-
 nes celebris. Fellis coruorum recentium trientem, sa-
 gapeni persici drach. i. succi cyrenaici unc. i. opobalsa-
 mi unc. i. mellis dodrantem. Alia ualde celebris, ex cuius
 usu successum habui. Fellis capræ drach. iiii. opo-
 balsami drach. ii. croci drach. ii. spicæ nardi, castæ, la-
 chrymæ oleæ æthiopicæ, aluminis scissi, medullæ stru-
 thocameli, myrrhæ, singulorum drach. i. mellis ʒ. xviii.
 præparato diligēter, & reponito in pyxide æris cyprii,
 ac utere. Alia. Theriaces Andromachi ʒ. iiii. succi cy-
 renaici ʒ. vi. opobalsami ʒ. ii. mellis non fumosi drac. v.
 Theriacam primū uino ueteri dulci dissolue, & opo-
 balsamum ac mel adice. Et utere. Alia liquida Apollo-
 nii, ualida cōpositio ad suffusiones. Sagapeni ʒ. ii. succi
 cyrenaici obol. ii. ueratri albi drach. ix. rutæ syluestris
 drach. i. spumę nitri obol. iiii. mellis quadrantem. Alia.

Omphacii

Omphacii drach.i. myrrhæ drachm.i. salis ammoniaci
 drach.i. opobalsami, lachrymæ oleæ Æthiopicæ, am
 moniaci thymiamatis, singulorum drach.i. fellis hye
 næ drach.ii. Excipe melle & utere. Alia. Fellis hyænæ,
 adipis uiperæ singulorum sesquidrachmam, croci ʒ.i.
 omphacii drach.i. opobalsami drach.i. myrrhæ ʒ.iii. &
 dimidiam. Mellis quantum satis est. Alia, ad suffusio
 nes, etiam si fuerint diurnæ. Lapidem Scythicum cū
 felle aspidis tritum illine. Breui liberat. Sit autē Asp
 is quæ Acontias appellatur. Fel eius reperitur ad dor
 sum hepatis annexum. Alia, ad omnem uisus hebetudi
 nem ac suffusiones, facit etiam ad palpebras pungens
 tes pilos producentes. Mellis sextantem, opobalsami
 drach.ii. myrrhæ drach.ii. succi cyrenaici ʒ.i. opopana
 cis ʒ.i. Vtere. Alia, ad suffusiones, ut æger intra quin
 que dies uisum recipiat, adeo magnū ac admirandum
 auxilium est. Facit etiam ad asperitates palpebrarum.
 Et raro quis tale habere potest. Adipis uiperæ, fellis
 galli albi, floris æris, succi rutæ syluestris, lactis canini,
 opobalsami, æquis portionibus tritis utere. Aliquan
 do uero pro æris flore, atramentum sutorium conii
 cio. Alia liquida nigra. Ad hebetudines, & fluxiones,
 ac affectiones. Clauorum caligarum ueterum prælo
 torum ac probe siccatorum libram.i. in sextar.i. aceti
 acerrimi mittito, & per dies quinque finito. Deinde in
 olla fistili aut ferrea, lento igne donec ter ebulliat co
 quito & excolato, & mellis despumati & colati lib.i.
 adiccito, & ad mollem ignem usq; ad strigmentitiam
 spissitudinem coquito, ramulis fortibus absinthii tris
 bus simul colligatis, agitando. Deinde ubi coactū fue
 rit medicamentum, atramēti sutorii leuissime triti ʒ.i.
 inspergito, ac utitor per spicilli nucleum angulos in
 de contingens. Alia repellens fluxiones, & detergens
 oculorum tunicas. Attenuat etiam cicatrices, & foris
 locus supernæ palpebræ illita repellit fluxiones, si sta

tim ab initio illita fuerit. Melanteria, uelut iam diximus de clauis, preparata, & mellis parem mensurata, & succi foenigraci tantundem, simul mixta & excollata, ad lentum ignem coquito, assidue agitando donec mellis compagem acceperint, & repositis utere. Ceterum foenigraci succum prepara uelut dictum est in ulcerum oculorum tractatu. Sed & dum excollas foenigraci succum, ne exprimas ipsum, sed sponte defluentem iniice. Si uero ubi paratum fuerit pharmacum & frigidum factum, grumi in ipso fuerint, totum paulatim in mortarium transfundito, & dissolutis grumis reponito ac uititor. Alia liquida, ad ficosas eminentias, & omnem carnis extuberantiam, & ad carnis in angulis incrementum, & ad incipientes lippitudines. Misys tostus ʒ. viii. myrrhae drach. ii. mellis quod satis est. Alia. Misys tostus drach. vi. atramenti sutorii drach. iiii. myrrhae ʒ. iiii. mellis quod satis est. Oribasii liquida ad suppuratos ex ulceratione. Atramenti sutorii ʒ. viii. croci drac. viii. myrrhae drach. iiii. mellis lib. i. Alia liquida eiusdem. Mellis sextantem, opobalsami drach. ii. succi cyrenaeici sesquidrach. opoponacis sesquidrach. Ex eodem liquida Balsi, ad suppuratos oculos. Croci, aloes, myrrhae, singul. sesquiunciam, uini quadrantem, mellis sexuncem: Crocus teritur cum modico uino: Deinde aloes & myrrha, & ubi ad compagem redacta fuerint, inspissata meli adiciuntur, & unita reponuntur in uitreo uase. Vt res hoc bis illinens in die, aut si res urgeat, etiam ter, & oculum deliga. Repurgat, incarnat, cicatricem inducit, usque ad finem illita. In plerisque uero post repurgationem, ad collyria transimus, & maxime id quod inscriptum est Scutulare, caprae faciem praefereus. Alia liquida experimento constans. Succu uerbenacae recte, lycii indicii, aequales partes, hoc est, singulorum unci. i. mellis tantundem. Alia liquida ex adipe uiperae. Misifica facit ad incipientes suffusiones, & hebetudines oculorum

oculorum sanat. Succu rutæ, opobalsami, succi foeniculi, succi chelidoniæ circa sepes nascentis, adipis uiperæ in duplici uase eliquati, mellis non fumosi, singulorum æquas portiones simul mixtas per purum linteum excolato, & utere confidenter, ita ut aliquando mellis sesquiuanciam, & reliquorū unc. i. conicias.

Collyria ex croco, & ex succis diuersa. Cap. C.
 Collyrium ex croco ad initium lippitudinū. Glauccii drach. xxiiii. sarcocollæ drach. xvi. croci drach. viiii. gummi drach. viii. tragacanthæ drach. iiii. Arida omnia trita ac leuissima facta, tragacantha madefacta excipe. Aut sic præpara. Sarcocollam aqua terito, dein de glaucium cribratum adicio, ac rursum terito, Dein de crocum siccum leuissime tritum, & tragacantham siccam in tenuissimum puluillum redactam, & gummi similiter insperge, quo eadem die aut postera in collyria redigantur. Nam collyria diu in mortario manentia nigrescunt, & uires immutant. Vtere autem ipso, aquosum infundens per ouum, lippitudine incipiente, Incipiente uero declinatione crassum instilla. Constante autem declinatione fiente, cum aqua illine. Aliud ex myrrha. Glaucci drach. xlviii. sarcocollæ drach. xlviii. croci drach. xxiiii. opii drach. vi. myrrhæ drach. vi. tragacanthæ drach. xlviii. lapidis hæmatitæ drach. vi. gummi drach. xvi. Excipe aqua. Vtus est per ouum. Aliud Phosphorus appellatum, ad dolorem, & omnem inflammationem, & intentos humorum influxus. Glauccii drach. xxiiii. sarcocollæ drach. viii. croci drach. viii. opii drach. viii. myrrhæ drach. viii. misyos usti drach. viii. gummi drach. xii. Excipe aqua. Aliud Euchron à colore bono dictū. Facit ad ea quæ Phosphorus. Comodat & asperis palpebris. Est & pueris comodum. Glauccii drach. lxiiii. sarcocollæ drach. xxxii. croci ꝑ. xxiiii. opii drach. vi. myrrhæ drach. vi. hæmatitæ drach. vi. tragacanthæ drach. xvi. gummi, drach. sedecim. Excipe

S E R M O

cipe aqua, & instilla in principio per ouum. Aliud do-
 lorem eximens ex succis ad omnem doloris uexatio-
 nem. somnum inducit confestim. Glauicii drach. xlviii.
 sarcocollæ drach. xvi. croci drach. viii. opii drach. iiii.
 Lycii indici drach. iiii. succi rosarum drachm. iiii. succi
 mandragoræ drach. iiii. succi hyoscyami drach. iiii. succi
 cicutæ drachm. iiii. tragacanthæ drachm. xvi. gummi
 drach. xlviii. Excipe decocto meliloti. Cōponitur au-
 tem hoc modo. Accipe meliloti lib. i. aquæ pluuialis
 sextar. vi. Coquito ad tertias, & excola liquorem ad
 pharmaci præparationem. Collyrium ex succo poly-
 goni. Succi polygoni sexuncem, lycii indici drachm. vi.
 aloes drach. iiii. myrrhæ drach. iiii. thuris drachm. iiii.
 opii drach. iiii. acaciæ nigre primariæ drach. xii. Vini
 ueteris odorati quantū satis est. Facit ad omnes in ocu-
 lis affectiones, reprimit fluxiones, & sedat dolores.
 Amat autem balneum. Quare ubi illeuisti, lauari iube.
 Facit & ad ulcera. Collyriū ex succo Rhamni, ad che-
 moses & dolores, de quo quidā magnopere gloriantur.
 Aris sextantem, cadmiæ sextantem, opii sextantē,
 aloes scrup. xii. croci scrup. xii. acaciæ bessē, gummi
 bessē, succi fructus rhamni lib. i. Aquæ quantum satis
 est. Si uero abundas, succum fructus totū iniice, & gum-
 mi aqua macera. Collyrium è succo uerbenacæ, quod
 maximas humorū influxiones intra secundam illitio-
 nem exoluit. Croci drach. iiii. meliloti drach. vi. glauicii
 drach. xii. opii scrup. iiii. amyli drach. iiii. gūmi drach. i.
 terito, & succum uerbenacæ rectæ affundito, efforma-
 toq; ac utitor. Est & alia efficax compositio, ut uix cre-
 di possit, facit ad lippitudinem, tumores laxos, & infla-
 tiones, omnemq; humorum influxionem, & despera-
 tas in oculis affectiones intra triduum remouet. Croci
 drach. xiiii. amyli drach. xii. glauici drac. xvi. albuminis
 oui drach. iiii. tragacanthi drach. iiii. tere, & succū uer-
 benacæ rectæ affunde, efforma q; ac utere, Collyriū ex
 succo

succo fœniculi . Cadmiæ dodrantem , stibii bessem,
misysos crudi sexuncem , omphacii sesquiunciam , chaly-
citidis unc. i. croci sesquidrachmam , folii unc. i. succi
fœniculi bessem . Et rursus aliud fœniculum cum aqua
pluuiali decoquito , & cum eo decocto prædicta teris-
to ac efformato . Hoc multi præparatum habent .

Collyria unius diei , monohemera ap-
pellata . Cap. C I .

Collyria unius diei cum cãdido oui illita , plerunq;
statim ab initio lippitudines absque humorũ multitu-
dine factas curant . Reuera enim non parum sæpe hæc
magnas inflammationes mitigauerunt , ut in uesperam
quidem homo balneo usus sit , postera uero die colly-
rio nardino illitus fuerit ad instaurationẽ ac corrobo-
rationem . Ammiscetur autem ad nardinũ in prima illi-
tione , parum quiddam de acribus ac sistentibus ap-
pellatis collyriis . In secunda uero illitione paulo am-
plius quiddam de iisdem . Sufficiunt enim duæ phar-
maci adhibitiones , & deambulationeusa aliqua non
multa ante balneum , ad perfectam restitutionem . Col-
lyria igitur unius diei , quæ priuatim seculenta nomi-
nantur , multam habent acaciam . Quædã uero aut om-
nino modicam , aut omnino nõ habent . Cõplectuntur
autem in se , alia æris squamã , alia es usũ modicum , cũ
multis aliis quę moderate adstringunt , & concoquunt
ac discutunt . Talia aut sunt , crocus , myrrha , lycium ino-
dicum . Sed & castoriũ ac thus citra adstrictionẽ conco-
quunt , simulq; discutunt . In quibus igitur adstringẽtia
prædominantur , plurimũ oui liquorem , & parum de
pharmaco esse oportet , & præsertim si quid ex metal-
licis pharmacũ in se cõplectatur . In quibus uero cro-
cus , & myrrha , castoriumq; ac thus , & lyciũ præualent ,
paulo crassiore pharmaco utendũ est . Fomentũ præ-
terea omnino adhibẽdum est ipsis per spõgiã , si qui-
dem mediocris sit dolor , semel aut bis in die : Si uero

S E R M O

uehementior dolor urgeat, præstat ter aut quater, & se-
 pius uti, in longis præsertim æstiuis diebus. Fiat autem
 fomentum per meliloti ac foenigræci decoctū. Opor-
 tet tamen horum collyriorum usum uitare, in quibus
 humorū multitudo in toto corpore adest. Nam mo-
 nohemera quum sint facultate frigida, obstructionem
 corporum, & densationem meatuum faciunt. Si uero
 materia multitudo in oculis fuerit, ruptionis corni-
 mis tunice causa sunt. Nos autem in recentibus lippis-
 tudinibus, Theodotio Seueri illito ex aqua, & spon-
 gia forinsecus oculo imposta ægrum ab affectione li-
 berauimus. Et plerunque balneo uti iubemus statim
 post primam illitionem. Caterum Monohemera col-
 lyria hæc sunt. Collyrium Monomelum appellatum,
 eo quod ex unica specilli inductione, inquit, curat. Est
 autem multi usus. Facit ad diurnas ac ægre solubi-
 les affectiones; & maxime in quibus etiam palpebræ
 exasperatæ sunt, per subiectionem illitum. Oportet au-
 tem post illitionem diu claudere oculum. Facit etiam
 ad cõfusiones oculorū, & ad staphylomata. Est etiam
 pueris cõmodum. Vtere cum aqua diluto in his qui
 mordacitatem ferre possunt, in aliis cum ouo. In om-
 nibus autem per subiectionem palpebræ subline. Si ue-
 ro uehemens fuerit inflamatio, cum ouo infunde. Ha-
 bet hoc modo. Cadmiæ drach. xxiiii. æris drach. xii,
 chalcithidis tostæ drach. xii. opii drach. xi. piperis gra-
 na. xxiiii. mellis selquiunciam, gummi drac. xxiiii. Ex-
 cipe aqua. Mel postremum adiicitur. Pelarium, quod
 in principiis aquosum cum aqua dilutū adhibetur. In
 uigore uero aquosum cum ouo. Ad diurnas autem
 affectiones crassius cum ouo. Deinde sensim progressu
 su facto, etiam aqua ad ouum ammiscetur. Ad finē ue-
 ro ex aqua sola diluitur. In ulcerationibus tamen mi-
 nus efficax est. Cadmiæ drach. xvi. cerusæ drach. xlviiii.
 acaciæ ʒ. xxiiii. opii drac. iiii. amyli, tragacanthæ, gum-
 mi, sin-

mi, singulorum drac. xii. æris usti sesquidrachmā, myr-
rhæ drachm. iii. croci sesquidrachmam . Excipe aqua.
Aliud pelarium Antoninus appellatū. Cadmiæ drach.
xxiii. cerusæ ʒ. xxiii. acaciæ, opii, singulorum drach.
xviii. gummi, tragacanthæ, amyli, singulorum drach. ix.
myrrhæ drachm. iii. æris usti sesquidrachmam. Excipe
aqua. Hoc magis facit ad exulcerationes . Aliud pelar-
ium, quod Comitem uix uocant. Cadmiæ quadrans
tem, cerusæ quincuncem, pompholygis quadrantem,
opii sesquiunciam, acaciæ, myrrhæ, gummi, singulorū
drach. viii. tragacanthæ quadrantem, amyli sexuncem,
æris usti drach. iiii. croci drachm. iiii. Excipe aqua. Est
autem optimū ad chemoses , & reliquas lippitudines
etiam in uigore , & ad omnes ulcerationes in quibus
densæ factæ sunt palpebræ . Repurgat enim & replet
ac cicatricem inducit . Maxime uero hoc utor , si pro
pompholygæ , cadmia ter uita ammixta fuerit . Pelar-
ium Edessenum . Tragacanthæ, gummi, acaciæ, amy-
li, sarcocollæ, singulorum drach. ii. opii drachm. iiii. ce-
rusæ drachm. viii. cadmiæ drach. xvi. Excipe aqua.

De collyriis sistentibus. Seueri. Cap. CII.

Collyria quoque quæ sistentia appellantur , repul-
soria sunt . Sistunt enim inordinatum fluxionis impe-
tum . Et quædam ex ipsis Hermolai uocantur , quæ
dam uero Hexacontarchia , ex eo , uelut puto , quod
uniuersus ipsorum apparatus sit sexaginta drachma-
rum . Quædam autem Hecacontarchia . Multæ uero
sunt etiam horum materiæ , ob quorum copiam me-
dicus indignatus , uelut in pelago uertigine affectus ,
à scopo aberrat . Oportet igitur omnium facultates
discernere , & ad unum finem horum efficacias ada-
ptare . Nosse enim oportet quod omnia sistentia col-
lyria frigefaciunt & adstringunt , alia magis , alia mi-
nus. Sed & resiccant aliquo modo. Proinde ad calidior-
es lippitudines talia commodant , non tamen statim

à prin-

S E R M O

à principio, priusquam concoctio apparuerit. Optimū
 uero & admirandum nobis uisum est : Album Seueri
 collyriū, quod ex foenigreci succo præparatur, & cad-
 mia, & cerula, ac tragacantha. Et quod post ipsum scri-
 ptum habetur . At ubi ad concoctionē perducta est as-
 sectio, rursus ex multis sistentibus cōmodū reperimus
 Hecatontarchium, & adhuc magis ipso, id quod post
 ipsum scriptum habetur. Recipit autem Hecatontar-
 chium: Æris drach. xii. cadmiæ drac. xv. myrrhæ ʒ. iiii.
 acaciæ drach. xxxii. opii drach. iiii. gūmi drach. xxxii.
 Quidam etiam croci drach. i. Excipe aqua. Hoc colly-
 rium aquosum ad illitionem assumptum, ad complica-
 tas affectiones cōmodum compertū est, in quibus est
 inflammatio, & distentio, & fluoris influxio. Attenuat
 enim palpebras, & ipsarum densitates ac aspritudines
 exæquat, cum aqua illitū. Sed & uisus hebetudines si-
 fit, adstringens ac uelut exprimens incumbentes oculo
 humores . In his tamen qui subtili oculorum sensu
 præditi sunt, cum oui candido collyrium diluere oportet .
 Si uero oui candidum desit, panem purum non
 aridum, neque multi salis participem, aqua macera-
 mus, & aquam excolatam ad illitionem accipimus. Sin-
 minus, farinam puram madefacimus excolamusq; ac
 cremore utimur. Conuenit autem ut ne aceruatim au-
 xiliorum mutationes faciamus, neque aliud illinamus,
 & aliud superillinamus. Oculus enim à peregrina in-
 nouatione magis perturbatus iniuria afficitur. Itaq; he-
 catontarchio, uelut dictum est, utendum est ad com-
 plicatas affectiones, ita ut aquosum ipsum faciamus in
 usu. Hic enim est admirandus ipsius ductus. Est & aliud
 collyrium sistent, ex eadem materia constans, sed dis-
 sonantiam solum in apponderatione habens. Excedit
 autem præcedens in sua actione. Vidimus enim ope-
 rum ipsius euentum. Sed & hoc à uulgo medicorum
 ignoratur. Accipit autē, Æris usti quadratē, cadmiæ
 quadrantem,

quadrantem, opii, myrrhæ, singulorum ʒ.iiii. acaciæ,
 gummi, singulorum septuncem, & uncia dimidiū. Ex
 cipe aqua. Hoc collyrium inenarrabilem quandā vim
 habet, & tempestiue adhibitum, desperatas affectiones
 sanat, & graues dolores mitigat ac sedat. Tempus au
 tem adhibitionis eius est, lippitudinis uigor, quando
 concoctio facta fuerit, & gramæ in oculo coniecta,
 & uelut subruentū quiddā in oculo apparuerit. Siue
 enim chemosis fuerit id quod affigit, siue palpebrarū
 inflammatio, congruum est ipsis hoc auxiliū. Tantam
 enim quietem ex eius usu ægri cōsequuntur, ut quum
 antea diu uigilias tolerarint, statim ab illitione somnū
 assequuntur. Confidenter igitur ad pharmacum accu
 re, considerans num tenuis lachryma post collyri illi
 tionem defluat. Habebis enim & in hoc successus si
 gnum, si omnino nō post illitionem lachryma defluat.
 In quibus enim ex prima illitione lachryma sistitur, sed
 inadstricti permanent, & uelut somnus succedit, in his
 statim sanitas expectanda est, ut non opus sit secunda
 illitione. Si uero adstrictio fiat in prima illitione, insu
 dendum est ipsis oui candidum per se moderate cale
 factum. Verū in secunda illitione aut tertia, ab eo sym
 ptomatis accidente liberabuntur. Primum enim oculus
 uelut re peregrina offensus, mordetur: Deinde uel
 lut adsuetus, magis delectatur. Pruritus enim modicus
 ipsis oboritur cum quadam uoluptate. Atque hoc
 est signum successus. Nam corpora in profundo libera
 rata, causas ad superficiem propellunt. Præcipiendum
 est autem ut quibus illitum est pharmacum, oculos ne
 aperiant ante collyrii concoctionem. Commoti enim
 meatus rarefiunt, & collyrium ad profundum condes
 cendens, mordacitatē inducit. Post concoctionem au
 tem collyrii spongiæ adhibere oportet, non magno
 facto fomento, & ipsum collyrium aquosius illinere.
 Distenditur enim palpebra in crassioribus illitionibus,
 ut ægre

S E R M O

ut ægre ferat æger, & palpebræ grauentur. In principio igitur cum ouo illinatur aquosius dilutum. (At uero coactio eius fiat in feruida cote, calefactum. n. crassius seipso euadit.) Nam sic adhibitum in dolore admirandum collyrium compertum est. Etenim ex hoc ducta etiam paruam in ipso apparatus adstrictionem penitus excludimus. In uigore uero itidem cum aqua adhibeatur. In declinatione autem cum aqua, & sub palpebram illinatur. Etiam si enim densitas relicta fuerit, & hanc itidem sanat. Magnopere quoque pueris confert. Curat enim etiam horum ardores. Possemus porro plura auxilia recensendo, maiorem legentibus difficultatem parere, uerum quum paruo labore susceperimus, immo potius experientia inuenerimus præscripta collyria, efficacias ipsorum simul cum præparationis modo candide exposuimus. Collyrium sistens ex oleo. Oribasii. Cadmiæ ustæ & lotæ drachm. xl. æris usti & loti ʒ. viii. opii, myrrhæ, singulorum ʒ. x. acaciæ drach. centum, gummi drach. centum uiginti. Terito ex aqua, & ad excipiendum adde olei omphacini quadrantem, & drac. iii. Adhibetur in principio aquosum cum ouo. Aliud ex oleo, uelut expertus sum, facit ad principia lippitudinis, & fluxiones, & ueteres affectiones, & ad corrosas palpebras. Cadmiæ drach. xxiiii. æris drach. xxiiii. myrrhæ drach. vi. opii drach. i. acaciæ, gummi, singulorum drach. xlviii. olei omphacini sextantem. Terito cum aqua. Collyrium Scutulare appellatum, capræ faciem preferens, & sistendi uim habens, in principio quidem cum ouo crassum, & ad declinationes similiter. Ad uigores autem aquosum. Facit mirifice ad suppuratos oculos, & sordida ulcera paulatim repurgat, & dolorem euestigio eximit. Cadmiæ sesquiunciam, æris sesquiunciam, croci drach. iiii. aloes bessæ, lycii indici sextantem, acaciæ sexuncem, opii sesquiunciam, myrrhæ drachm. iiii. tragacanthæ unc. i. gummi

gummi sexuncem. Hermolaus paruus. Cadmiæ unc. i. croci drach. iiii. myrrhæ drach. iiii. aloes drach. viii. acaciæ drach. viii. gummi drach. xx. Excipe aqua. Vtere hoc ammixto aliis collyriis lenibus, & infunde in principio cum ouo. Hermolaus magnus. Facit ad prædiſta multo melius. Cadmiæ beſſem, ſpicæ nardi ſeſquiunciam, æris ſeſquiunc. croci trientem, aloes beſſem, lycii indici ſextantem, acaciæ ſexuncem, opii trientem, myrrhæ trientem, tragacanthæ unc. i. gummi ſexuncē. Excipe aqua. Collyrium Olympionici. Facit ad maximas doloris uexationes, & chemofes, & in ſumma eſt ex collyriis proſperi ſucceſſus, ſtatim enim liberat. Cadmiæ lotę drachm. viii. ſtibi loti drachm. viii. aloes drach. viii. myrrhæ drachm. iiii. croci drachm. iiii. opii drach. iiii. gummi drachm. viii. Excipe aqua. Vſus eſt cum ouo. Temperatura uero craſſior ſit. Ego pomopholygis drachmas quatuor, & thuris drachmas quatuor, adiicio. Collyrium Ericerum Achariſton appellatum, ab erica, & dignæ gratiæ deſperatione. Facit ad maximas humorum influxiones. Ex huius uſu in Ægyptum ſucceſſum ſentiunt, præſertim in agreſtioribus corporibus. Cadmiæ drach. xvi. æris uſti ac loti drachm. viii. opii drachmas quatuor, ſeminis ericæ drachmas quatuor, acaciæ drach. viii. myrrhæ drachmas quatuor, gummi drach. xvi. Terito cū aqua & excipe. Vſus eſt cum lacte muliebri. Temperatura ſit media. Vbi uero circa oculos affectio eſt, à collyrio abſtinere oportet. Ego porrò hoc uſus ſum. Cadmiæ drachm. xvi. æris uſti loti drachmas quatuor, ſeminis ericæ drach. ii. opii drachm. ii. myrrhæ drach. i. acaciæ drach. i. gummi drach. viii. Excipe aqua. Vſus in principio ſit aquoſus, & lauato. In declinationibus autem craſſum cum ouo illine. Aliud Ericerum, quod cum magno labore accepi, uelut magnum donum. Facit ad prædiſta multo melius. Et ad aſperas palpebras. Et ad ipſorum

S E R M O

ad ipforum debilitatem. Si non prius mercedem accēperis, ne illinas. Cadmiæ drach. viii. æris usti drach. iiii. chalcitidis crudæ drach. viii. aloes drach. vi. opii ꝓ. iiii. croci drach. iiii. seminis ericæ drach. iiii. acaciæ drach. xii. gummi drach. xii. Excipe aqua. Aliud Ericerum ceſlebre, quod appellatur fiſſum Achariſton, eo quod digna gratia ipſi rependi non poteſt. Facit ad fluxiones antiquas, & dolores maximos qui ſunt citra ulcerationem, ab initio uſq; ad finem cum aqua cohibet diuturnos fluxus in ulcerationibus aquoſum cū ouo. Aſpritudines autem attenuat cum aqua, & albugines deterrit, & diurnas uifus turbationes ſanat: Et poſt ſublata pterygia commodum eſt. Attenuat enim pelliculas, & cicatrices planas efficit. Valde utile eſt in ſuffuſis poſt perfunctionem. Per lenem enim adſtrictionem, robur oculo addit. Eſt etiam pueris commodum. Cadmiæ drach. xvi. æris drach. iiii. ſeminis ericæ, opii, myrrhæ, ſingulorum drach. viii. acaciæ drach. iiii. gummi ꝓ. viii. Huius equidem periculum ego non feci. Quæ uero de ipſo diſta ſunt, præſtat id quod ipſum præcedit.

De lenibus collyriis. Galeni. Cap. CIII.

Ex collyriis lenibus appellatis quædam terream eſſentiam habent citra frigiditatem aut caliditatem manifeſtam, in medio quodammodo horum conſiſtentia. Et ex his ipſis aliqua, modica frigiditate aut caliditate participant. Aliqua uero omnino nullam tantam uim præ ſe ferunt. Totum itaque genus ipſorum obſtruendi uim habet, contrariam his quæ ab obturatione liberant. Qualis eſt Samius aſter appellatus, qui tenuiorum partium eſt quàm terra ſimpliciter ſamia nominata. Et pompholyx lota, & cinis ipſius lotus. Et cadmia uſta ac lota. Huic autem parum quiddam faſcultatis exterforiæ adest, ſiue poſt uſtionem, ſiue ſine hac lauetur. Pompholyx autem & ſpodium modicam adſtringendi uim habent, quemadmodum etiam uſtum

uisum ac lotum plumbū est enim mordacitatis exors.
 habet autem & adstrictionis quippiam. Est & amyli le
 ne, & cerussa lota, uicina est facultati plūbi uisi ac loti.
 Lene est item scēigræci decoctum. Et quod in ouis
 est album ac tenue. Et lac boni succi in horum genere
 esse putandum est, itemq; gummi ac tragacantham. At
 stibium non lotum quidem, fortem adstringendi uim
 ostendit. lotum autem exoluitur, ut prope mordacita
 tis exors euadat. Alterum porrò genus est eorum que
 paruam habent mordacitatem, ex eo quod ammixta
 sunt ipsis quædam ex modice adstringentibus: qualia
 sunt rosæ & thus. quum modicam quidem adstrictionem
 habeant rosæ, & parum de exterioria facultate ip
 sum thus. Quum autem moderate calidum sit thus, ob
 id quandam concoquendi ac dolores eximendi uim
 habet. Ex eodem uero genere cum ipso, in concoquen
 do ac moderate discutiendo, putandus est crocus, &
 myrrha, quæ inter se differunt, eo quod crocus mode
 rate adstringit, myrrha uero citra adstrictionē discutit,
 & humiditates non instrenue resiccat. Adhibentur
 igitur à medicis lenissima ad affectiones ægrius cura
 biles, in quibus ulcus est aut solum, aut cum tunicæ cor
 nisformis corrosione, & uiformis prolapsu, sanie mor
 dacissima effluente. In his enim nullum aliud pharma
 cum conuenire uidetur. Quum adstringentia quidem
 effluentem sanie detineant, & propter hoc ex mor
 dacitate dolorē augeant. Acris uero affectionē inten
 dant. Laxatoriorum autem ac disculteriorū pharma
 corum facultas, euacuare quidem potest quod genera
 tur: neq; autem ulceratum renutrire, aut cicatricem in
 ducere, neq; quod prolapsum est reprimere ac conclu
 dere. Quemadmodum neq; concoctoriorum facultas,
 etiam si concoquere affectiones non parum possit.
 Quid uero dicere amplius opus est de pharmacis aci
 das aut amaras uires habētibus, quod huiusmodi affe

A E T.

b b b

ctiones

S E R M O

ãiones mordent ac exacerbant? Ad maiorem autem
 malignitatem procedunt, quæ nitrosam ac falsam
 uim habent. Ad has igitur affectiones conuenire uis
 detur relatorum lenium pharmacorum genus, quod
 citra mordacitatem curare potest ulcera cum acri flu-
 xione, per multum tempus uitiatos humores in affe-
 cta parte cõsumens ac resiccans, qui sanè uitiatu humo-
 res bonum sanguinem locis influentem corrumpunt.
 Vocantur autem talia collyria à Medicis Libyana &
 Cygni, adhibentq; ipsa oculis trita cum lacte mulieris
 boni succi, eò quod uitare cupiunt obstructoriam uim
 ouorum. Quum enim serosa quædam exterforia pars
 in lacte contineatur, usus ipsius congruus fit ad propo-
 sitam curationem. Ulcera enim quæ impletionem indis-
 gent, exterforiis citra mordacitatem opus habent. Si
 uero non affuerit tale lac, per foenigræci decoctum ta-
 lia collyria terere præstat, quum etiam ipsum aliquam
 exterforiam uim habeat. Proinde quæ spodiaca ac
 tephrica collyria, à cinere & spodio appellantur, com-
 munem habent uim leniendi ac frigefaciendi, & mo-
 deratè mordacitatis exortem.

De lenibus ac albis collyriis. Cap. CIIII.

Aliud porrò est albū collyrium, quod multos latet,
 ob præparationis utilitatem, putatumq; est à plerisq;
 hoc nihil posse. Magnam uero ex hoc utilitatem per-
 cipi ad propositam affectionem. Egregie itaq; facit ad
 omnè calidam lippitudinè. Efficax est etiã ad prurigi-
 nosas ac corrosas palpebras. Nos. n. sæpe multis per-
 petratis in tali intemperie, nullū successum habuimus.
 fero autem aliquãdo huius copiã adepti, magnã uim
 cõperimus in ipso, in ægre curabili ac fere incurabili
 affectione. In tantū enim mitigatus est æger, ut ex deo
 esse collyriū diceret. Sed & ad suppuratos oculos exi-
 mie facit. Resiccet enim humorem ipsorū citra mor-
 dacitatem in breui tẽpore, & oculum imperturbatum
 conseruat.

conseruat. Curat etiam cōpendio rubores sub paruis
 angulis in albo oculi fientes. Adest autē ipsis iuxta me-
 dium, uelut pustula quædam, à qua etiam totus rubor
 cōtigit. In prædictis igitur affectionibus, inter quas etiã
 ulceratione posuimus, eximie facit, ut neq; fœnogræ-
 co opus habeamus. Nam & hoc in collyrii cōpositio-
 nem recipitur. Vtimur autē ipso aliàs aliter, in doloris
 uexatione, cū oui candido: sic enim ipsum statim mitis-
 gat. In quibus autē dolor non præualet, palpebræ uero
 crassæ factæ sunt, etiã cum aqua infundimus. Aliquãdo
 etiã illinimus. Et in summa ad omne lippitudinis prin-
 cipium, reliquam collyriorū materiam superflua ducis-
 mus. Excedit enim ui sua omnia eiusdem generis. Est
 enim lenius ac doloris magis mitigatiuum quam alia:
 alia enim opium recipiētia & amyli, & quandoq; etiã
 myrrhã, adstrictionem aliquã inducunt. Hoc autē colly-
 rium ab his liberū est, nam croceum excedit in effica-
 cia, & ad feruores ac ardores palpebrarū facit. Et ad so-
 lis æstus. Sed & tenues ac acres fluxiones obtundit cū
 aqua illitū, aliquando & cū rosarum decocto. Et glau-
 com oculos habentes, & eos qui prominentem habent
 crystallini humoris situm, bene illustrat aquosum infu-
 sum. Et in quibus oculorū natura nō fert adstrictionē,
 his omnibus optimū est auxilium. Compositio autem
 collyrii hæc est. Cerusæ lib. i. cadmiæ semissēm, traga-
 canthæ quadrantē. Præparatur hoc modo: Cadmiam
 racemofam prunis ignitis obruimus, & flammam uentis-
 lando excitamus. Et ubi ignita fuerit cadmia, ablaram
 lacte asinino extinguimus. Deinde rursus prunis ipsam
 obruimus, & ignitam rursus lacte extinguimus. Et ter-
 tio idem facimus. Deinde tundimus & angusto cribro
 excernimus, & in profundū quoddam mortariū conie-
 ctam, aqua fontana pura affusa terimus. Et postea desu-
 dere sinentes, per aquæ fusoriū instrumentum, aquam
 unã cū superstante concretionē extrahimus, & rursus

*collyrium
white*

huc est

bbb 2 aliam

S E R M O

aliam puram aquam infundimus, & ubi satis contriui-
 mus, & rursus desiderare suimus, rursus aquam per idē
 instrumētum extrahimus. Et hoc sæpe facimus, donec
 nō amplius cōcretio a quæ superstat. Postea uero cad-
 miam exacte siccamus, & semissem siue sexuncem ap-
 ponderamus, ipsamq; in mortarium collyriacum con-
 sectam, aqua pluuiali purissima affusa, exactissime teri-
 mus, ut nulla asperitas linguæ occurrat. Atq; sic ad ce-
 rullam prædicto modo ablutā, cadmiam adiicimus, &
 ipsa, ad dies. xv. cum aqua pluuiali conterimus. Et tunc
 tragacantham albā ac lucidissimam accipimus, eamq;
 lotam, & reiecto quod in ipsa est arenoso, in fœnigræ-
 ci decocto maceramus, & per diem ac noctem solum
 macerari sinimus. Plurimū autem iniicere oportet de
 fœnigræci succo, præparato uelut dictum est in princi-
 pio huius Sermonis capite decimoquinto. Nam à tra-
 gacantha, uelut à spongia, absorbetur. Postera igitur
 die in mortario puro paulatim tragacantham leuiga-
 mus, & alia prius trita in mortarium adiicimus, & pro-
 be permixta patinis uitreis excipimus, & tenui linteo
 contexta, in locum humiditatis exortem, ubi uentus
 spirat, reponimus. Dehiscit enim collyrium, & efformationem
 moratur, si in humido depositum fuerit loco. Non enim
 tantum temporis postulat ad contritionē, quantum ad
 efformationem. Est itaq; hæc collyrii præparatio. Et poteris
 ex hac methodo, ad eiusdem generis materias transire.
 Talia autem sunt libyana, & tephra ac spodiaca
 appellata, itemq; cygnaria, & alba quæ ex rosis,
 & quæ ex coriandri succo præparantur. Quibus
 omnibus præferendum compertum est propositum
 collyrium. Optimum uero experientia iudicatum
 est & hoc. Cadmiæ ustæ ac lotæ uelut dictum est
 trientem, cerusæ similiter lotæ unc. xvi. amyli recentis
 unc. xvi. opii. drach. iiii. tragacanthæ trientem, reli-
 qua cum aqua terito. Tragacantham autē fœnigræci
 succo

fucco diligenter uelut dictum est præparatâ , macerato. Amylum uero neq; acidum fit , neque graueolens. Aliud. Nilamnon appellatum, tenerum, dolorem eximens, stupefactiuum, ex genere cygnariorum. Facit & ad ulcerationes, post primum uigorem dolore presentate crassum illitum. Cerussæ lotæ lexuncē, cadmiæ ustæ & lotæ trientem, pompholygis per linteum lotę sextantem, opii sextantem, tragacanthæ sextantem, gummi sextantem. Excipe aqua. Aliud collyrium Asclepiadæ dolorem eximens, facit ad fluxionem omnis generis, ulcera, doloris uexationes, pustulas, prolapsus, chemos, affectiones, omnis generis. Cerussæ lotę ʒ. viii. terre Samiæ ʒ. viii. cineris pompholygis lotæ ʒ. ii. tragacanthæ drac. ii. opii drach. ii. gummi dra. iiii. Excipe aqua. Vfus est cum ouo. Aliud. Athanasia appellatum. Cadmię uste & lacte asinino extinctę, ac lotæ lib. i. opii quadrantem, cerussæ lib. i. succi mandragoræ lib. i. amyli ordeacei lib. i. Tere cum aqua, & ad efformationē adice ouorum recentium albumina, quantum satis est. Collyrium, Cygnus reginæ, ad maximos dolores ac affectiones: Cadmiæ lotæ drac. xvi. cerussæ lotæ drac. viii. acaciæ flauæ drachm. ii. opii flauæ drachm. ii. tragacanthæ drach. ii. gummi albi drachm. ii. amyli drachm. ii. Tere to cum aqua. Et amyllum postremum insperge. Nam si moram traxerit in mortario, acescit, & collyrium acre facit. Ad excipiendum uero adice ouorum recentium quatuor candidum. Collyrium Bolæ, mitigat & concoquit omnem inflammationem. Cerussæ tostæ drach. xxxii. croci drachm. iiii. opii drachmas quatuor, amyli recentis drach. viii. gummi drac. xxxii. Excipe aqua. Aliud collyrium ex spuma argenti quod Augustum uocant. Spumæ argenti ustæ ac lotæ sextantem, pompholygis lotæ unc. i. cadmiæ ustæ ac lotæ sextantem, amyli sextantem, gummi sextantē, tragacanthæ unc. i. Excipe aqua. Hoc maxime & do

bbb 3 lores

S E R M O

lores eximit, & fluxiones intercipit, & oculum imper-
turbatum seruat.

Collyria libyana, & tephra, ac spodiaca. Cap. CV.

Collyrium libyanū Asclepiadę. Ad pustulas, epicau-
mata, ruptiones, cælomata, oculos suppuratos, che-
moses, staphylomata, doloris uexationes, & affectio-
nes. Deterit etiam cicatrices. Cadmię ustę ac lotę
drach. xvi. cerussę ustę ac lotę drach. xvi. stibii usti ac
loti drach. xii. amyli drachm. xii. cineris pompholygis
drach. viii. plumbi usti ac loti drach. viii. tragacanthę
drach. viii. opii drachm. ii. gummi drach. vi. Et ad exci-
piendum ouorum candida. viii. Oribasii in exuperabi-
le, collyrium inquit, Phitumeni tenerum libyanum, ad
suppuratos oculos, in uigore, ulcera, dolores, chemo-
ses. Cadmię, cerussę, pompholygis singulorum ʒ. xvi.
stibii drach. xii. amyli drach. xii. plumbi usti, terrę Sa-
mię, tragacanthę, singulorum drach. viii. gummi ʒ. vi.
myrrhę drach. ii. opii drachm. ii. Excipe aqua. Vfus est
cum lacte muliebri, aut cum ouo. Aliud libyanum Ori-
basii. Ad principia, & ulcerationes. Cadmię ustę & lo-
tę drach. xii. amyli drach. xii. plumbi usti & loti ʒ. viii.
cerussę lotę drach. viii. tragacanthę drach. xvi. gum-
mi drach. xiiii. stibii usti ac loti drach. xii. terrę Samię,
pompholygis lotę, singulorum drachm. viii. myrrhę
drach. ii. opii drach. ii. Excipe aqua. Aliud collyrium,
Aster Magni, quod præparari solet. Cadmię lotę
drach. xxxii. plumbi usti ac loti drach. xxxvi. cerussę lo-
tę drach. xxvii. stibii usti ac loti drach. xxiiii. pompho-
lygis lotę drach. xxvii. thuris drach. viii. terrę quę after
appellatur drach. viii. myrrhę, opii, singulorū drach. iiiii.
tragacanthę, gummi, singulorum ʒ. xvi. amyli ʒ. xxxvi.
Excipe aqua. Asclepiadę, aster in exuperabilis, dolo-
rem eximens. Facit ad doloris uexationes pustulas, sta-
phylomata, ulcera fordida & serpentina, facit ad inuete-
ratas affectiones. Et cicatrices exterit. Cadmię ustę ac
lotę

lotæ drach. xvi. stibii usti drach. xii. cineris pompholy-
gis lotæ drach. viii. myrrhæ drach. ii. opii drach. ii. tra-
gacanthæ drach. viii. gummi drach. vi. Excipe aqua.
Aliud collyrium Vranium, uelut Oribasius habet, ad
ulcera, pustulas, ruptiones, inuisiones, prolapsus, sta-
phylomata, oculos suppuratos, corrosiones, nomas,
carbunculos, & ad omnes magnas affectiones. Maxi-
me conuenit ad ruborem ac glaucedinem oculorum.
In principiis aquosius infunditur. Quum autem tenuis
fuerit & mordax & feruida fluxio, utere cū lacte. Vbi
uero crassam fluxionem dissoluere uolueris, cū aqua.
Cadmia ustæ ac lotæ sextantē, squamę æris lotæ trien-
tem, terræ Samiæ ustæ ac lotæ sextantem, cineris pom-
pholygis lotæ unc. i. opii ʒ. vi. gummi trientem, stibii
loti, sextantē. Excipe aqua, & utere confidenter. Colly-
rium Spodiaceum Demosthenis. Facit ad inflammati-
ones & fluxiones, cadmiæ drach. xxiiii. stibii loti ʒ. vii.
cerusæ lotæ drach. xxiiii. terræ Asteris drach. vi. thuris
drach. iiii. opii drach. vi. gummi drach. v. Terito cum
succo foliorum oleæ. Succum autem sic facito. Tene-
ra oleæ folia lauato, deinde in pila tundito moderata
aqua affusa, ut sufficientem succum remittant, deinde
exprimito, & per linteum purum excolato, ac utitor.
Aliud Spodiaceum admirandum, tenerum, faciens ad
fluxiones & epiphoras humorum impetuosas, ulcera,
inuisiones, pustulas. Cadmiæ ustæ ac lotæ drach. viii.
stibii usti ac loti drach. ii. terræ Asteris drach. iiii. opii
drach. ii. gummi drach. ii. Excipe aqua. Collyrium Tes-
phron, inspissat ac adglutinat tenues fluxiones uelut
præcedens. Optimum uero est hoc ad calidas fluxio-
nes. Cadmiæ ustæ ac lotæ drach. xxv. stibii loti ʒ. viii.
terræ Samiæ ʒ. vi. cerusæ, drach. vi. opii drach. v. gūmi
ʒ. viii. ouorum recentium albumina sex. Excipe aqua.
Collyrium Philagrii penitus lene. Obscuret enim fluxio-
num mordacitatem. Quapropter confidenter ipso

bbb 4 utendum

S E R M O

utendum est in acribus ac tenuibus fluxionibus. Ob-
tundit enim has & reficcat. Hoc Syricum aut Sandi-
cem appellant. Pompholygis lotæ ʒ. xxv. cerussæ ustæ
ac lotæ ʒ. xxv. terræ Asteris, plumbi usti ac loti, singul.
drach. xxv. gummi albi drach. xl. aquę pluuiialis purif-
simæ non olentis quod satis est. Singula seorsim usta
lotā, siccata, pōderata, adiicito ac terito. Et in fine gū-
mi addito, deinde amyllum. Aliud eiusdem, ad ulcerū
repletionem, præsertim malignorum. Cadmiæ ustæ
ac lotæ, drac. xxv. pompholygis lotæ drac. xxv. traga-
canthæ drac. x. Excipe aqua.

Collyria ex thure.

Cap. CVI.

Collyrium ex thure ad fluxiones, & chemoses, &
caua ulcera. Cadmiæ ʒ. viii. thuris ʒ. viii. cerussæ ʒ. xl.
opii ʒ. vi. terræ Asteris ʒ. vi. gummi ʒ. vi. Excipe aqua.
Vfus est cum ouo. Aliud Delicatum inscriptum. Ad
influxiones, pustulas, chemoses, præsertim in his qui
nullam omnino mordacitatem ferre possunt. Cadmiæ
lotæ drac. viii. cerussæ lotæ drac. xlviii. thuris drac. viii.
opii drach. vi. amyli drach. viii. gummi drach. xvi. Exci-
pe aqua. Vfus est cum ouo.

Collyrium Cleonis.

Cap. CVII.

Collyrium Cleonis, uelut Demosthenes habet, ad
ulcera pura & iam cicatrice indigentia, ex cuius usu
nos ualde laudati sumus. Nam profundissima ulcera
& pura celerrime replet, & compendio ad cicatricem
perducit: tenuibus & obscuris cicatricibus relictis, &
ulcera absq; inflammatione conseruat. Habet hoc mo-
do. Spodii loti ʒ. iiii. plumbi usti ac loti ʒ. iiii. squamæ
ferri stomomatis lotæ ʒ. i. gummi ʒ. ii. Excipe aqua. Et
utere cum lacte aut ouo. Vtimur autem ipso, inquit
Apollonius in profundiore ulceratione, cum cremo-
re tragacanthæ aquoso. Quidam croci sesquidrachmā
iniiciunt, & pro spodio pompholygis, cadmiam ter-
ustam accipiunt. Est autem lene quidem & mordacita-
tis

tis exors, uerum graue . Quare nunquam crasso ipso
utendum est, sed aquoso.

Collyria ex rosis uiridia ac alba. Cap. CVIII.

Collyrium Nili ex rosis, ad dolores, fluxionem tenuē ac multam, pustulas, prolapsus, & ulcera sordida, & palpebras asperas . Rosarum uiridium resectis uo
guibus ʒ. xxiiii. croci corycii ʒ. xii. opii ʒ. i. spicæ nardi
ʒ. i. gummi ʒ. vi. Excipe aqua. Vfus est cum ouo. Tem
peratura sit liquosissima. Quidam etiam ad confusio
nes, & pupillæ dilatationem ipso utuntur. Collyrium
ex rosis Diagoræ, quod Magnum appellatur, aut uiri
de ex septuaginta duabus rosarum drachmis. Ad che
moses, & doloris uexationes, pustulas, epicaumata, si
ue inustiones, staphylomata, prolapsus, oculos suppu
ratos, fluxiones antiquas, lippitudines inueteratas, &
affectiones ægre curabiles. Rosarum uiridium exun
guium drach. lxxii. cadmiæ lotæ ʒ. xxiiii. croci ʒ. vi. sti
bii ʒ. vi. ærguinis drach. ii. spicæ nardi drach. ii. opii ʒ.
iii. myrrhæ drach. iii. gummi drach. xxiiii. squamæ æris
drach. ii. Excipe aqua. Collyrium quo usus est Flo
rus in Drusi matræ, quæ paruum absuit ut ab aliis Me
dicis excæcata fuisset . A caciæ ʒ. xlviiii. rosarum sicca
rum drachm. xlviiii. meliloti drach. xlviiii. spodii pom
pholygis ʒ. xxiiii. croci drach. xxiiii. malorū mandra
goræ drachm. xii. feminis hyoscyami drach. vi. opii
drach. vi. myrrhæ drach. iiiii. æris usti drach. iiiii. gummi
drach. xl. Vini falerni heminas. iii. aquæ pluuiæ hemio
nas. iii. Aquam & uinum misceto. Et in hæc rosas, me
lilotum, hyoscyami semen, & mandragoræ mala, aut
si hæc non adsint, corticem iniicito, & ad triduum ma
cerari finito . Deinde expresso liquore ad phamaci
compositionem utitor . Vtere hoc uelut probatissio
mo . Aliud Philagrii ex rosis , ad inflammationes
congruum , si supra relato leni Philagrii collyrio fue
rit ammixtum, Rosarum uiridium exunguium drach.

bbb 5 lxxx.

lxxx. æris usti drach. xxxii. Tere cum uino odorato ueteri adstringente, & utere. Collyrium album ex rosis nostrum inquit Oribasius, ad uigores & ulcera, & oculos suppuratos, inuersiones crustas, & ulcerum sordes. Cadmiæ ustæ ac lotæ, stibii usti ac loti, rosarum recentium exunguium, singulorum drach. xvi. cerusæ lotæ drach. viii. croci drach. viii. opii drac. iiii. gummi ʒ. xvi. Excipe aqua. Vtus est cum ouo aut lacte. In declinatione cum aqua. Aliud eiusdem. Facit ad uigores. Cadmiæ ustæ ac lotæ, drach. xvi. rosarum recentium exunguium drach. viii. opii drach. iiii. lactis drach. iiii. gummi drach. iiii. tragacanthæ drach. iiii. amyli drach. iiii. Aliqui etiam famii Asteris drach. ii. Collyrium ex rosis album, quod cum hyoscyami succo præparatur. Cerusæ uncias. xxv. croci quincuncem, opii lib. i. myrrhæ quincuncem, rosarum uiridium exunguium lib. i. cadmiæ ustæ ac lotæ bessem, gummi lib. i. Cadmiam, crocum, rosas cum aqua terito. Deinde cerusam adiu cito. Succos autem & gūmi, in hyoscyami succo macerato, & efformato. Vtere ad tenuissimas ac acres fluxiones, & in his quæ sunt cum ulceratione, generose repellit. Collyrium uiride ex Galbano. Ad doloris uexationes & affectiones ueteres. Cadmiæ lotæ drach. viii. spodii loti drach. viii. æris usti ac loti drach. viii. opii drac. viii. galbani drac. viii. myrrhæ ʒ. viii. gummi ʒ. viii. Excipe aqua. Quidam spodium non adiiciunt.

Collyria diasmyrna, & chiacia appellata ex uino.

Cap. C I X.

Collyrium diasmyrnum odoratum Sinerotis, phar macum accommodatum ad inueteratas affectiones. Facit & ad rhœodas, hoc est, angulos antrosos, siue carnis in angulo magno decrementum, & ad ægilopas. Cadmiæ lotæ ʒ. xxviii. lapidis hæmatitæ loti. ʒ. xxviii. spodii pompholygis drach. xxiiii. myrrhæ drac. xlvi. croci drach. xiiii. opii drach. vii. piperis grana. xxx. gummi

gummi drach.vi. Terito cum uino ueteri adstringente.
 Vfus est cum ouo in recentibus affectionibus. Tempera-
 tura sit aquosa. Aliud Asclepiadeum Pacci. Ad do-
 loris uexationes, fluxum tenuem & multum, inustio-
 nes, pustulas, pellicularū eminentias, aspritudines, diu-
 turnas affectiones, & eos qui à multis illitionibus læsi
 sunt, confestim opitulatur. Cadmiæ lotæ drachm. xii.
 æris usti drach. xii. croci drach. xii. squamæ æris lotæ
 drach. xii. myrrhæ drach. iiii. lapidis hæmatitæ drach.
 iiii. spicæ nardi drach. iiii. piperis grana. xxiiii. rosarum
 siccarum drach. iiii. opii drach. iiii. gummi drachm. xii.
 Terito cum uino ueteri odorato adstringente. Vfus
 est cum ouo. Temperatura uero aquosa. Collyrium
 Isophoton, hoc est, uiro par, ab aliquibus autem Iso-
 theon, hoc est, deo par appellatum. Facit ad oculos
 suppuratos, & ulcera impura, ac caua, & fluxionū prin-
 cipia, præsertim in corporibus repletis, in quibus gra-
 marum copia crassissimarū in oculis reperitur. Est &
 pueris commodum, & ad aspritudines bonum. Cad-
 miæ drachm. viii. æris usti drach. iiii. rosarum siccarum
 drach. iiii. croci drach. i. folii drach. i. lapidis scissi ʒ. i.
 myrrhæ drach. i. gummi drach. vi. Tere cum uino uete-
 re odorato adstringete, & utere in omnibus prædictis
 cum ouo aquosius per se infundes. Post perfectam ue-
 ro restitutionem cum ouo dilutum illine per subiectio-
 nem, & lauato. Si uero adstringantur post illitionem,
 candidum oui infunde. Verum ad attenuandas cicatri-
 ces, cū ouo aquosius illine. Quidam etiam piperis gra-
 na nouem scripturę adiiciunt. Nos autem in his pipe-
 reiicimus. Collyrium Dionysius. Facit ad myocepha-
 la, aspritudines, fluxiones, hebetudines. Maxime autē
 facit ad fluxiones inueteratas. Cadmiæ ʒ. xiii. æris ʒ. v.
 lapidis scissi drach. iiii. lapidis hæmatitæ drach. iiii. ca-
 siæ drach. i. aloes drach. ii. croci drach. ii. spicæ nardi ʒ. iiii.
 folii drach. ii. lycii drach. i. piperis grana. xxi. opii drach. i.
 myrrhæ

S E R M O

myrrhæ ʒ.iiii.acaciæ ʒ.ii.gummi ʒ.vi. Tere cum uino Chio, aut alio austero ueteri, & utere uelut efficacissimo, etiam ad oculos purulētos, & aspritudines, in principiis cum ouo, deinde cum aqua. Efficacia eius superat omnem pollicitationem. Collyrium Chiacum. Ex Demosthene, inquit Apollonius, & ad pura ulcera & pro serpētia, & eminentias, & ueteres affectiones, asperas palpebras, lycoles, euerfiones, clauos, staphylomata, omnes doloris uexationes, lippitudines scabras. Facit etiam cicatrices obscuras, & recentes ac crassas cicatrices attenuat. Oportet autem modo crassum, modo medium, modo aquosissimum sublinere. Et quandoque ex interuallis, quandoque assidue. Facit ad carbunculos & suppurationes: pus enim percolat. Et in summa ad omnia oculorum uitia optimum est. Spodii ʒ.iii. æris usti drac.ii. croci drac.i. mirrhæ obol.iiii. opii tantundem, piperis grana. xii. gummi ʒ.i. Terito cum uino Chio, aut alio austero uetere. Aliud Chiacum Oribasii. Ad staphylomata & oculos purulentos, ulcera pura & sordida, & ad antiquas affectiones. Cadmiæ, rubricæ sinopicæ, gallæ omphacitidis, croci, rosarum recentium exunguium, gummi, singulorum quadrantem, opii unc.i. Tere cum uino chio, aut alio austero uetere maris exorte. In principiis ad cygnarium aut pelarium quoddam miscetur. Cicatricem quoque optime inducit cum aliquo horum, & per se. Fulcum nostrum inquit Oribasius. Ad oculos purulentos, & magnas affectiones, & omnem ulcerationem, præsertim diuturnam: Rosarum exunguium sextantem, cadmiæ tenerę ʒ. xxiiii. cerusæ drach. xvi. opii drach. xxiiii. æruginis ʒ. xii. æris drach. i. seminis ericæ drac. xii. stibii drach. viii. myrrhæ drach. vi. spicæ nardi drach. iiii. croci drachm. iiii. acaciæ drach. iiii. nitri drach. iiii. lycii drach. iiii. aluminis scissi drach. iii. chalcitidis ustæ drach. iii. castorii drac. iii. omphacii. drac. ii. gummi drac. xxxiiii. Terito cum

cum uino auctero ueteri odorato, & utere aquoso, per
 fœnigræci succū, aut ouum diluto. In progressu uero
 crassius adhibe. Collyrium Aromaticū, ex Demosthe
 ne. Ad inflammationes ex humorum crassorum mult
 titudine obortas. Attenuat breui ac diffundit, & discuo
 lit humores. Facit & ad impura ulcera. Pompholygis
 ʒ. i. æris usti drach. ii. myrrhæ ʒ. iii. lapidis hematitæ ʒ.
 iii. opii ʒ. iii. piperis grana. xviii. croci ʒ. ii. gummi ʒ.
 iii. Tere cum uino chio, aut alio auctero. Collyrium
 Scylacium inscriptum, ex semine hyoscyami. Facit ad
 chemoses, & affectiões fluidas diurnas omnigenas.
 Facit etiam ad staphylomata, & repellit fluxiones. Pri
 mum cum ouo aquosum, deinde etiam solidum illitū
 cum ouo. Cadmiæ, æris usti, lapidis hæmatitæ, chalcit
 tidis ustæ, singulorum quadrantem, misyos sesquiun
 ciam, ammoniaci thymiamatis sesquiunciam, myrrhæ
 sesquiunciam, opii sesquiunciam, hyoscyami seminis
 unciam unam, aloes sexuncem, gummi sexuncem. Te
 re cum uino auctero. Aliud collyrium mirifice faciens
 ad myocephala. Consumit etiam pterygia, & carnis in
 angulo magno incrementum dederit, itemq; cicatri
 ces. Est & ad aspritudines commodum. Cadmiæ unc.
 i. æris usti unc. i. chalcitidis crudæ unc. i. æruginis rasæ
 drach. iiii. myrrhæ sesquidrachmam, croci drach. ii. sa
 lis ammoniaci drach. i. gummi drach. iiii. Terito cum
 uino auctero. Collyrium Philagrii, de quo ita scri
 bit: Tertiu ab his est meum collyrium, quod appella
 mus Præseruatium, repellens in principio fluxiones
 & roborare potens debiles & lesioni obnoxios oculo
 los. Quare non solum in principis lippitudinis, sed
 etiã sanis, præseruationis gratia ipsum adhibere oport
 tet. Cytinorum, hoc est, florum mali punicæ, qui flori
 bus anemones similes sunt drachm. xxv. acaciæ flauæ
 ʒ. xxxv. glaucii drachm. xvi. aloes ʒ. v. myrrhæ trogliti
 dis drac. iiii. atramenti Indici ʒ. vii. folii malabathri ʒ. i.
 omphacii

S E R M O

omphacii sicci drach.iii. gummi drach.v. opobalsami ad excipiendum drach.v. Terito cum uino uetere aufero. Collyrium ex Bdellio & Styrace concoctorum. Philagrii. Cuius multam experientiam habeo, non solum probe concoquentis, sed etiam læsiones ex frigore obortas citra inflammationem sanantis. Bdellii ʒ. vi. thuris masculi drach. x. myrrhæ drachm. x. sarcocollæ drach. v. castorii drach. ii. galbani drachmas. v. styracis drach. v. croci. drach. v. lycii drach. ii. ammoniaci thymiamatis drachm. ii. gummi drachm. ii. Excipe aqua.

Collyria ad aspritudines, & extersoria. Cap. C X.

Collyrium ad aspritudines Phœnix appellatus. Facit & ad milphos, & diuturnas affectiones, & ad eos qui palpebras & angulos exacerbatos habent. Lapidis hæmatitæ usti ac loti drach. xxxii. æris usti ac loti drach. xvi. lapidis scissi usti ac loti drach. xvi. æruginis drach. xvi. Cadmiæ racemosæ drach. iii. opii drachmas sex, chalcitidis tostæ drach. iii. gummi drach. xvi. Excipe aqua. Collyriū ad aspritudines Mono inscriptū. Lapidis hæmatitæ sexuncem, lapidis scissi sexuncem, æris usti quadrātem. Cadmiæ lib. i. æruginis rasæ quadrātem, chalcitidis tostæ unciam unam, opii sextantem, gummi sextantem. Excipe aqua. Est & pueris commodissimum. Collyrium Theophilium, ad pueros mirificum, & aspritudinibus commodum. Cadmiæ lib. i. æris unc. xiiii. æruginis quadrantem, opii lib. i. gummi lib. i. Excipe aqua. Vnus est cū ouo in principio aquosus. In declinatione uero cū ouo crassius illinito. Aliud collyrium, Xyster à deradendo appellatum. Facit ad albugines. Cicatrices attenuat, & oculum imperturbatum conseruat. Ammoniaci thymiamatis, minii sinopici, singulorum quadrantem, cerussæ, gummi, singulorum sextantem, punicis tosti unciam unam, excipe aqua. Collyriū aliud ad aspritudines. Facit ad milphos,

fes,

fes, ulcera, fossulas, ualde uetusta uulnera, staphylomata, mycephala. Lapidis hæmatitæ trientem, lapidis scissi trientem, æris usti trientem, cadmiæ sextantem, æruginis sextantem, chalcitidis ustæ unc. i. opii trientem. Rosas uirides si affuerint, sin minus, siccas, per diem ac noctem aqua macerato, & cū expresseo ac excolato cremore terito. Aliud collyrium Xyster appellatū, celebre ad aspritudines. Pumicis usti, ostreorum ustorum, misyos usti, gummi æquales portiones aqua excipe. Collyrium ad aspritudines Eutonum, ab effricaciæ pertinacia uocatum. Ex Oribasio. Æris usti drac. xxiiii. cadmiæ drachm. xxiiii. æruginis drachm. ii. croci drach. iii. opii drach. iii. myrrhæ drach. iii. gummi drachmas nouem. Excipe aqua. Egregie facit ad asperas palpebras ac callosas, lippitudines scabras, euerfiones, fluxus diuturnos, citra ulcerationem, anmixto cygnario, aut collyrio ex croco, facit ad uigores. Sit autem quod ammiscetur decima ipsius pars. In summa palpebras euertere non est opus, sed simpliciter illinere. Hoc alii Harmation, id est, currū. Alii opisthobares à grauitate. Nos autem Eutonum uocamus. Aliud eiusdem collyrium exterforium inquit, Gryali, ad aspritudines ex duobus lapidibus. Hæmatitæ lapidis drach. xviii. scissi lapidis drach. xviii. æris usti drachm. ix. cadmiæ drachm. ix. æruginis drachm. ix. chalcitidis ustæ drachm. iii. opii drachm. vi. gummi drachm. ix. Tere cum aqua & illine donec tolerarit æger, non confricans palpebras, neq; subiiciens specillum, sed per specilli nucleum explens oculum. Aliud eiusdem, ad multas affectiones. Chalcitidis drac. xxvii. cadmiæ drach. xxii. æris usti drachm. xvi. lapidis hæmatitæ drachm. xiii. croci drachmas xvi. misyos drachmas xvi. myrrhæ drach. sedecim, opii drachm. xiii. gummi drachm. xiiii. Tere cum uino uetere. Collyrium ex oleæ foliis. Facit ad diuturnas fluxiones, Deprimit etiam aspritudines, & oculum

S E R M O

& oculum corroborat. Sirici sexuncem, æris quadrans
 tem, opii trientem, gummi ʒ. viii. Foliorum oleæ teneo
 rorum à fibris depuratorum ʒ. viii. Cum uino spathite
 teruntur folia exacte fibris exemptis, ita ut per se in
 mortario biduum probe teras, uinum paulatim irro
 rans. Quum autem leuissima facta fuerint, æs adiiçito,
 & simul diu terito, & sic uinum affundito. Si enim ab
 initio infusum fuerit uinum, folia innatantia incontri
 ta permanent. Contrito autem ære, syricum adice, de
 inde opium, postea gummi, & efforma, ac utere ab ini
 tio infundens. In declinatione uero etiam illinēs. Ego
 uero, uelut Demosthenes iubet, folia in mortario mit
 to, ac cõtundo, uino sufficiente paulatim instillato, ex
 primoq; ac excolo, & cum uino excolato reliqua tero
 retrimento foliorum reiecto. Collyrium Harmation,
 id est, Currus inscriptum: Quo usus est Ptolemæus
 rex. Exterit cicatrices. Acuit uisum, & ad aspritudines
 commodum est. Æris usti ac loti drach. viii. ammoniaci
 thymiamatis drach. viii. corticis thuris drachm. viii.
 gummi drachm. viii. Excipe aqua. Vsus est cum aqua.
 Quædã descriptiones habent etiã æruginis drachm. ii.
 Aliud ex lapide Hæmatite, ad uisum acuendum, cicatri
 ces & callos exterit. Ammoniacci thymiamatis drach.
 xxiiii. æris usti ac loti drach. xxiiii. lapidis hæmatitæ
 drachm. xxiiii. æruginis drachm. viii. gummi drachm.
 xxiiii. Excipe aqua. Exterforium Oribasii. Facit in prin
 cipiis, & ad chemoses, aquosum cū ouo infusum. Cad
 miæ drachm. viii. æris drachmas duodecim, croci dra.
 iii. myrrhæ drach. iii. opii drach. vi. lapidis hæmatitæ
 drach. xviii. lapidis scissi drach. xviii. chalcitidis tostæ
 drachm. vi. æruginis drach. xii. gummi drach. ix. Teri
 to cum uino, & utere cum ouo. Collyrium exterforiũ
 Philagrii per se adhibitum, & cum collyrio suprascri
 pto Philagrii ex rosis. Æruginis drachm. vi. pumicis
 drach. xy. testarum sepiæ drach. xvi. gummi drachm.

xxxii.

xxxii. His ego inquit adificio, squamæ eris drach. xvi. ubi fortius ipsum efficere uoluero. Collyrium Rineſma, hoc est lima inſcriptum. Facit ad calloſas affectio- nes, & cicatrices exterit. Facit etiã ad ſuffuſiones. Cad- miæ drach. xlviii. ammoniaci thymiamatis drac. xlviii. opii drach. xvi. lapidis hæmatitæ drach. xxiii. galbani drach. xvi. aloes drach. xvi. opananacis drach. viii. felis taurini drach. viii. ſalis ammoniaci drach. iii. ærugi- nis drach. xvi. myrrhæ drach. xvi. gummi drachm. xl. Excipe aqua. Temperatura ſit aquoſa. Collyrium ex- terforium albuginum, per unã illitionem multam ef- ficaciam oſtendens. Facit ad pterygia, & carnis in an- gulo magno incrementum. Eſt autem collyrium lene & mordacitatis exors. Conchylii purpuræ carnis uſtæ drachmas decem, æris uſti drachmam unam, ſquamæ æris drachm. ii. æruginis drachm. vi. atramenti ſutorii drachm. iii. aluminis ſciſi obolum unum, lapidis ſciſi drach. i. lapidis hæmatitæ drachmam unam, ſtercoris crocodili drachmam unam, lycii drachm. i. ſucci om- phacii ſicci drach. v. chalcitidis obolos duos, myrrhæ drach. iii. thuris maſculi obolos duos, corticis thuris drachmam unam, ſorum mali punicæ drach. i. Excipe aqua. Collyrium Heliadæ, albugines tollens ualde cito, ut mireris. Lapidis armenii quo pictores utuntur, gypſi, atramenti ſutorii, ſoris æris, æruginis, teſtarum ſæpiæ uſtarũ, ammoniaci thymiamatis, lapidis magne- tis trahentis, lithoſpermi, gummi æqualibus portio- nibus utere, & excipe aqua. Aliud quod præparat Pe- trus Archiathros, & ipſi bonum teſtimonium præbet. Salis ammoniaci ſcrup. vi. lapidis armeniaci ſcrupulos duodecim, ſeminis raphani ſcrupulum unum, ſeminis uiolæ albæ ſcrupul. vi. ammoniaci thymiamatis ſcru- pulos nouem, gummi ſcrupu. xii. Excipe ſucco rutæ. Facit & ad ſuffuſiones incipientes. Collyrium Preſ- ſum. De quo Apollonius dicit, optimũ eſſe pharma-

A E T.

ccc

cũ ad

S E R M O

cum ad cicatrices, & superexcreſcentem carnem. Et ad
 aſperas palpebras, & ſycophes, & euerſiones palpebra-
 rum: calculos item ac grandines, & induratas affectio-
 nes, & pterygia, & carnis in angulo magno incremen-
 ta, & lippitudines ſcabras, & pellicularum craſſitudi-
 nes, & multæ ac craſſæ fluxionis depurgationem. Sed
 & aquoſum ac multum fluxû cohibet. Conſumit autē
 & depurgat ſecure, attēuatq; ac ex terit ſufficiēter mor-
 dens. Verum oculum in perturbatum ſeruat, iucundiſ-
 ſimumq; ac leuiſſimum eſt, & quod debet facit. Eſt au-
 tem hoc. Feris uſti ac loti obol. v. croci dra. ii. myrrhæ
 trogloditidis obol. iii. ſpicæ nardi obo. ii. caſſi obolos
 tres, cinnamomi obo. ii. opii obol. ii. piperis grana. xv.
 gummi drach. i. uini Chii aut alterius auſteri odorati
 quod ſatis eſt. Quod ſi ad hanc deſcriptionem ſpodii
 ꝓ. iii. addere uolueris, ad omnē fluxionem ac lippitu-
 dinem optimum euadet. Collyrium Iſidori Memphi-
 thæ ad acuendū uiſum. Inungebam inquit, non uidē-
 tes, & incipiebant uidere. Appellatur Rhinariū, id eſt,
 limula. Ego hoc preparau. Ammoniacy thymiamatis
 drach. xvi. æruginis uermiculatæ drach. xii. teſtarū ſepi-
 piæ quod molle eſt drac. viii. ſagapeni drach. viii. opo-
 panacis drachmas duas, ſucci cyrenaici drac. i. gummi
 drac. i. Omnibus aqua prætritris, ſucci fœniculi drach.
 xii. adiuice, & mellis Attici drach. xii. Et eſt forma colly-
 rium ac utere. At uero quidam amicus ipſum nunc ſic
 præparat. Ammoniacy thymiamatis unc. xv. æruginis
 raſæ deuncem, & drach. ii. teſtarum ſepiæ trientem, &
 uncia dimidium, ſagapeni quadrantem & drachmas
 ſex, opopanacis ſextantem, ſucci cyrenaici ſextantem.
 Excipe aqua. Gummi autem non recipit. Aliud, ad ui-
 ſus hebetudinem, albugines, ſuſtuſiones, Pharmatiū, id
 eſt, currus appellatum. Fellis hyenæ drach. iii. ſpumæ
 niri drach. iii. gummi drach. ii. æruginis drac. iii. ſa-
 gapeni drach. iii. galbani drac. ii. ammoniacy thymia-
 matis

matis drach.ii. baccarum lauri decorticatarum drach.
 lxx. aristolochiæ rotundæ drach.i. Excipe aqua. Colly-
 rium ad incipientes suffusiones, ut aqua etiam ex auri
 bus fluat, uocatur Aureum. Sagapeni perfici puri dra-
 yiii. æruginis drachmas sex, ammoniaci thymiamatis
 drach.ii. gummi drach.ii. Excipe aqua. Tere & utere
 aquosum illinens, & intra quinque dies efficaciam suam
 tibi comprobabit: splendidam enim reddet pupillam
 ac claram. Collyrium Martiani, quo inquit, in me ipso
 usus sum ad imminemtem mihi suffusionem. Chelido-
 nii capnitidis circa sepes nascentis, rutæ, fœniculi, cor-
 riãdri, herbas singulas per se exuccato & excolato, &
 de succo uniuscuiusq; quadrante conuicito, & opobals-
 ami drach.iiii. mellis Attici drach.iiii. aduicito, ac ter-
 erito, donec strigmentitiam habuerint spissitudinem, &
 tunc succi conyzæ tenuia folia habentis unciam unam
 addito, ac terito. Et ubi probe habuerint ad accipien-
 dum, gummi puri tuss ac cribrati quantum satis est pro
 tua uelut Medici coniectura adde quo collyrium fiat,
 efforma ac utere, ad incipientes suffusiones cũ uino. Ad
 hebetudines uisus cum aqua, illitũ autẽ ad solẽ locato.
 Collyrium Proteus, Cui nullũ simile est ad initia suffu-
 sionis, & ad omnẽ uisus hebetudinẽ. Cicatrices etiam
 ac callos exterit. Cadmiæ drach.xl. cerusæ drach.xl. pi-
 peris albi drach.i. succi cyrenaici drach.octo, croci dra-
 sex, opii drachmas decem, sagapeni drach.xii. lachry-
 mæ oleæ Ætiopicæ drachmas duodecim, auripig-
 menti drachm.viii. myrrhæ drac. xii. ammoniaci thy-
 miamatis drachm.viii. gummi drachm.viii. opopana-
 cis drachm.xvi. opobalsami drachm. xii. Excipe aqua
 pluuiali. Vsus est cum aqua. Collyrium Hermo-
 phili Thalasterum, hoc est, marinum, ad omnem he-
 betudinem accommodatum, & ad omnem incipien-
 tem suffusionem. Estq; odoratissimum. Cadmiæ drac.
 xvi. æruginis drachmas.iiii. atramenti Indici drach-

S E R M O

mas sedecim, piperis albi drach.viii. succi Medici ʒ.iiii. opobalsami drachmas quatuor, gummi drach. xii. Excipe aqua, & utere cum aqua. Temperatura diuersa est iuxta affectiones. Collyrium Indicum Regium inscriptum. Facit ad principia suffusionum, & omnem uisus hebetudinem. Et cicatrices exterit. Cadmiæ ustæ & lotæ lib.i. & trientem, atramenti Indici sexuncem, cerusæ trientem, piperis albi sexuncem, fel hyenæ integrū quantum est, fel scarorum piscium decem, fel perdicū. iiii. opii unciam unam, opobalsami sextantem, opopnaxis sextantem, sagapeni sextantem, gummi lib.i. Excipe succo fœniculi. Collyrium fuluum Panchreston, ab omnimoda utilitate inscriptum, accommodatum ad scabros ac corrosos angulos, & intentos pruritus, & palpebras ficosas, cadmiæ drachm. lxxx. chalcitidis ustæ drach. xl. piperis albi drach. xl. gummi drach. xl. Excipe aqua. Quidam adiiciunt his etiam croci drach. xii. myrrhæ drachm. xii. Collyrium pforicum Ptolemæi, accommodatum ad scabros ac corrosos angulos, & intentos pruritus, milphoses, hebetudines: Pforici drach. xl. sandarachæ drach. xxx. chalcitidis ustæ drach. xxviii. croci drach. xxiiii. myrrhæ drach. xii. opii drach. ix. casia drach. xii. piperis albi drachm. xl. piperis nigri drach. xvii. omphacii drach. xvi. misyos usti drach. iiii. folii drachm. i. gummi drach. xxxvi. Excipe aqua. Collyrium Hygieni Aureum, ad corrosos angulos, & scabras affectiones, sandarachæ drachm. xxiiii. piperis albi grana. xii. myrrhæ drach. vi. croci drachm. vi. gummi drach. xii. Excipe aqua, & utere cum aqua. Collyrium Diacenteton. Ex Demosthene. Æruginis obol. iiii. misyos tantundem, succi papaueris tantundem, gummi drach. iiii. Excipe aqua. Facit ad prædictas affectiones, & ad uisus hebetudinem, & incipientes suffusiones. Attenuat etiã cicatrices. Sit autem calidum. Collyrii Stratiotæ compositio hæc est. Cadmiæ ʒ. viii. cerusæ drach. xvi. piperis

piperis albi drach.ii.æruginis,opii,omphacii,singulos
rum drach.ii.gummi drach.iiii.Facit etiam ad asperas
palpebras. Collyrium extersoriũ. Æris usti,croci,am
moniaci thymiamatis, singulorum sextantem,gummi
unc.i. Excipe aqua. Facit ad oculos purulentos, arge
ma, nubeculas, caligines. Ad aspritudines uero cum
melle. Collyriũ celebre,priuatim ad cicatrices in oclu
lis faciens. Facit etiam ad uisus hebetudines, aspritu
dines,& pterygia. Testarũ sepię,pumicis,squamę æris,
ammoniaci thymiamatis, æruginis, cornu ceruini usti,
sing.lib.i.myrrhę sextantem,thuris sextantē, opii qua
drantem, gummi bessem, ofsium palmularũ ustorum
dextantē,mellis sextantem. Excipe aqua.Hoc præpa
rabat Afer,& ualde ipsi cõfidebat. Nominabat autem
ipsum Phœnicē nigrum, eo quod ofsiũ ustorũ palma
larum, (quæ phœnices appellantur) dextantē recipit.

Collyria enstacta, hoc est, instillatitia appel
lata.

Cap. CXI.

Collyrium instillatitium Paccianũ appellatũ. Cad
miæ drach.lxiiii.misfos drac.xxxii.stibii drach.xxxii.
atramenti sutorii drachm. xxxii. piperis albi drachm.
xxxii.æruginis drachm.xvi. opii drachm.xvi. opobal
sami drachm.xvi. gummi drachm. lxiiii. Excipe aqua
pluuiali. Facit ad acuendum uisum, & callos exterit.
Collyrium Aromaticum inscriptum. Æris usti drach.
xvi.æruginis drach.iiii. myrrhæ drach.iiii.spicæ nardi
drach.ii. piperis albi drach.iiii. opii drachm.iiii.croci
drachm.iiii.opobalsami drach.ii. gummi drachm.iiii.
Excipe aqua. Aliud instillatitium non perturbans, Ori
basii. Cadmiæ drachm. xvi. cerusæ drachm.viii. opii
drach.iii.opobalsami drach.iii. æruginis drach.ii.om
phacii drach.ii. piperis albi drach.ii. gummi drach.v.
Aliud instillatitium, uisum acuens, cadmiæ ustæ & uri
na pueri extinctę drach.x.stibii drach.vi.atramenti su
torii sesquidrach. æruginis sesquidrachmam, piperis

ccc 3 drach.

S E R M O

drach.ii. misyos drachm.ii. opii drachm.i. opobalsamū
 drach.i. gummi drach.vi. Excipe aqua. Aliud nigrum,
 tuisum acuens. Facit & ad corrosos angulos. Stibii usti
 ac loti drac. xl. acacię drac. xl. gummi drach. xl. cadmig
 drach. xvi. nardi celticę drachm. viii. myrrhę drachm.
 viii. croci drach. viii. omphacii drach. vi. opii drach. vi.
 Excipe aqua.

Collyria ex cornu ceruino. Cap. CXII.

Collyrium Aselepiadę ex cornu ceruino. Ad ulcera,
 & pustulas, & cicatrices exterit. Cornu ceruini usti
 ac loti drach. iiii. plumbi usti ac loti drach. iiii. squamę
 æris lotę drach. ii. thuris drachm. iiii. opii drachmanū
 unam, gummi drachmas quatuor. Excipe aqua. Aliud,
 ad calidiores affectiones, & acerimas fluxiones cum
 ulceratione. Cornu ceruini usti ac loti drac. xvi. spodiū
 pompholygis lotę drac. viii. squamę æris drac. ii. croci
 drach. ii. acacię drac. viii. thuris drach. viii. opii drac.
 ii. myrrhę drach. i. gummi drac. viii. tragacanthę drac.
 i. amyli drach. iiii. terito cum hyoscyami cremore. Col
 lyrium ex cornu ceruino, uelut Oribasius habet, maxi
 me quidem ad ulcerationes in uigore, clausosq; ac sta
 phylomata, & huiusmodi omnia, ut non simul sint pal
 pebrę densatę. Et ad ulcera ægre recipientia cicatri
 cem, & resolutas cicatrices. Cadmig drachmas sex, ac
 cię drac. xl. stibii drach. xxxii. plumbi usti ac loti drach
 mas octo, cornu ceruini usti ac loti drachm. viii. gum
 mi drachm. viii. æris drachmas xvi. opii drachm. xvi.
 myrrhę drachmas quatuor, thuris drachm. iiii. Excipe
 aqua. Vtere uero ad caua ulcera cum lacte, ad sordida
 cum succo fœnigręci. Aliud collyriū e cornu cerui, ef
 ficacissime exterit cicatrices in oculis, cum aqua illitū.
 Vtere etiā ad exulceratos oculos, cum ouo instil
 lans. Æris usti ac loti deuncem, & scrupul. vi. cornu cer
 uini usti ac loti tantundem, stibii loti sextantem, & un
 cę dimidium, testarum sepię trientem, & uncę dimi
 dium,

dium , æruginis sextantem , ammoniaci thymiamatis sextantē , & uncia dimidiū , myrrhæ sextantē , & uncia dimidium , thuris sextantē & uncia dimidiū . Opii sextantem , & uncia dimidium , acacia quin cuncem , & scrupul . xv . gummi deuncem . Excipe aqua .

Collyria Nardina & Theodotia . Cap . CXIII .

Collyrium nardinum Zoili , ad ueteres lippitudines & myocephala , & ulcera uetera ac staphylo mata . Cadmiæ drach . viii . æris usti drach . viii . stibii drach . viii . cerusæ drach . iiii . castorii drach . iiii . spicæ nardi sesquidrachmā , aloes sesquidrachmam , folii , croci , chalcitidis tostæ , atramenti sutorii , lycii Indici , opii , singulorū ʒ . i . myrrhæ drach . ii . acaciæ drach . xx . gummi drach . xx . Excipe aqua . Collyrium nardinum Candidi leuissimum ac ualidissime rescicans . Facit ad myocephala & staphylo mata mirifice , & maxime glaucis oculis conuenit . Vtere etiam in his qui nullam omnino collyrii mordacitatem sustinere possunt . Cadmiæ ustæ & lotæ lib . i . cerusæ septuncem , stibii loti sextantem , croci trientem , myrrhæ troglodyticæ trientem , aloes unc . i . acaciæ ʒ . i . opii sextantem , spicæ nardi unc . i . gummi bessellem . Excipe aqua . Theodotium nardinum . Cuius multam experientiam habemus in myocephalis , & diuturnis ulceribus oculorū & confusionibus . Maximum exterforium est & uehementer corroborat debiles oculos . Cadmiæ lotæ , stibii loti , acaciæ , gummi , singulorum drach . xxv . rosarum siccarum depurgatarum drach . xii . æris usti loti drachm . viii . myrrhæ troglodyticæ drachm . viii . castorii , lycii indici , croci , folii , spicæ nardi , calcitidis tostæ , cerussæ , glaucii , seminis ericæ , opii , gallarum omphacinarum , singulorum drach . ii . Excipe aqua . Vtere in principiis eū ouo instillans . In declinationibus cum aqua . Collyrium Nicarium Zoili , ex lacte nardinum . Ad affectiones & fluxiones diuturnas , ulcera , fossulas , myocephala , staphilomata , ueteres lippitudines .

ccc 4 Tingit

S E R M O

Tingit etiam cicatrices, & ipsas inconspicuas facit. Cadmiæ ter ustæ, & muliebri lacte extinctæ ac lotæ drach. viiij. stibii usti ac muliebri lacte extincti ac loti drach. x. æris usti & extincti ac loti drach. xxxvi. cerusæ lotæ drach. xxiiii. myrrhæ drach. xii. opii drach. xii. spicæ nardi drach. iiii. aloes drach. iiii. acaciæ drach. cviii. gummi drach. cviii. Excipe aqua. Collyriū Higidium, quod quidam Ammonii dixerunt, Facit ad incipientes suffusiones, & inuisiones. Et ad omne ulcus, & oculos purulentos, cōfusiones, chemoses, prolapsus, & ad diurna myocephala, staphylomata, unguis ulceris genus. Repurgat, replet, & ad cicatricē perducit. Eos uero qui ob aliquam causam, aut propter capitis aut oculi dolorē, dormire non possunt, præclare ad somnum perducit, uelut somniferum medicamentū. Vtere cum ouo, aut lacte, aut aqua, temperatura sit media aut crassior, pro sensus egrorum subtilitate. Habet autem hoc modo: Cadmiæ lotæ drach. xvi. cerusæ lotæ drach. xvi. castorii drach. vi. nardi indicæ drach. iiii. stibii loti drach. xl. æris usti loti drach. xv. rosarū drach. xx. squamæ æris ustæ drach. v. aloes drachm. vi. casia drach. iiii. myrrhæ drach. vi. lycii indicati drach. iiii. lapidis scissi loti drach. iiii. & dimidiam, croci drachm. vi. plumbi usti ac loti drach. viii. & dimidiam, opii drach. iiii. acaciæ drach. xl. gummi drach. xl. Excipe aqua. Est ex ualde celebribus. Collyrium Indarium: Piperis drach. ii. cadmiæ drach. iiii. costi drachm. i. stibii drach. viii. gallarum drach. iiii. spicæ nardi drachm. iiii. nardi drach. iiii. acaciæ drach. iiii. gummi drach. iiii. opobalsami drach. ii. Excipe aqua. Facit ad uisus hebetudinē. Exerit etiam cicatrices. Collyriū Theodotium Paccianum. Facit ad maximos humorum illapsus, & doloris molestias. Liberat citra uenæ sectionē. Cadmiæ ustæ ac lotæ drach. viii. æris usti ac loti drach. viii. stibii loti drach. xvi. croci drach. iiii. castorii drach. iiii. æruginis

nis drach.i.aloes drach.iiii.myrrhæ trogloditicæ 3.iii.
 lycii indici drach.ii. opii drach.ii. acaciæ drach. xxiiii.
 gummi drach.xxiiii. Excipe aqua. V sus est cum ouo.
 Temperatura sit crassior . Collyrium quod tumorem
 laxum palpebris inducit , appellatur Testamentū Au-
 rifabri. reliquit hoc moriēs templo Epheso dicatum,
 quo hi qui à Medicis relictis essent , in templo sanita-
 tem consequerentur. Inuentum est autem ab Adriano
 Cæsare . Facit ad humorum illapsus , & aspritudines,
 & ad omnes desperatas affectiones, pustulas sanat, ca-
 ua ulcera explanat , cicatrices inconspicuas facit, oculū
 imperturbatum cōseruat. Infillatur cum ouo aut
 lacte , prout necessitas expetit . Sit autem in omnibus
 dilutum aquosum. Optimum est insuper ad acuēdum
 uisum. Habet hoc modo: Cadmiæ lotæ drach. viii. stibi-
 bii loti drach. xvi. spicæ nardi drachm. iiii. myrrhæ tro-
 glodyticæ drach. ii. croci drach. i. castorii drach. ii. squa-
 mæ ferri stomomatis drach. iiii. æris usti ac loti drach.
 xii. æruginis drach. ii. cerusæ drach. iii. piperis lycii, in-
 dici, opii, thuris, opobalsami, casia, singulorū drach. ii.
 lapidis scissi, drac. iiii. æruginis uermiculatæ drach. iii.
 atramenti sutorii drach. ii. succi fœniculi drach. iiii. fel-
 lis capræ drach. iiii. gummi drac. viii. Terito cum uino
 Amingo aut Falerno, aut alio austero ueteri odorato.
 Collyrium Testamentū, uelut habetur apud Asterium.
 Cadmiæ drach. lxx. stibii drach. liiiii. myrrhæ drach. v.
 & dimidiam, spicæ nardi drach. x. croci drach. x. casto-
 rii drach. vii. squamæ ferri stomomatis drach. xiii. folii
 drach. xiiii. eris usti drach. v. & dimidiam, piperis 3. vii.
 cerusæ drach. xiiii. lycii, thuris, casia, opobalsami, singu-
 lorum drach. xiiii. opii drach. vii. lapidis scissi drachm.
 xiiii. æruginis uermiculatæ drach. viii. atramenti suto-
 rii drach. xiiii. gummi drach. lxx. succi fœniculi drach.
 xiiii. fellis caprini drach. xiiii. Terito cum uino Ami-
 næo. Collyrium Theodotium Magnū. Cadmiæ lotæ

ccc 5 bestem,

S E R M O

bessum, æris loti bessum, stibii loti unc. xxv. rosarum
 siccarum, cerulle, calcitidis, gallarum, gruginis, lycii Indi-
 dici, croci, aloes, spicæ nardi, myrrhæ troglodytica, ra-
 mentorum ebeni, castorii, atramēti Indici, thuris, opii,
 sarcocollæ, pompholygis, singulorum unc. i. cornu cer-
 uini usti ac loti unc. i. acaciæ unc. xxv. gummi unc. xxv.
 Excipe aqua. Quidam uero etiam folii unciā unam
 adiiciunt, & amomi unciā unam, rosarum uero qua-
 drantem, gummi uero & acacię singulorum unc. xxiiii.
 Reliqua autem eodem modo. Facit ad incipientes
 lippitudines, & exulcerationes omnes, & fluxum recē-
 tem, ac ueterem, inflammationes, carbunculos, oculos
 purulētos, nomas, puncturas, prolapsus, myocephala,
 staphylomata, palpebras asperas, & ad desperatas as-
 fectiones. Et ad ardores solis, aut calcis, aut pulueris,
 aut similis rei. Tollit etiam pterygia inflammata cum
 butyro. Ad ulcera uero cum ouo adhibetur. Ad mali-
 gna autem cum lacte muliebri. Theodotium Seueri.
 Aliud quoddam collyrium etiam apud nos reperitur
 inquit Seuerus, à ueteri quodam descriptum. Et hoc
 quidem compositam materiam habet, uerum efficaciam
 diuersam. Nam omnibus simul relatis collyriis com-
 modius compertum est. Quare etiam ipsius præpara-
 tionem referre necessarium puto, quum neq; omni-
 bus hoc sit notum. Recipit autem cadmiæ dra. xxiiii.
 æris usti 3. xii. stibii 3. xl. cerusæ 3. viii. calcitidis tostæ
 drac. iiii. misyos tosti 3. iiii. ramentorum ebeni 3. ii. nar-
 di celtici 3. iiii. folii 3. iiii. spicæ nardi 3. iiii. croci drac.
 iiii. castorii drach. vi. aloes drach. viii. lycii Indici drach.
 iiii. rosarum siccarum drach. iiii. gallarum drachm. ii.
 opii drachmas duas, myrrhæ drach. viii. acaciæ drach.
 xl. gummi uermiculati drach. xl. Cadmiā prunis
 obruimus, & uentilamus, & ubi ignita facta fuerit,
 ablatam, lacte asinino extinguimus. Stibium uero in
 fictile uas coniectum, addito operculo, foramen ha-
 bente

bente urimus, & similiter lacte extinguiamus. Vsta uero singula per se tusa ac cribrata lauamus, & diligenter siccamus, & deinde ponderata ad præparationem adiciamus. Cæterum gummi non contusum inspergius mus siccum, sed madefacimus: sic enim neque lignosum quiddam neque arenosum, cum ipso penetrabit dum excolatur, & optima coactio collyrii fiet. Quidam ad res latam præparationem adiciunt etiam costi 3. viii. Et magis ita cicatrices exerit inquit, & pterygia ac carnis in angulo incrementum consumit. Verum ad inflammationes & ulcera incommodus est costus. Huius igitur auxiliæ actiones ac efficaciam dicere non est facile. Audientes enim uix crediderint. Nam desperatas affectiones ad naturalem statum reuocat. Et ut in summa dicam, omnia que Theodotiis appellatis nardinis, & his que ex cornu ceruino parantur adsunt, multo plus in hoc compertiuntur: in recentibus enim affectionibus eo illi to, & spongia oculo imposita, agrum ab affectione liberauerimus. In diuturnis autem ac desperatis, partim instillantes, partim illinentes, scopum attingimus. Nam in facili solubilibus oculi affectionibus ipsum illinimus. In cauis autem & sordidis ulceribus, diluto ipso cum ouo aut scænigræci succo. Quandoque etiam cum aqua mulsa. In myocephalis autem, crassius cum aqua sublinimus per subiectionem. Sed & cicatrices similiter attenuamus. Ad tantam autem tenuitatem perducit cicatrices, ut penitus non cognoscantur per se sum. Et in summa, inenarrabilem quandam uim possidet. Etenim in staphylomatis, brassicæ succo dilutum collyrium, & crassa copia oculo adhibitum, unâ cum spongiæ deligatione, molem inconspicuum facit. Quum & carnis in angulo magno incrementum consumere potest hoc collyrium tenuiter tritum, & in siccum puluillâ redactum, itemque pterygia attenuare. Sed & ad alia mirificum compertum est collyrium. Et nos quoque permittis

I N D E X.

permittimus posteris per experiētiam deductis, ut auxilio testimonii præbeant: iam enim quidam ad diuina ulcera ac fistulas sedis ipso usi, scopū attigerunt. Vnde non absurdum fuerit etiam ad polypos ac ozenas narium ipsum adhibere. Collyrium ex succo fœniculi. Cadmia dodrantem, stibii bessem, misyos crudi sexuncem, æruginis sexuncem, piperis quincuncem, atramenti futorii sesquiunciam, chalcitidis unc. i. croci sesquiunciam, folii unc. i. omphacii sesquiunciam, spicæ nardi trientem & uncia dimidium, opii quincuncem, & uncia dimidium, opobalsami trientem, gummi sextantem, succi fœniculi bessem. Et rursus aliud fœniculū in aqua pluuiali decoquito, & cum decocto illa terito ac efformato. Hoc à multis præparatur.

SEPTIMI SERMONIS
AETII FINIS.

I N D E X E O R V M Q V Æ
in Octauo Aëtii Sermone continentur.

A D superciliorum orna tum. Caput. i.	Cataplasmata æstiuæ odori rum corpus reddētia. 7
De hypopiis, hoc est, iis quæ sub oculis sūt sug gillationibus. 2	Potiones ad eos qui tetrū habēt corporis odorē. 8
Vingenta præseruantia fa ciem ne à sole aut uen to exuratur. 3	Ad menti scabriciem. 9 Ad faciei lentigines re media, quibus etiam ad maculas à sole prouo cet. 10
Vt ne rugosa fiat facies. 4	catas, & ad uaros uti li cet. 10
Ad faciei nigredines. 5	De maculis à sole prouo catis, quas Græci ἐφελί dentia. 6
Smegmata & medicamen ta faciem nitidam red dentia. 6	δ'ας appellant. 11

De stig